

Ontwerp Omgevingsvisie

Reactienota

Definitief
25 oktober 2022

Algemeen

Projectleider	Antoinette Soede
Afdeling	Team PRO / Mens en Omgeving
Datum	25 oktober 2022
Projectnaam	Ontwerp Omgevingsvisie Reactienota
Opdrachtgever	Hans Mieras / Yvonne Goverts
Beleidsadviseur	Marcel van Veen/ Gijsje Jacobs

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Maatschappelijk effect	5
1.3	Inleiding	5
1.4	PlanMER	5
1.5	Communicatie en participatie	6
1.6	Leeswijzer	6
2	Zienswijzen - overzicht	7
2.1	Ingediende zienswijzen	7
2.2	Ontvankelijkheid	8
2.3	Verwerking zienswijzen	8
2.4	Ambtelijke wijzigingen	8
2.5	Aanbevelingen commissie m.e.r.	8
3	Beantwoording Zienswijzen	9
3.1	Indiener 1 - Inwoners	9
3.2	Indiener 2 – Dudok Wonen	11
3.3	Indiener 3 - Inwoner	13
3.4	Indiener 4 – Cumela, brancheorganisatie voor groen, grond en infra	14
3.5	Indiener 5 – Agrariërs Noordpolder	15
3.6	Indiener 6 – Energiecoöperatie WattNu	18
3.7	Indiener 7 – Buurtvereniging RemCom	20
3.8	Indiener 8 - Waterschap	21
3.9	Indiener 9 - ProRail	23
3.10	Indiener 10 – Buurtcommissie Nieuwbouw Gooise Warande	25
3.11	Indiener 11 – Buurtplatform Muiderberg	27
3.12	Indiener 12 – Historische Kring Stad Muiden	29
3.13	Indiener 13 – Nederlandse Tuinenstichting	30
3.14	Indiener 14 – Stichting Naardereng	31
3.15	Indiener 15 – Vrienden van 't Gooi	33
3.16	Indiener 16 - Inwoner	36
3.17	Indiener 17 – Stichting Mooi Tuindorp Keverdijk	37
3.18	Indiener 18 - KNSF	38
3.19	Indiener 19 - Natuurmonumenten	39
3.20	Indiener 20 – Vereniging Buurtplatform Rembrandtpark en Componistenkwartier	40
3.21	Indiener 21 - Stichting Buurtschap Hakkelaarsbrug	41
3.22	Indiener 22 – Stichting Limieten en Valkeveen	44
3.23	Indiener 23 – Goois Natuurreservaat	45
3.24	Indiener 24 – Klankbordgroep Schiphol / A1	46
3.25	Indiener 25 - Inwoner	47
3.26	Indiener 26 – Netwerk Stichting tussen Vecht en Eem	48
3.27	Indiener 27 - Seniorenraad	52
3.28	Indiener 28 – Veiligheidsregio Gooi- en Vechtstreek	55
3.29	Indiener 29 – LTO Noord	58
3.30	Indiener 30 - Inwoner	59
3.31	Indiener 31 – Inwoner	63
4	Ambtelijke wijzigingen + reacties partners	64
4.1	Reactie Provincie Noord Holland	64
4.2	Reactie PWN	66
4.3	Ambtelijke wijziging onderdeel energie	67
4.4	Ambtelijke wijziging erfgoed	72

4.5	Ambtelijke wijziging water	72
4.6	Ambtelijke wijzigingen n.a.v. het PlanMER	73
5	Ingewonnen adviezen	83
5.1	Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek	83
5.2	Commissie MER	84
	Bijlage 1 Gebundelde zienswijzen, adviezen en reacties	86

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 19 april 2022 heeft het college ingestemd met de ontwerp-omgevingsvisie Gooise Meren en deze vrij te geven voor terinzagelegging.

1.2 Maatschappelijk effect

In de omgevingsvisie legt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. Een omgevingsvisie gaat in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed en beschrijft de keuzes op hoofdlijnen. Met de vastgestelde omgevingsvisie ligt er een toekomstbeeld waarmee we nieuwe initiatieven en ideeën kunnen beoordelen. Op basis van de vastgestelde omgevingsvisie stuurt de gemeenteraad op de lange termijn.

Het doel van de m.e.r.-procedure (milieueffect rapportage) is om de omgevingseffecten van de voorgenomen ontwikkelingen in de gemeente in beeld te brengen en ze volwaardig en vroegtijdig in de plan- en besluitvormingsprocedure een plaats te geven. Daarbij wordt zowel voorafgaand als na afronden van het milieueffectrapport de gelegenheid geboden aan de omgeving om hier een reactie op te geven.

1.3 Inleiding

Met de Omgevingswet, die op 1 januari 2023 in werking treedt, wil de overheid dat de gemeente het beleid en de regels over de leefomgeving makkelijker maakt en waar mogelijk samenvoegt. De leefomgeving is de ruimte waarin we wonen, werken, elkaar ontmoeten en recreëren. Het gaat om de wijken en buurten, maar ook het winkelcentrum en het park. De omgevingsvisie geeft aan waar we met Gooise Meren naar toe willen. Wat we willen verbeteren, maar ook wat we willen behouden of beschermen.

Op 24 november 2021 heeft de gemeenteraad het 'Raamwerk Koers en Keuzes' vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten voor de ontwerp omgevingsvisie opgenomen. Dit raamwerk is daarna uitgewerkt tot een ontwerp-omgevingsvisie.

1.4 PlanMER

De ontwerp omgevingsvisie en het PlanMER gaan samen in één proces

De gemeente Gooise Meren heeft ervoor gekozen om ondersteunend aan haar omgevingsvisietraject een m.e.r.-procedure te doorlopen. Er vindt wisselwerking plaats tussen de beoordeling op doelbereik en milieueffecten binnen de m.e.r.-procedure en de inhoudelijke uitwerking van de omgevingsvisie. De twee sporen zijn daardoor nauw met elkaar verweven. Een milieueffectrapportage voor een omgevingsvisie wordt een planMER genoemd.

De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft het PlanMER getoetst

De Commissie m.e.r. is onafhankelijk en bestaat uit deskundigen op het gebied van onder andere milieu, duurzaamheid, natuur en leefomgeving en beoordeelt de volledigheid, objectiviteit en accuraatheid van het planMER. Na de tervisielegging van het planMER heeft zij op 5 juli 2022 haar advies uitgebracht. Het advies van de Commissie m.e.r. en de aanbevelingen verwerkt in de definitieve omgevingsvisie.

1.5 Communicatie en participatie

Participatie

De ontwerp omgevingsvisie 'Samen wonen, werken, ondernemen en recreëren in een groen en historisch gebied' is met participatie tot stand gekomen. In de verschillende 'Weken van de leefomgeving', via het inwonerspanel, een jongerenenquête en bij de Denk Mee Cafés is in de verschillende fases van het proces is gesproken met inwoners, ondernemers, ketenpartners, maatschappelijke instellingen en de regio.

In het Logboek Participatie, bijlage 1 van de ontwerp omgevingsvisie, kunt u zien wat er in deze Weken van de leefomgeving en tijdens andere participatiemomenten is opgehaald bij de verschillende partijen.

Terinzagelegging

De ontwerp omgevingsvisie (met de bijlagen Logboek Participatie en Verwerking aanbevelingen PlanMER) en het PlanMER hebben met ingang van donderdag 21 april tot en met woensdag 1 juni 2022 (zes weken) voor eenieder ter inzage gelegen. De stukken konden worden ingezien in de centrale hal van het gemeentehuis en waren digitaal beschikbaar via de gemeentelijke website omgevingsvisie.gooisemeren.nl en de landelijke website ruimtelijkeplannen.nl. De zienswijzen en adviezen die de gemeente ontvangen heeft zijn beantwoord deze reactienota.

Inloophmomenten

Tijdens de periode dat de ontwerp omgevingsvisie ter inzage lag, zijn twee inloophmomenten georganiseerd. Eén inloophmoment voor ketenpartners, provincie en regiogemeenten op 19 april 2022. Op 10 mei 2022 was een inloophmoment voor inwoners, ondernemers en andere belangstellenden.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk twee wordt een overzicht gegeven van de ingediende zienswijzen. In hoofdstuk drie worden de zienswijzen samengevat en van een beantwoording van gemeente voorzien. Ook wordt aangegeven of de beantwoording leidt tot wijzigingen in de teksten van de omgevingsvisie. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 aangegeven welke reacties van partners en ambtshalve wijzigingen in de omgevingsvisie zijn doorgevoerd. In hoofdstuk 5 worden de ingewonnen adviezen van de Commissie m.e.r. en de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek voorzien van een beantwoording. Ook wordt aangegeven welke wijzigingen voor de omgevingsvisie hieruit voortkomen.

2 Zienswijzen - overzicht

2.1 Ingediende zienswijzen

Er zijn 31 zienswijzen ingediend op de ontwerp omgevingsvisie. Hieronder volgt een overzicht van de indieners met de datum van indiening.

Zienswijzen

Nr.	Naam	Datum zienswijze
1.	Inwoners	10 mei 2022
2.	Dudok Wonen	10 mei 2022
3.	Inwoner	10 mei 2022
4.	Cumela, brancheorganisatie voor groen, grond en infra	18 mei 2022
5.	Agrariërs Noordpolder	24 mei 2022
6.	Energiecoöperatie WattNu	25 mei 2022
7.	Buurtvereniging RemCom	25 mei 2022
8.	Waterschap	25 mei 2022
9.	ProRail	27 mei 2022
10.	Dorpsraad Muiderberg	28 mei 2022
11.	Buurtcommissie Nieuwbouw Gooise Warande	30 mei 2022
12.	Historische Kring Stad Muiden	30 mei 2022
13.	Nederlandse Tuinenstichting	30 mei 2022
14.	Stichting Naardereng	30 mei 2022
15.	Vrienden van 't Gooi	30 mei 2022
16.	Inwoner	30 mei 2022
17.	Stichting Mooi Tuindorp Keverdijk	31 mei 2022
18.	KNSF	31 mei 2022
19.	Natuurmonumenten	31 mei 2022
20.	Vereniging Buurtplatform Rembrandtpark en Componistenkwartier	31 mei 2022
21.	Stichting Buurtschap Hakkelaarsbrug	31 mei 2022
22.	Stichting Limieten en Valkeveen	31 mei 2022
23.	Goois Natuurreservaat	31 mei 2022
24.	Klankbordgroep Schiphol / A1	1 juni 2022
25.	Inwoner	1 juni 2022
26.	Netwerk Stichting tussen Vecht en Eem	1 juni 2022
27.	Seniorenraad	1 juni 2022
28.	Veiligheidsregio Gooi- en Vechtstreek	1 juni 2022
29.	LTO Noord	14 juni 2022
30.	Inwoner	14 juni 2022
31.	Inwoner	29 juni 2022

Reacties en adviezen

1.	Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek (advies)	28 juni 2022
----	---	--------------

Ambtshalve reacties

1.	Provincie Noord Holland (reactie)	31 mei 2022
2.	PWN (reactie)	31 mei 2022

2.2 Ontvankelijkheid

Binnen gestelde tijd

Er zijn 28 zienswijzen binnen de gestelde periode ingediend. Eén zienswijze is buiten de gestelde periode ingediend. We vinden het belangrijk dat deze wel wordt behandeld.

Pro forma

Er zijn 5 zienswijzen pro forma ingediend. Er is toestemming gegeven om tot en met 15 juni 2022 met een inhoudelijke zienswijze te komen. Dit is bij alle aanvragers gelukt. Eén partij heeft uiteindelijk geen zienswijze ingediend.

Advies

Eén van de partners heeft als adviseur haar advies na de gestelde periode ingediend.

Ontvankelijkheid

Alle ingediende zienswijzen en reacties worden daarom als ontvankelijk beschouwd.

Ambtshalve wijzigingen

De reacties van twee ketenpartners zijn meegenomen bij de ambtshalve wijzigingen (hoofdstuk 4).

2.3 Verwerking zienswijzen

De zienswijzen worden in het volgende hoofdstuk behandeld. Er wordt een samenvatting van de zienswijze gegeven. Dit betekent dat er een verkorte weergave van de zienswijze is opgenomen. Daarna volgt de reactie van de gemeente en wordt aangegeven of de zienswijze leidt tot aanpassing van de omgevingsvisie. Wanneer er aanleiding is tot aanpassing, wordt vermeld waar en hoe.

Een zienswijze hoeft niet altijd in de omgevingsvisie verwerkt te worden, soms is het ook mogelijk dat een gemaakte reactie in een zienswijze beter op zijn plaats is als regel in het omgevingsplan of als een project in een uitvoeringsprogramma. Of dat de zienswijze toch al in de omgevingsvisie is opgenomen.

De meeste zienswijzen die betrekking hebben op de omgevingsvisie zijn verwerkt.

2.4 Ambtelijke wijzigingen

Op sommige beleidsvelden zijn nog nagekomen wijzigingen. Het thema energietransitie heeft een groot aantal ambtelijke wijzigingen. Dit komt omdat er bij het opstellen van de ontwerp-omgevingsvisie is gewerkt vanuit de concept RES en niet vanuit de vastgestelde RES 1.0.

2.5 Aanbevelingen commissie m.e.r.

De toetsing van de Commissie m.e.r. bij een PlanMER is verplicht en zijn doorgaans kritisch van aard. De Commissie m.e.r. is onafhankelijk en bestaat uit deskundigen op het gebied van milieu, duurzaamheid, natuur en leefomgeving en beoordeelt de volledigheid, objectiviteit en accuraatheid van voorliggend PlanMER. Gedurende de ter inzage legging vindt er een toetsing van de PlanMER en de daarbij horende aanbevelingen plaats door de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage. Tijdens de inspraakperiode op het planMER heeft zij haar advies uitgebracht en gepubliceerd. Het advies van de commissie m.e.r. wordt weergegeven in hoofdstuk 7.

3 Beantwoording Zienswijzen

3.1 Indiener 1 - Inwoners

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. Indiener stelt dat het uitgangspunt openbaar vervoer op maat niet rijmt met de praktijk waarin buslijnen verdwijnen.	Om het openbaar vervoer in de toekomst te versterken, hebben we in de omgevingsvisie opgenomen dat een netwerk van bereikbare, aantrekkelijke en toegankelijke OV-knooppunten nodig is, van waaruit werk, wonen en recreëren te bereiken zijn. Dit is benoemd in 8.4 Toekomstbestendige mobiliteit.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener meent dat de categorie 30% sociale woningen (conform de woonvisie) in Muiderberg ontbreekt.	De gemeente streeft naar een goede spreiding van de betaalbare woningvoorraad over wijken en buurten en wil meer regie voeren op de realisatie van betaalbare woningen. Daarom is in de woonvisie vastgelegd dat het uitgangspunt bij nieuwbouwplannen is, dat minimaal 1/3 betaalbaar/sociaal dient te zijn. Dit is benoemd in 12.2.1. Voldoende gedifferentieerd woningaanbod geldt ook voor Muiderberg.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
3. Indiener geeft over de projectenlijst aan: <ul style="list-style-type: none"> • Samenhang jachthaven Naarden/ Naarderbos / Gooimeer-Noord is niet meer actueel. • Traject A26 moet A27 of A6 zijn 	We doen het volgende met deze reactie: <ul style="list-style-type: none"> • De opgave voor samenhang in dit gebied ten noorden van de A1 is nog steeds gewenst. • Dit punt is terecht en wordt aangepast. 	Tekstuele aanpassing Deel D pagina 15
4. Indiener vindt dat er weinig is opgenomen over Schiphol en terugbrengen luchtverkeer.	Als gemeente kunnen we met onze omgevingsvisie geen directe invloed uitoefenen op het terugbrengen van het luchtverkeer. Ons doel is de ervaren leefbaarheid van inwoners te verbeteren zodat in Gooise Meren niemand structureel overlast ervaart van verkeerlawaai en luchtverontreiniging. Dit is benoemd in 12.3.3 Gezondheidsbescherming. Dit wordt ook verder uitgewerkt als opgave in het programma leefbaarheid.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
5. Indiener geeft aan dat Tiny Houses ontbreken.	Als gemeente Gooise Meren zetten we in op voldoende en gemêleerd woningaanbod. Dit is benoemd in 12.2: Passend woonaanbod. Er wordt niet ingegaan op specifieke woningtypes. Tiny Houses kunnen een initiatief zijn waarmee gehoor gegeven kan worden aan deze ambitie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

<p>6. Indiener vraagt zich af wat de opstelling is t.o.v. plannen van de gemeente Amsterdam om alle polders vol te bouwen?</p>	<p>Als gemeente kunnen we met onze omgevingsvisie geen directe invloed uitoefenen op de woningbouwplannen van de gemeente Amsterdam. In MRA-verband (Metropool Regio Amsterdam) zijn we wel in gesprek over het verstedelijkingsvraagstuk van Amsterdam. Binnen de gemeente Gooise Meren biedt het landschap veel kwaliteiten die niet los gezien kunnen worden van de bebouwde omgeving. Daarom zetten we in onze omgevingsvisie in op het vooral binnen de bestaande kernen toevoegen van woningen. Zo wordt waardevol landschap ontzien. Dit is benoemd in 12.2.3 Inbreiding en verdichting.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>
--	---	---

3.2 Indiener 2 – Dudok Wonen

<i>Samenvatting zienswijze:</i>	<i>Reactie gemeente:</i>	<i>Wijze van verwerking:</i>
1. Indiener geeft aan dat ook openbaar vervoer-verbindingen binnen de bestaande kernen belangrijk zijn.	We ontwikkelen een netwerk van bereikbare, aantrekkelijke en toegankelijke OV-knooppunten waardoor locaties voor werken, wonen en recreëren te bereiken zijn. Dit is benoemd in 8.4. Toekomstbestendige mobiliteit.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener vindt dat er nagedacht moet worden over alternatieven voor mobiliteit.	Alternatieve vormen van vervoer zijn de basis voor een inclusieve maatschappij. Wij faciliteren daarom initiatieven vanuit de samenleving voor aanvullende vormen van vervoer. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden voor alternatieve vervoersvormen zoals 'het Automaatje' of andere initiatieven. We zetten OV-coaches (zoals BoodschappenPlusBus, Dorpsauto, Filenetwerken.nl, Mee op Weg, OV-/Fietsmaatje) in om zelfstandig reizen te bevorderen. Dit is benoemd in 8.4. Openbaar vervoer. Dit wordt verder benoemd als opgave in het uitvoeringsprogramma mobiliteit.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
3. Indiener wil het MKB (midden- en kleinbedrijf) in de wijken stimuleren.	Om extra passende werkgelegenheid mogelijk te maken, kijken we ook naar mogelijkheden voor woon-werkcombinaties in de woongebieden, waarbij het uitgangspunt is dat deze woonwerkcombinaties niet tot onevenredige overlast leidt of een onevenredig beslag op woonruimte legt. Bedrijven dragen bovendien bij aan het maatschappelijk leven en aan voorzieningen. Dit is benoemd in 8.3.2. Goede balans tussen wonen en werken.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
4. Indiener vraagt een parkeerfonds te overwegen voor alternatief vervoer (alternatief voor de auto) te ontwikkelen en te verbeteren.	We zorgen ervoor dat de juiste doelgroep op de juiste plek kan parkeren; voor speciale doelgroepen blijft er voldoende parkeerruimte op straat aanwezig. Dit wordt meegenomen in uitvoeringsprogramma mobiliteit. Een parkeerfonds wordt op dit moment niet overwogen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
5. Indiener vraagt zich af wie met 'iedereen' bedoeld wordt (Deel B, pagina 12)	Gooise Meren wil een inclusieve gemeenten zijn. Een gemeente met een sterkte sociale cohesie, waar inwoners elkaar ondersteunen. Met "iedereen" worden alle doelgroepen binnen Gooise Meren bedoeld, dus ook de minder zichtbare en kwetsbare mensen. Dit is benoemd in 9.2 Sterke samenleving met rijk verenigingsleven.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
6. Indiener ziet verdichting als een kans om betaalbare woningen te ontwikkelen.	Verdichting van de bestaande kernen kan verbeteringen opleveren. Juist nabij het spoor zijn vaak rafteranden of (naar huidige inzichten) minder fraaie bebouwing aanwezig. Deze plekken bieden kansen op verdichting. Ook op plekken waar vernieuwing in woningbouw noodzakelijk is, kan inbreiding/verdichting worden toegepast op een wijze waarbij rekening wordt gehouden met de woonkwaliteiten van Gooise Meren. Dit is benoemd in 12.2.3 Inbreiding en verdichting.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

	De gemeente streeft ook naar een goede spreiding van de betaalbare woningvoorraad over wijken en buurten en wil meer regie voeren op de realisatie van betaalbare woningen. Dit is benoemd in 12.2.1. Voldoende gedifferentieerd woningaanbod.	
7. Indiener vraagt om helder de rol van de gemeente in het behalen van maatschappelijke doelstellingen te definiëren.	We zetten in op wijk- en kerngericht werken om de vitaliteit en veerkracht van wijken te bevorderen en om de sociale basis in de wijk te versterken. Vanuit het wijk- en kerngericht werken zien we kansen om de samenleving van onderaf steeds meer in beweging te laten komen als (mede)eigenaar en als oplossing voor de opgaven van de wijk. Ook zien we kansen voor de strategische opgaven die onze samenleving als geheel aangaan. Samen met wijkinwoners, ondernemers en maatschappelijke partners werken we aan deze opgaven. Daarbij hebben we oog voor de samenhang tussen leefbaarheid, kwaliteit van de leefomgeving en de sociale basis en zoeken we naar kansen om gezamenlijke ambities waar te maken. Ook hebben we oog voor de fysieke en economische condities die kunnen bijdragen aan de gezondheid en leefbaarheid in de wijk. Dit is benoemd in 9.2.2. Wijk- en kerngericht werken.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.3 Indiener 3 - Inwoner

<i>Samenvatting zienswijze:</i>	<i>Reactie gemeente:</i>	<i>Wijze van verwerking:</i>
1. Indiener vindt dat het accent op de mobiliteit naar Amsterdam ligt. Utrecht en het effect van Hilversum is minstens zo belangrijk. Qua economie is Utrecht ook minder volatiel.	Gooise Meren is goed verbonden met de regio Gooi- en Vechtstreek (o.a. Hilversum) en heeft een aantrekkelijke ligging, wat zich onder meer uit in een sterke economie. Wij richten ons op een verdere versterking van deze positie door regionaal samen te werken. Dit is benoemd in 8.2 Goed verbonden met de regio.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener vindt dat er aandacht moet zijn voor meer en uitnodigende trein- (of metro)verbindingen.	Gooise Meren bereidt een lobby voor om de verbetering van de Gooilijn hoger op de nationale spooragenda te krijgen. We werken hierin samen met de regiogemeenten. Dit is opgenomen in het uitvoeringsprogramma Mobiliteit.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
3. Indiener roept op om te stoppen met het adagium "bouwen voor starters".	De gemeente zet zich ervoor in om voor iedere fase in de wooncarrière voor haar inwoners geschikt woningaanbod te hebben. De opgave zal de komende tijd vooral liggen in het toevoegen van relatief kleine, levensloopgeschikte driekamerappartementen, die zowel voor starters, uitstroom vanuit beschermd wonen, als oudere huishoudens aantrekkelijk zijn. Dit is benoemd in 12.2.1. Voldoende gedifferentieerd woningaanbod.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.4 Indiener 4 – Cumela, brancheorganisatie voor groen, grond en infra

<i>Samenvatting zienswijze:</i>	<i>Reactie gemeente:</i>	<i>Wijze van verwerking:</i>
Indiener wil dat de inbreng en participatie van de zgn. cumelabedrijven bij ruimtelijke ontwikkelingen gegarandeerd wordt. Vooral bij thema's die specifiek en in belangrijke mate voor deze 'unieke' bedrijven bijzondere aandacht behoeven.	De vertegenwoordigers van de cumelabedrijven worden opgenomen in de lijst met vooroverlegpartners. Hierdoor worden zij benaderd als er een ruimtelijk plan in het buitengebied ter visie wordt gelegd.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.5 Indiener 5 – Agrariërs Noordpolder

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. De agrariërs zoeken samenwerking met de gemeente en willen hun ideeën en plannen graag op korte termijn verkennen in een dialoogsessie samen met de gemeente en stakeholders.	Ook wij gaan graag in gesprek over de ideeën en plannen en hebben de agrariërs inmiddels uitgenodigd voor een dialoogsessie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Deel A, pagina 14: Indiener geeft de suggestie om naast natuur- en erfgoedparels ook het open weidelandschap te benoemen.	Het open weidelandschap valt onder de noemer natuurplek. De term is te specifiek om in de titel op te nemen, maar valt zeker onder de uitgangspunten die we hiervoor in de omgevingsvisie hebben geformuleerd.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
3. Indiener denkt aan het herstel van een agrarische ondernemerserf op het Hofland midden in de Noordpolder.	We bespreken dit initiatief graag met indiener, maar op dit moment is het nog niet relevant voor de omgevingsvisie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
4. Deel A, pagina 20/29: Indiener benoemt dat er weinig sprake is van bodemdaling in de Noordpolder.	<p>Wij geven in de omgevingsvisie aan dat we het doel om de bodemdaling in het veenweidegebied te remmen, stoppen of te herstellen op lange termijn ondersteunen. Overheid en gebruikers gaan hier samen aan werken. We doen dit door in gesprek te gaan met andere overheden en gebruikers. We zouden dit onderwerp op de agenda kunnen zetten van de dialoogsessie zoals hierboven genoemd. We zullen de omgevingsvisie aanpassen en aangeven dat in Gooise Meren slechts uit een klein deel van de polder bestaat uit veengebied. De teksten over de Utrechtse Heuvelrug zullen we uit de omgevingsvisie halen.</p> <p>Verder geven we aan dat er kansen liggen op het gebied op het gebied van het toevoegen van meer biodiversiteit, bloemrijke bermen en dijken, natuurvriendelijke oevers, minder bemesting, het verbeteren van de waterkwaliteit, meer mogelijkheden voor circulaire landbouw en de aanpak van het beheer. Deze kansen pakken we gezamenlijk op: met de gebruikers, eigenaren en het waterschap.</p>	Deze verwerking vindt onder andere plaats in paragraaf 6.5 en 7.6 (deel A) en 10.2.6 (deel B) en 17 (deel C) en deel D.
5. Deel A, pagina 21: Indiener benoemt dat een aantal agrarische ondernemers de mogelijkheid wil verkennen om kleine windmolens (max. 20 meter hoog) te plaatsen. Ook willen ze aanvullend verkennen om een biogasinstallatie te realiseren in de Noordpolder.	Voor kleinschalige windmolens ter ondersteuning van de bedrijfsvoering of een lokale functie zijn mogelijkheden, mits ruimtelijk goed ingepast. Hiermee sluiten we aan bij het provinciaal beleid. Over de mogelijkheden wat betreft een biogasinstallatie gaan we graag met indiener in gesprek. Daarnaast wordt de biogascentrale toegevoegd.	Deze verwerking vindt plaats in paragraaf 6.7, 7.6 (deel A) en 11.2.3 (deel B) en 17 (deel C)
6. Deel B, pagina 17 (10.2.5): Indiener benoemt dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen alleen naar nul kan, als gemeente en TBO's ook aan onkruidbestrijding doen.	We bekijken wat er mogelijk is aan onkruidbestrijding binnen de gemeente. Dit is echter niet iets wat een plek hoeft te krijgen in de omgevingsvisie. De gemeente gaat hierover graag in gesprek met de agrariërs.	Deze verwerking vindt plaats in 10.2.5 (deel B)

7. Deel B, pagina 17 (10.2.5): De indiener benoemt dat het onmogelijk is om een natuurlijk en hoger waterpeil te hanteren in de Noordpolder zonder alles onder water te zetten.	We halen de zin over een natuurlijk en hoger waterpeil weg. We gaan hierover in gesprek met het Waterschap. Bijvoorbeeld door de mogelijkheden van drainage te onderzoeken.	Deze verwerking vindt plaats in 10.2.5 en 10.2.6. (deel B)
8. Deel B, pagina 17 (10.2.5): Volgens indiener staat 'geen toevoeging van mest' haaks op kringlooplandbouw.	We zullen aangeven dat we de mogelijkheden onderzoeken voor een kringloop-landbouw. Op de genoemde pagina wordt generieke kunstmest bedoeld. Dit neemt niet weg dat het met het oog op biodiversiteit nodig kan zijn gebieden (die juist niet voedselrijk mogen zijn) geheel van bemesting uit te sluiten. Dit zullen we verduidelijken in paragraaf 10.2.5.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van paragraaf 10.2.5.
9. Deel B, pagina 17 (10.2.5): Volgens indiener is de Noordpolder in zijn geheel al een Weidevogelgebied en wordt er door de agrariërs al volop aan weidevogelbeheer gedaan.	Met het beleidsmatig (blijvend) inzetten op weidevogelbeheer wordt niet bedoeld dat er nu feitelijk niets gebeurt. De gemeente heeft grote waardering voor de inspanningen van agrariërs op dit punt en zien graag dat deze activiteiten in de toekomst voortgezet worden.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
10. Deel C, pag. 13 (13.4): Wandelroute 'De oude stoomtramroute': Deze route loopt op deze kaart over de Noordpolderkade. Volgens indiener liep deze route oorspronkelijk aan de andere kant van de Naardertrekvaart. Deze beoogde wandelroute past niet bij de duurzaamheidsambitie van de gemeente en brengt schade aan de duurzame landbouw in de Noordpolder.	Het realiseren van dit type wandelroutes is een taak van de regio. De argumenten zijn helder en we zullen deze in de regio bespreken. We zullen vooralsnog deze route van de kaart halen.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisiekaart.
11. Deel C, Pag. 33 (17.2): Inzet op extensieve recreatie: De Noordpolderweg en de Dijkweg worden nu volgens indiener door de gebruikers in de polder al als overvol ervaren met agrarisch verkeer, fietsers, wandelaars en in de weekenden ook met motoren en auto's. Het is een smalle weg met aan beide zijden zwakke berm en de weg is hier niet op berekend. Het gaat dan ook regelmatig mis en lopen fietsers en wandelaars letsel op door toedoen van de ander.	Het geschetste probleem is herkenbaar. Daarom zet de gemeente voor de toekomst in op het beperken van de recreatiedruk door uitsluitend nog extensieve recreatie toe te staan en het parkeren op te vangen aan de randen van het gebied. Dit staat omschreven op pagina 33.	De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van de omgevingsvisie
12. Deel C, Pag. 34: Energieopwekking: er liggen al veel zonnepanelen op daken van de agrarische opstallen. Een aantal wil graag de mogelijkheid onderzoeken van kleine windmolens en een biogasinstallatie. Een punt van zorg is dat de capaciteit van de transformator in de Noordpolder te klein is om de energie van de zonnepanelen te verwerken.	Zie beantwoording onder punt 5.	Deze verwerking vindt plaats in paragraaf 6.7, 7.6 (deel A) en 11.2.3 (deel B) en 17 (deel C)

13. Deel C, Pag. 34: Indiener meent dat door vernatting van het open weidelandschap er niet meer geweid en gemaaid kan worden. Hierdoor bestaat er grote kans dat struiken en bomen groeien die daarmee het open weidelandschap verzwakken.	Vernatting van het veenweidelandschap is nodig tegen de verdroging van de natuur in dit landschap en op de Utrechtse Heuvelrug, maar ook om veenoxidatie met de bijbehorende bodemdaling en CO ₂ -uitstoot tegen te gaan. Denkbaar is dat vernatting wordt gezien als groenblauwe dienst. De mate van vernatting zal in regionaal verband en in samenspraak met betrokkenen worden bepaald. Denkbaar is een waterpeil dat de bodemdaling afremt, maar nog wel weidegang, eventueel later in het jaar, mogelijk maakt.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
14. Indiener geeft meerdere aanbevelingen / initiatieven voor extensieve recreatie op het gebied van verkeer.	In het uitvoeringsprogramma mobiliteit worden verschillende projecten gestart, waarbij deze aanbevelingen kunnen worden betrokken.	De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van de omgevingsvisie
15. Indiener geeft meerdere aanbevelingen voor het tegengaan van bodemdaling. Bijvoorbeeld de aanleg van bloemrijke bermen.	Ook Gooise Meren heeft het ecologisch aantrekkelijker maken van de bermen voor ogen als onderdeel van het versterken van de biodiversiteit. In samenwerking kan er veel bereikt worden. We bekijken dit punt in het kader van het programma biodiversiteit.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
16. Indiener geeft aanbeveling voor aanpassing tekst behoud open weidelandschap	De tekst wordt als volgt opgenomen: De Noordpolder is in zijn geheel een weidevogelgebied en er wordt door de agrariërs volop aan weidevogelbeheer gedaan (vogelnestbescherming, later maaien, vos- en kraaienbeheer etc.) in nauwe samenwerking met de Agrarische Natuurvereniging. Er is tijdelijk ook al 2 hectare plas-dras gebied gerealiseerd.	Het tekstvoorstel wordt deels overgenomen in 17.2.
17. Indiener doet aanbeveling voor de natuurinclusieve kringlooplandbouw.	We nemen een deel van de aanbevelingen over in paragraaf 10.2.5. De tekst wordt als volgt: We zetten in op een kringlooplandbouw, waarbij wordt onderzocht of een vermindering van kunstmest mogelijk is en onderzocht wordt of een biosgasinstallatie in de Noordpolder mogelijk is ten behoeve van de CO ₂ -reductie.	De tekst onder paragraaf 10.2.5 wordt hier deels op aangepast.

3.6 Indiener 6 – Energiecoöperatie WattNu

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. Indiener vindt dat de toon voor de inpassing van het duurzaam opwekken van energie door wind- en zonne-energie toch vooral een 'nee, tenzij' insteek kent en vindt dat een gemiste kans.	De tekst over de inpassing van duurzame energie-opwek in landelijk gebied is genuanceerd in paragraaf 6.7 en 11.2.3.	Aanpassing paragraaf 6.7 en 11.2.3.
2. Indiener vindt dat wanneer duurzaamheid en daarmee de energietransitie écht een vliegwiel is voor deze omgevingsvisie, de aanbevelingen uit de planMER op dit onderdeel in de nieuwe versie verwerkt moeten worden.	In de planMER wordt gesteld dat "De ruimtelijke impact (voor het opwekken van duurzame energie) voor de gemeente Gooise Meren is omvangrijk: aanvullend op de potentie van zon op dak is hiervoor naar verwachting een combinatie van enkele honderden hectaren aan zonnenveld en enkele tientallen windturbines nodig." Dit is een nieuwe opgave met een hele grote ruimtelijke impact, die ook andere opgaven (woningbouw, natuur,...) beïnvloedt. De uitwerking van deze opgave vindt plaats binnen de Regionale Energiestrategie. Het is een gecompliceerd vraagstuk en vraagt een nadere uitwerking. Daarom kiezen we ervoor een omgevingsprogramma op te stellen die een zorgvuldige inpassing vorm moet geven.	De aanbeveling van het PlanMER wordt deels verwerkt in de Omgevingsvisie in paragraaf 12.2. Verdere uitwerking vindt plaats binnen de Regionale Energiestrategie. Daar waar dit verdere uitwerking behoeft zal dit verwerkt worden in het omgevingsprogramma.
3. Indiener vraagt om in het omgevingsplan zo breed mogelijk ruimte te maken voor onder andere solar-carports, zonnepanelen in beschermde gezichten, energieopslag en (collectieve) warmtepompen.	Zoals aangegeven in paragraaf 6.4 en 12.2 stimuleren we de ontwikkeling van duurzame energie. Dit is het vertrekpunt voor het nog op te stellen omgevingsplan. Aan de kaart bij de omgevingsvisie zullen we de potentiële locaties voor solar-carports toevoegen, zoals deze ook bij de RES 1.0 zijn aangegeven (https://energieregionhz.nl/res-viewer).	De zienswijze leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisiekaart.
4. Indiener vraagt om energieopwekking standaard onderdeel te maken van alle nieuwe gebiedsontwikkelingsprojecten en neem energieopwekking expliciet mee in alle nieuwe bestemmings- en omgevingsplannen.	In paragraaf 6.4 is reeds opgenomen dat duurzame energie bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt meegewogen. Dit zal in paragraaf 11.3.3. nog extra worden benadrukt.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van paragraaf 11.3.3.
5. Indiener vraagt of er meer zonne-energielocaties kunnen worden gerealiseerd? Bijvoorbeeld bij de Diemerscheg of het Voorland?	In de RES 1.0 zijn twee zoekgebieden voor zonne-energie binnen onze gemeente aangegeven, Crailo en de zonnegeluidswal bij het Naarderwoonbos. Deze worden in de Omgevingsvisie verwerkt, evenals de parkeerterreinen, de opwek in geluidsschermen en de energieknoop Diemerscheg.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisiekaart.
6. Indiener vraagt om expliciet de locaties te benoemen voor de opwek van zonne-energie als het gaat om parkeerplaatsen en langs infrastructuur (zoals P1/P2 in Muiden, NS Naarden Bussum en Bussum Zuid, enz)?	Dit is een bruikbare suggestie. Parkeerplaatsen bij de gebouwde omgeving of infrastructuur lenen zich goed voor de ontwikkeling van solar-carports, zie ook beantwoording onder punt 3.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisiekaart.

<p>7. Indiener mist een evenwichtige afweging tussen duurzaamheid, erfgoed en natuur en de vertaling hiervan in de omgevingsvisie. Volgens de visie er niets toegestaan qua opwek terwijl er tal van voorbeelden in het landelijk gebied zijn hoe dit wel gerealiseerd kan worden, passend bij de landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Op dit punt is nuancering nodig.</p>	<p>Zie beantwoording hiervoor.</p>	<p>Aanpassing paragraaf 6.7 en 11.2.3.</p>
<p>8. Indiener vraagt aan te geven wanneer er wordt meegewerkt aan initiatieven in plaats van insluitingsbeleid op voorhand. Bijvoorbeeld door bij initiatieven een verplichting van lokaal eigenaarschap en zorgvuldige participatie op te leggen.</p>	<p>De nieuwe versie van de omgevingsvisie heeft de uitgangspunten bij de ontwikkelingen van energietransitie overgenomen uit de RES 1.0.</p>	<p>De zienswijze leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisiekaart en de paragrafen over duurzame energie.</p>

3.7 Indiener 7 – Buurtvereniging RemCom

<i>Samenvatting zienswijze:</i>	<i>Reactie gemeente:</i>	<i>Wijze van verwerking:</i>
1. Indiener vindt dat er in de omgevingsvisie geen erkenning wordt gegeven van het belang van de werken van dat de werken van Dirk Tersteeg voor de gemeente Gooise Meren. benoemd moeten worden in de omgevingsvisie.	We erkennen de werken van Tersteeg. In de Omgevingsvisie worden echter geen namen benoemd van architecten, stedenbouwkundigen e.d. Mogelijk kan dit benoemd worden bij het actualiseren van de Welstandsnota.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener vindt dat het onderhoud van het Jurrisenplantsoen op hetzelfde niveau als dat van het Bilderdijkpark moet zijn.	De onderhoudsstatus van de openbare ruimte wordt niet geregeld in de omgevingsvisie. Dit wordt geregeld in de beheerplannen van de gemeente . Wij sturen uw verzoek door naar de afdeling BORG van de gemeente.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
3. Indiener verzoekt om in de visie de drie grote werken van Tersteeg aan elkaar te verbinden door de oostelijke wig door te trekken naar de Naardense begraafplaats in Valkeveen (inclusief de vesting dus) en het geheel om te vormen tot Cultuurhistorische route Gooise meren.	Het doortrekken van de oostelijke wig naar de Naardense begraafplaats te Valkeveen is een sympathieke en goed onderbouwde suggestie. Deze wig kan zeker verlengd worden naar de Naardense begraafplaats te Valkeveen.	De zienswijze leidt tot aanpassing van Deel C hoofdstuk 13.3: in de afbeelding Bussum-Centrum.

3.8 Indiener 8 - Waterschap

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. Indiener vindt dat de Kader Richtlijn Water (KRW) en de maatregelen die daaruit volgen, onvoldoende terugkomen in de ontwerp omgevingsvisie. Hoe wordt de waterkwaliteit verbeterd?	Het op het gewenste niveau brengen en houden van de waterkwaliteit is voor ons een belangrijk punt. Wij dragen hieraan bij voor zover dit binnen onze mogelijkheden ligt en voor zover de effectiviteit van onze inspanningen redelijk is.	De zienswijze leidt tot aanpassing in paragraaf 12.4.4.
2. Indiener vindt dat water beperkt beschreven is als belangrijk functioneel watersysteem, dat zorgt voor de aan- en afvoer van water, het opvangen van water bij heftige buien en als leefgebied met een goede ecologische kwaliteit.	In de omgevingsvisie is aangegeven op welke aspecten van het waterbeheer de gemeente invloed kan uitoefenen en welke invloed dat dan is. Daarbij is onder meer aandacht voor piekbuien en de ecologische kwaliteit van het water. Ook is aangegeven dat we, om nadelige effecten van lange droge perioden te beperken, het van nature aanwezige bodem- en grondwatersysteem zoveel als mogelijk ongemoeid laten. Dit geeft voldoende richting in het beleid om de omgevingsvisie te kunnen vertalen in regels in het omgevingsplan. Niettemin vindt de gemeente het een goede suggestie om het watersysteem kort te beschrijven.	De zienswijze leidt tot aanpassing in paragraaf 12.4.4.
3. Indiener geeft aan dat in de toekomst in het kader van een robuust watersysteem nog een extra mogelijkheid moeten worden gerealiseerd om water in en uit te laten.	Als dit nuttig is staan wij positief tegenover dit initiatief. Dit is ons inziens geen informatie voor onze omgevingsvisie, omdat het een concrete maatregel betreft en bovendien een maatregel is waarvan AGV de initiatiefnemer zal zijn.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
4. Indiener vraagt aan te geven hoe de gemeente Gooise Meren water een meer sturende rol gaat geven in de ruimtelijke ordening. Het is daarbij van belang dat overheden meer met elkaar optrekken in elke fase van de ruimtelijke opgaven.	We stellen een programma Water op, waardoor we meer regie krijgen op het gebied van water in relatie tot de ruimtelijke ordening. Wij onderschrijven de stelling dat wij met het waterschap en andere overheden moeten optrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
5. Indiener mist het anticiperen op de mogelijke drinkwaterschaarste in de toekomst en het belang van infiltratie op zandgronden hierbij.	Dit is al kort benoemd in paragraaf 12.4.2. maar zal hierin extra aandacht krijgen.	De zienswijze leidt tot aanpassing in paragraaf 12.4.2.
6. Indiener geeft in overweging de gemeentelijke betrokkenheid bij de provinciale veenweidestrategie en de Groene Hart aanpak te benoemen.	Dit wordt benoemd in paragraaf 10.2.6.	De zienswijze leidt tot aanpassing in paragraaf 10.2.6.
7. Indiener beveelt aan om water ook als natuur te benoemen in de omgevingsvisie.	De aanbeveling wordt overgenomen.	De zienswijze leidt tot aanpassing van paragraaf 10.2.7
8. Indiener vraagt om de samenwerking met Waternet te benoemen met betrekking tot waterrecreatie.	Waternet wordt als partner benoemd bij het onderdeel waterrecreatie.	De zienswijze leidt tot aanpassing van paragraaf 10.2.8
9. Indiener vraagt meer aandacht te besteden aan het project aquathermie als kansrijke vorm van het opwekken van warmte.	Het project is reeds benoemd in paragraaf 11.3.5.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

10. Indiener vraagt om bij nieuwbouw en renovatie van panden en (kwetsbare) objecten de gevolgen van een overstroming te beperken.	Regels stellen aan bouw en renovatie doen wij, indien gewenst, in het omgevingsplan en in het huidige stelsel bij bestemmingsplannen en aanvragen omgevingsvergunning.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
11. Indiener complimenteert ons met de uitgebreide punten voor biodiversiteit, klimaatadaptatiemaatregelen en vergroening.	Wij nemen de complimenten graag in ontvangst en bedanken het waterschap voor de samenwerking in het doorlopen proces naar de ontwerp omgevingsvisie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.9 Indiener 9 - ProRail

<i>Samenvatting zienswijze:</i>	<i>Reactie gemeente:</i>	<i>Wijze van verwerking:</i>
1. Indiener verzoekt haar actief te betrekken bij het verder ontwikkelen van bouwplannen in de directe nabijheid van de spoorbaan, teneinde in gezamenlijk overleg tot overeenstemming te komen c.q. afspraken te maken.	Bij binnenplanse en buitenplanse omgevingsplanactiviteiten die in de directe omgeving van gronden van ProRail worden gerealiseerd, wordt ProRail benaderd om advies te geven. ProRail is opgenomen in de lijst met vooroverlegpartners. Hierdoor worden zij benaderd als er een ontwerp omgevingsplan of een project nabij het spoor wordt ingediend. Dit geldt voor zowel de grotere omgevingsplanplannen die door de gemeente worden opgesteld, als voor kleinere initiatieven door derden.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener verzoekt om voor het aspect Externe Veiligheid in relatie tot Railverkeer gebruik te maken van de meest recente gegevens (Basisnet).	Bij de doorvertaling van de omgevingsvisie naar het omgevingsplan worden de gebieden waar externe veiligheid van toepassing is inzichtelijk gemaakt. Ook bij binnenplanse en buitenplanse omgevingsplanactiviteiten wordt onderzocht of externe veiligheid speelt. Voor het omgevingsaspect externe veiligheid in relatie tot railverkeer wordt in de beoordeling gebruik gemaakt van de meest recente gegevens via Basisnet.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
3. Indiener verzoekt om voor het aspect Geluid in relatie tot Railverkeer gebruik te maken van de meest recente gegevens (Geluidproductieplafonds).	Bij de doorvertaling van de omgevingsvisie naar het omgevingsplan wordt het aspect geluid meegenomen. Ook bij binnenplanse en buitenplanse omgevingsplanactiviteiten wordt het aspect geluid meegenomen. Wij maken hierbij gebruik van de meest recente gegevens.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
4. Indiener verzoekt om in het kader van de goede ruimtelijke ordening en de zorgvuldige voorbereiding van besluiten bij planvorming dichtbij het spoor het aspect trillinghinder af te wegen, zoals door Kenniscentrum InfoMil wordt aanbevolen. Indiener verwijst daarbij naar de Handreiking Nieuwbouw en Spoortrillingen	Bij de doorvertaling van de omgevingsvisie naar het omgevingsplan wordt het aspect trillinghinder meegenomen. Bij binnenplanse en buitenplanse omgevingsplanactiviteiten wordt het aspect trillinghinder afgewogen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
5. Indiener merkt op dat percelen van indiener – zonder nadrukkelijke toestemming van indiener - niet mogen worden gebruikt. De percelen van indiener, alsmede de spoorbaan, dienen door indiener, haar aannemers of hulpdiensten te allen tijde onbelemmerd toegankelijk te zijn en te blijven met het materieel dat ook momenteel wordt gebruikt voor het uitvoeren van werkzaamheden en in het geval van calamiteiten.	Bij binnenplanse en buitenplanse omgevingsplanactiviteiten die in de directe omgeving van gronden van ProRail worden gerealiseerd, wordt ProRail benaderd om advies te geven. ProRail is opgenomen in de lijst met vooroverlegpartners.	De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van de omgevingsvisie
6. Indiener verzoekt alle percelen van indiener te voorzien van de bestemming VerkeerRailverkeer.	Bij de doorvertaling van de omgevingsvisie naar het omgevingsplan zullen alle percelen van ProRail een eigen bestemming krijgen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

7. Indiener verzoekt contact op te nemen met haar indien de door uw gemeente voorgestelde visie effect kan hebben op de bestaande overwegen in uw gemeente.	Gooise Meren zal bij binnenplanse en buitenplanse omgevingsplanactiviteiten gebruik maken van de adviezen van de verschillende samenwerkingspartners. Bij ontwikkelingen nabij het spoor wordt ProRail actief benaderd.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
8. Indiener verzoekt, in verband met het borgen van de stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen, het waterpeil niet te wijzigen. Tevens dient geborgd te worden dat werkzaamheden geen invloed hebben op de stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen, alsmede op het ongehinderd gebruik van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen.	Bij werkzaamheden nabij het spoor is altijd contact met ProRail. Wij gaan ervan uit dat er geen werkzaamheden nabij de spoorbaan plaatsvinden die de stabiliteit van de spoorbaan nadelig beïnvloeden.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
9. Indiener verzoekt voor het uitvoeren van werkzaamheden in de nabijheid van de spoorbaan rekening te houden met het bepaalde in artikel 19 van de Spoorwegwet.	Bij werkzaamheden nabij het spoor is altijd contact met ProRail. Dit geldt ook voor initiatieven binnen het beperkingengebied hoofdspoor.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
10. Indiener verzoekt u zorg te dragen dat gronden die momenteel voorzien zijn van de bestemming Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, deze bestemming ook in de toekomst zullen behouden.	Wij zullen zorgdragen voor een continuering van de bestemmingen. Dit is onderdeel van het opstellen van het omgevingsplan.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
11. Indiener verzoekt de binnen het plangebied aanwezige onderstations niet te laten vervallen en dat deze te allen tijde bereikbaar zullen zijn.	Wij zullen zorgdragen voor het niet laten vervallen en het bereikbaar houden van de onderstations.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
12. Indiener verzoekt de zichtlijnen naar het station in stand te houden.	Bij binnenplanse en buitenplanse omgevingsplanactiviteiten die in de directe omgeving van gronden van ProRail worden gerealiseerd, wordt ProRail benaderd om advies te geven. In deze situaties kan gezamenlijk worden gekeken naar het zicht op de station entree.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
13. Indiener verzoekt bij het realiseren van hoogbouw bij het station na te denken over de windbeleving op het perron.	Bij binnenplanse en buitenplanse omgevingsplanactiviteiten die in de directe omgeving van gronden van ProRail worden gerealiseerd, wordt ProRail benaderd om advies te geven. In deze situaties kan gezamenlijk worden gekeken naar de windbeleving en windhinderrisico's.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
14. Indiener verzoekt om bij het maken van plannen rekening te houden met mogelijke schaduwwerking op de zonnepanelen en indien nodig met indiener in contact te treden, zodat de doelstelling m.b.t. duurzaamheid voor 2030 haalbaar blijft.	Bij binnenplanse en buitenplanse omgevingsplanactiviteiten die in de directe omgeving van gronden van ProRail worden gerealiseerd, wordt ProRail benaderd om advies te geven. In deze situaties kan gezamenlijk worden gekeken naar de schaduwwerking op zonnepanelen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.10 Indiener 10 – Buurtcommissie Nieuwbouw Gooise Warande

<i>Samenvatting zienswijze:</i>	<i>Reactie gemeente:</i>	<i>Wijze van verwerking:</i>
1. Indiener mist in deel D goede afbakening en kaders voor het verantwoordelijkheid geven aan de inwoners.	Met de Omgevingswet ondergaan we een transitie van uitgebreide regelgeving naar het in één oogopslag zien naar wat voor regels er gelden in de leefomgeving. In hoofdstuk 20.2 gaan we in op het totale speelveld van de participatie. We werken op dit moment aan de participatiekaders en aan een participatieverordening die de huidige inspraakverordening zal vervangen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener wil graag dat het diagram wordt aangepast: het diagram mist de invulling van de groene en paarse overlappingsvelden. Dit zijn de velden waar de spanningen kunnen komen tussen samenleving, bestuur en organisaties, waarde kader- en regelgeving moet plaatsvinden.	De gemeente dankt indiener voor het meedenken, maar neemt de suggestie niet over, omdat een diagram zoals dit tot doel heeft de werkelijkheid vereenvoudigd weer te geven. Per definitie kan niet alle informatie erin opgenomen worden, zonder aan zeggingskracht te verliezen. Dit gebeurt als de groene en paarse overlappingsvelden ook worden ingevuld.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
3. Indiener vraagt zich af wat bedoeld wordt met een andere verhouding tussen overheid en samenleving in paragraaf 20.1	Het gaat hier om de verschillende rollen die de overheid kan aannemen. Er is namelijk altijd een rol voor de gemeente. Deze varieert van initiatiefnemer tot vergunningverlener. Maar ook die van belanghebbende, deelnemer, facilitator, regisseur, coach of subsidieverstrekker om een initiatief te ondersteunen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
4. Indiener wil graag het woord meegenomen in paragraaf 20.1.1 vervangen door een woord dat duidelijkheid schept zoals "opgenomen".	Deze bruikbare suggestie wordt overgenomen. Meegenomen wordt vervangen door opgenomen.	De zienswijze leidt tot aanpassing van paragraaf 20.1.1 laatste zin.
5. Indiener geeft aan dat de nummering van paragraaf 20.2 niet klopt.	Dit klopt inderdaad niet. De nummering wordt aangepast.	De zienswijze leidt tot aanpassing van de nummering in 20.2
6. Indiener geeft aan dat in de eerste zin het woord "te" weg kan.	Deze wijziging wordt overgenomen.	De zienswijze leidt tot aanpassing van paragraaf 20.2 1 ^e zin.
7. Indiener geeft aan dat belanghebbenden vroegtijdig moeten worden betrokken. Zij moeten hun stem op een goede manier kunnen laten horen. Wij vragen de gemeente om meer transparanter in beleid te zijn.	De uitvoering van de Omgevingswet en Wet Versterking Participatie op Decentraal Niveau dwingen dit ook af. We werken op dit moment aan de participatiekaders en aan een participatieverordening die de huidige inspraakverordening zal vervangen. Ook werken we aan een handreiking voor initiatiefnemers waarin wordt aangegeven op welke wijze initiatiefnemers al dan niet in samenwerking met de gemeente de participatie vormgeven. Dit staat omschreven in paragraaf 20.2.3.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
8. Indiener vraagt op welke wijze de toetsing plaatsvindt en wat de sancties zijn.	De raad gaat categorieën bepalen waarbij participatie verplicht is. In de handreiking voor initiatiefnemers worden de toetsingskaders voor participatie opgenomen. Wanneer een initiatiefnemer vervolgens niet aan de voorwaarden van participatie voldaan heeft wordt er geen besluit genomen en moet het participatieproces eerst goed doorlopen worden.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

9. Indiener vraagt zich af wie het bevoegd gezag is voor visie, plan en initiatieven.	Zowel de omgevingsvisie als het omgevingsplan worden vastgesteld door de gemeenteraad, dit is in dit geval het bevoegd gezag. Voor plannen die binnen het omgevingsplan passen, is het college bevoegd gezag. Het college is bevoegd gezag voor het verlenen van omgevingsvergunningen. De gemeenteraad kan hier in sommige gevallen wel bindend advies op geven (adviesrecht). Bij aanpassing van het bestemmingsplan/omgevingsplan is de gemeenteraad bevoegd gezag.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
10. De indiener zich af hoe er om wordt gegaan met een strijdigheid tussen visie en plan.	De omgevingsvisie is zelfbindend: het bindt het bestuur en niet de burger. Met de omgevingsvisie zet de gemeente alleen een ambitie/beleidslijn uit voor de fysieke leefomgeving. In het omgevingsplan (opvolger bestemmingsplannen) worden vervolgens juridische regels opgesteld. Hiermee kan de gemeente wel beperkingen opleggen bij ruimtelijke initiatieven (bijvoorbeeld een verbod of vergunningsplicht). Zoals benoemd geeft de omgevingsvisie wel een bepaalde richting voor de toekomst aan. Bij een initiatief dat afwijkt van het bestemmingsplan/omgevingsplan wordt bezien of het initiatief een positieve bijdrage levert aan de langetermijnvisie van de gemeente. Hoe beter een initiatief aansluit bij de Schijf van Vijf des te groter is de kans dat de gemeente bereid is medewerking te verlenen aan een afwijking van het omgevingsplan. Mochten er zich initiatieven voordoen die niet passen binnen de kaders uit de omgevingsvisie, maar wel wenselijk zijn, zal worden bekeken of deze kunnen worden meegenomen in een actualisatie van de omgevingsvisie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
11. Indiener vindt dat de gemeente te allen tijden de regie moet houden en kaders moet stellen in plaats van ontwikkelingen over te laten aan particulier initiatief.	De gemeente bepaalt kaders via het omgevingsplan en de omgevingsvisie. De gemeente kan gronden voor ontwikkelingen aankopen. In de meeste gevallen is de markt aan zet bij het ontwikkelen van hun gronden. Door verplichte participatie kunnen we de marktpartijen meer binden aan de samenwerking op het gebied van participatie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.11 Indiener 11 – Buurtplatform Muiderberg

<i>Samenvatting zienswijze:</i>	<i>Reactie gemeente:</i>	<i>Wijze van verwerking:</i>
1. Indiener verzoekt het openbaar vervoer in stand te houden.	We ontwikkelen een netwerk van bereikbare, aantrekkelijke en toegankelijke OV-knooppunten van waaruit werk, wonen en recreëren te bereiken zijn. Dit is benoemd in 8.4 Toekomstbestendige mobiliteit.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener verzoekt voor wat betreft het aantal (sociale) huurwoningen en levensloopbestendige woningen voor doelgroepen zoals starters en ouderen voor Muiderberg een flinke, extra inhaalslag te maken, waarbij vooral ingezet wordt op sociaal en middelduur.	Per initiatief wordt in principe de verdeling 1/3 sociaal, 1/3 middenklasse en 1/3 dure woningen aangehouden. Nadere, specifieke, afspraken in goed overleg met ontwikkelende partijen kunnen leiden tot een andere verdeling, maar is niet afdwingbaar.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
3. Indiener verzoekt de verdere ontwikkeling van het zeer kleine haventje in Muiderberg vanwege haar diepgang en de connectie met het binnenwater niet verder uit te voeren.	Dit geldt inderdaad niet voor de haven van Muiderberg. Het volgende tekstvoorstel wordt gedaan: "We willen het Waterfront verder ontwikkelen. Dit geldt ook voor doorontwikkeling van de havens van Muiden en Naarden".	Zienswijze wordt verwerkt in Deel C hoofdstuk 13.6 Ambities Muiderberg.
4. Indiener verzoekt om een separaat fietspad aan te leggen tussen de locatie Naarderstraatweg 2 tot aan de IJsselmeerweg.	Dit betreft de uitvoering van een ambitie uit de omgevingsvisie. Dit onderdeel is benoemd in het Uitvoeringsplan Mobiliteit.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
5. Indiener verzoekt om P&R plaats van Muiderberg langs de A6 niet aan de oost- (vanwege het geringe gebruik) en westkant (vanwege aanwezige natuur) uit te breiden.	Er is in nu nog geen zicht op de omvang en vorm van een noodzakelijke uitbreiding. Wij kunnen de gevraagde garantie niet geven.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
6. Indiener verzoekt om het instellen van lengtebeperking voor vrachtwagens. Dit is al eerder toegezegd door de gemeente, maar nooit is uitgevoerd.	Dit betreft uitvoering. Deze actie staat benoemd in het Uitvoeringsplan Mobiliteit.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
7. Indiener verzoekt om een verbeterde handhaving op snelheidsovertreding en geluidsoverlast van gemotoriseerd verkeer op locaties buiten de bebouwde kom.	De gemeente is niet het bevoegd gezag voor handhaving van te hoge snelheden en geluidsnormoverschrijdingen van gemotoriseerd verkeer. Alleen politie en Openbaar Ministerie kunnen dit.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
8. Indiener verzoekt de gemeente nadrukkelijk te acteren op aanvullende maatregelen met betrekking tot verkeerslawaaï en luchtverontreiniging.	Het RIVM prognosticeert jaarlijks de lange termijn ontwikkeling van de luchtkwaliteit. Uit deze modelberekeningen blijkt dat de luchtkwaliteit, die de laatste jaren al sterk verbeterd is, zal blijven verbeteren. Voor maatregelen met betrekking tot geluid wordt een actieplan Geluid opgesteld.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
9. Indiener verzoekt om de Natuurboulevard verkeersveilig in te richten.	Binnen de Groene Uitweggelden is geld beschikbaar gesteld om de gehele Natuurboulevard verkeersveilig in te richten. Deze actie is belegd in het project Natuurboulevard.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

10. Indiener stelt voor de volgende zin een tekstwijziging voor: "In Muiderberg bevindt zich de grootste Joodse begraafplaats van Nederland".	Deze tekst klopt inderdaad niet en wordt aangepast. Het volgende tekstvoorstel wordt doorgevoerd: "In Muiderberg bevindt zich de grootste, nog in gebruik zijnde Joodse begraafplaats van Nederland".	Zienswijze wordt verwerkt in Deel C hoofdstuk 13.6 Ambities Muiderberg.
11. Indiener verzoekt de vrijkomende schoollocaties volledig voor woningbouw in te zetten.	Voor schoollocaties wordt in eerste instantie eerst onderzocht of ze nog bruikbaar zijn voor onderwijs. Pas als dit niet meer realistisch is, wordt onderzocht of woningbouw op een locatie wenselijk en haalbaar is. Daarna wordt per initiatief voor woningbouw in principe de verdeling minimaal 1/3 sociaal en 1/3 middenklasse aangehouden. Nadere, specifieke, afspraken met ontwikkelende partijen kunnen leiden tot een andere verdeling. Hiervoor is een raadsvoorstel nodig.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.12 Indiener 12 – Historische Kring Stad Muiden

<i>Samenvatting zienswijze:</i>	<i>Reactie gemeente:</i>	<i>Wijze van verwerking:</i>
1. Indiener verzoekt om de volgende tekstwijziging bij deel A in paragraaf 3.3: Het 1000 jaar oude Muiden in plaats van 700 jaar (zie de akte van Keizer Otto uit 953).	In de Biografie staat op pagina 18: Muiden kreeg tegelijk met Utrecht van de bisschop stadsrechten, ergens in de periode 1114-1122, hoewel de inhoud van die rechten is niet bekend. Het is de vraag waar we het oudste Muiden moeten zoeken. Binnen de huidige historische kern zijn geen oudere archeologische vondsten gedaan dan uit het laatste kwart van de twaalfde eeuw. Mogelijk heeft het oudste Muiden daarom noordelijker gelegen en is de nederzetting verwoest bij de stormvloed van 1170. Extra aanwijzingen daarvoor zijn de vermelding in 1200 van een kerk te Altenmudhen (Oud-Muiden) en in 1232 van Aldermuderweide (Oudmuidenweide). Na die ramp zou de stad dan op het einde van de twaalfde eeuw op de huidige plaats zijn herbouwd.	Zienswijze wordt verwerkt in Deel A 3.3 Het 1000 jaar oude Muiden – zie de akte van Keizer Otto uit 953.
2. Indiener verzoekt de tekst ingeeft aan dat in de kaders op bladzijde 27 en 28 aan te passen ongeveer dezelfde tekst staat.	Het klopt dat een deel van de aandachtspunten voor het centrumgebied en de woongebieden gelijk zijn. Dit betreft geen fout.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
3. Indiener vraagt bij Deel B 10.2 de zin aan te passen. Deze zin is krom opgeschreven.	De eerste zin van paragraaf 10.2 loopt inderdaad niet goed.	De zienswijze wordt verwerkt door de zin bij Deel B 10.2 aan te passen.

3.13 Indiener 13 – Nederlandse Tuinenstichting

<i>Samenvatting zienswijze:</i>	<i>Reactie gemeente:</i>	<i>Wijze van verwerking:</i>
1. Indiener verzoekt om niet alleen het J.J. Jurissenplantsoen te beschermen, maar ook de omringende woonwijk als beschermd dorpsgezicht te benoemen. Hiermee wordt het een schakel tussen de andere monumenten die op de naam van D. Tersteeg staan, zoals het Mouwtje, het Bilderdijkpark (onderdeel van beschermd dorpsgezicht Bredius) en de begraafplaats in Nieuw Valkeveen.	<p>Het aanwijzen van gemeentelijke beschermde dorps- en stadsgezichten kunnen gemeenten regelen in hun lokale Erfgoedverordening. De Erfgoedverordening Gooise Meren 2016 voorziet nu niet in de mogelijkheid van een dergelijke aanwijzing. Momenteel is er dan ook geen grondslag om tot aanwijzing te kunnen overgaan. De verordening zal hierop moeten worden aangepast.</p> <p>Naar verwachting treedt de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking. Onze gemeente werkt er vanaf 2022 aan om de basis op orde te krijgen. Dat wil zeggen dat vanaf dat moment alle bestaande bestemmingsplannen worden omgezet naar het omgevingsplan. Gemeentelijke verordeningen die verband houden met het fysieke domein moeten worden geactualiseerd. Daaronder is ook de Erfgoedverordening. Na het vaststellen van de geactualiseerde Erfgoedverordening kan ook worden gekeken naar nieuwe initiatieven zoals uitbreiding met een beschermd stads- of dorpsgezicht, waaronder het Rembrandtkwartier.</p>	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener vraagt om een uitgebreid gekwalificeerd cultuurhistorisch onderzoek door een gecertificeerde vak deskundige. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek en de waardestelling volgens de Richtlijnen voor Cultuurhistorisch Onderzoek is beredeneerd en gemotiveerd aan te geven of het Rembrandtkwartier al dan niet in aanmerking komt als beschermd dorpsgezicht.	Bij het actualiseren van het erfgoedbestand nemen we het J.J. Jurissenplantsoen mee. Dit sluit ook aan bij bijgaande (nog openstaande) motie, waarbij wordt opgeroepen om "Bij de actualisering van de monumentenlijst ook voor andere beeldbepalende locaties/parken in de openbare ruimte de afweging te maken of deze een monumentenstatus verdienen ...." In het bijgaande Cultuurhistorische landschapsstructuren Bussum (2015, dat nooit is vastgesteld), wordt het gebied (nr. 7) wel als waardevol aangeduid. Om de waarden preciezer te kunnen bepalen zal de groenstructuur ter zijner tijd nader moeten worden onderzocht.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
3. Indiener verzoekt de vaststelling van de omgevingsvisie in deze vorm uit te stellen, totdat de uitkomsten van het nader te verrichten cultuurhistorisch onderzoek verwerkt zijn, zodat met de uitwerking in de omgevingsvisie en het daarop volgende omgevingsplan rekening gehouden kan worden met de cultuurhistorische waarde van dit gebied.	De omgevingsvisie wordt regelmatig geactualiseerd. In een volgende actualisatieslag van de omgevingsvisie kan het resultaat van het onderzoek worden verwerkt.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.14 Indiener 14 – Stichting Naardereng

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. Indiener verzoekt geen nieuwbouw in natuurgebieden te realiseren.	De raad heeft op 24 november 2022 de volgende richtinggevende uitspraak gedaan: "Vanwege de hoge landschappelijke en cultuurhistorische waarden vindt het toevoegen van de benodigde woningen plaats via inbreiding en verdichting". Dit houdt indirect in dat de natuurgebieden uitgesloten zijn van nieuwbouw.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener verzoekt geen bouw (nieuw-, ver-, of herbouw) hoger dan 15 meter boven het maaiveld in natuurgebieden te realiseren.	Deze concrete maatregel kan pas afgewogen worden bij het opstellen van het omgevingsplan.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
3. Indiener verzoekt geen aanleg van kelders en andere (ondergrondse) bouwwerken onder het grondwaterniveau in natuurgebieden.	Deze concrete maatregel kan pas afgewogen worden bij het opstellen van het omgevingsplan.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
4. Indiener verzoekt de aanleg van nieuwe wegen tegen te gaan en alleen toe te staan als er geen schade optreedt aan de natuurwaarden in natuurgebieden	Het aanleggen van nieuwe wegen door natuurgebieden is maatwerk en zal op zichzelf beoordeeld worden. Het al dan niet schade aanbrengen aan natuurwaarden is een onderdeel dat in de overweging betrokken wordt.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
5. Indiener vraagt om behoud en waar mogelijk uitbreiding van plekken die 's avonds en 's nachts donker zijn in natuurgebieden.	Deze concrete maatregel kan pas afgewogen worden bij het opstellen van het omgevingsplan.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
6. Indiener vraagt om het opnemen van een heldere definitie van natuurwaarden, waarin zowel de biotische (levende) als abiotische waarden worden meegenomen; dus inclusief alle aardkundige waarden.	De vaak gebruikte definitie van natuurwaarde is de waarde die aan een bepaald gebied wordt toegekend, gezien vanuit het perspectief van natuurbescherming. Dat omvat niet wat indiener beoogt. Wel nemen we de suggestie over om aan te geven dat onder natuur de biotische en abiotische waarden vallen. Verder zal dit bij het opstellen in het omgevingsplan betrokken worden. De aardkundige waarden krijgen een plek in het paraplubestemmingsplan Archeologie, dat momenteel in voorbereiding is.	De tekst onder paragraaf 16.2 'verhoging van de natuurwaarden' wordt hierop aangepast.
7. Indiener vraagt om samen te werken met provincie en andere instanties voor behoud, versterking en uitbreiding van natuurgebieden.	Dit zal worden benoemd in paragraaf 16.1.	De tekst onder paragraaf 16.1 zal worden aangevuld.
8. Indiener geeft aan bij 7.5 en 7.7 concrete kaders te stellen voor de recreatieve belasting van kwetsbare natuurgebieden. Welke bezoekersaantallen kan de natuur verwerken en hoe en door wie wordt daarop gestuurd?	Dit is een terecht voorstel.	Deze aanbeveling is overgenomen in de botsproeven (eerste punt onder Natuur- en erfgoedparels versterken op pagina 149.

9. Indiener vraagt bij participatie te definiëren welke kwaliteit wordt nagestreefd en wat de (meetbare) normen daarvoor zijn. Wat zijn de consequenties zijn wanneer de participatie als onvoldoende wordt beoordeeld door de gemeente?	De raad gaat categorieën bepalen waarbij participatie verplicht is. In de op te stellen handreiking voor initiatiefnemers worden de toetsingskaders voor participatie opgenomen. Wanneer een initiatiefnemer vervolgens niet aan de voorwaarden van participatie voldaan heeft, wordt er geen besluit genomen en moet het participatieproces eerst goed worden doorlopen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
10. Indiener vraagt om duidelijkheid bij strijdigheid van een initiatief met het omgevingsplan. Wat gaat dan voor?	Een initiatief kan worden ingediend, terwijl dit in strijd is met het (tijdelijk) omgevingsplan. In de afweging om al dan niet mee te werken betreft de gemeente de omgevingsvisie, ander beleid, de ruimtelijke inpassing en de uitkomsten van benodigde milieuonderzoeken. Hoe beter een strijdig initiatief past bij de ambities uit de omgevingsvisie hoe groter de kans dat hier medewerking aan wordt verleend.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
11. Indiener vraagt om zorgvuldige uitwerking van kaders en een controlerende en vaststellende bevoegdheid van de raad bij initiatieven door derden.	De gemeenteraad kan aan de voorkant van het proces kaders meegeven bij ontwikkelingen van derden. Bij indiening van een aanvraag die in strijd is met het (tijdelijk) omgevingsplan of bestemmingsplan weegt de gemeente af of het initiatief voldoet aan de kaders die aan de voorkant van het proces opgesteld zijn.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.15 Indiener 15 – Vrienden van 't Gooi

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
<p>1. De indiener vindt de omgevingsvisie lastig te beoordelen vanwege het abstractieniveau, nog plaats te vinden onderzoeken en verder uit te werken aanbevelingen vanuit het planMER. De indiener juicht de ambitie van de gemeente om nog groener te worden toe, maar dan dienen er wel duidelijkere keuzes tussen verschillende ruimteclaims te worden gemaakt.</p>	<p>Een omgevingsvisie bevat volgens de Omgevingswet:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. b) de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied. c) de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid. <p>Dit in combinatie met de tijdshorizon van de visie (2040) heeft een relatief hoog abstractieniveau tot gevolg. Niettemin biedt de omgevingsvisie een duidelijk richtinggevend kader waar de gemeente in de komende decennia naar toe wil werken. De Commissie m.e.r. heeft ook gevraagd de ruimteclaims beter in beeld te brengen. Dit hebben we gedaan in de notitie aanvulling PlanMER van 11 juli 2022 opgesteld door Arcadis in opdracht van de gemeente.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>
<p>2. De indiener pleit voor het opstellen van het meest milieuvriendelijke alternatief.</p>	<p>Richtinggevende keuzes zijn weergegeven vanuit het planMER als de aandachtspunten voor de uitwerking van de omgevingsvisie. In deze verdere uitwerking kan een meer of minder milieuvriendelijk alternatief mogelijk overwogen worden.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>
<p>3. De indiener waarschuwt in het kader van de Passende beoordeling voor wensdenken en vraagt om een zorgvuldiger onderbouwing van het effect van mitigerende maatregelen in het planMER. Ook mist de indiener een beschrijving van de effecten van het beleid in de Omgevingsvisie op NNN gebieden.</p>	<p>De Passende beoordeling is uitgevoerd op een detailniveau dat past bij dat van de omgevingsvisie. Dit betekent dat er een kwalitatieve risico-inschatting gegeven is van de mate waarin negatieve en mogelijk niet vergunbare effecten op Natura 2000 gebieden te verwachten zijn. Mitigerende maatregelen die in de Passende beoordeling genoemd worden, dienen in de verdere uitwerking van het beleid in de omgevingsvisie richting een omgevingsplan en mogelijk programma's verder uitgewerkt te worden. Dit kan ertoe leiden dat er een nieuwe Passende beoordeling en een nieuw milieueffectrapport (project-MER) opgesteld moet worden waarin het effect van mitigerende maatregelen verder onderzocht wordt.</p> <p>De Passende beoordeling heeft geen betrekking op NNN gebieden. Effecten van beleid in de omgevingsvisie op de natuurgebieden in de gemeente worden op hoofdlijnen beschreven, maar ook hiervoor geldt dat deze effecten in een planMER voor het omgevingsplan verder onderzocht dienen te worden.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>

4. Indiener geeft aan dat in het Rad van de Leefomgeving geen verbetering plaatsvindt van de biodiversiteit. Indiener benoemd dat de gemeente deel uitmaakt van grote samenwerkingsverbanden die invloed kunnen uitoefenen op zaken als verdroging en verzuring. Indiener vindt dan ook dat de gemeente zich op het punt van biodiversiteit ambitieuzer zou kunnen tonen.	Het thema biodiversiteit komt terug in paragraaf 10.2 (deel B) en de gebiedsgerichte uitwerkingen van de Schijf van Vijf (deel C). Voor het vergroten van de biodiversiteit zet de gemeente zich in voor een natuurlijke bodem en hydrologie, herstel van de mineralenbalans van de bodem door minder stikstofdepositie, het tegengaan bodem- en/of waterverontreiniging, robuuste gebieden die goed met elkaar verbonden zijn en een natuur die weerbaar is tegen klimaatverandering. Met name in de natuurgebieden, het agrarisch buitengebied en de recreatiegebieden, maar ook op de bedrijventerreinen krijgt het thema biodiversiteit daarom een hoge prioritering in de Schijf van Vijf. Bovendien heeft de gemeente met het oog op het belang van dit onderwerp een Programma Biodiversiteit opgesteld, waarin ook concrete maatregelen per soort en/of doeltypes zijn opgenomen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
5. Indiener benoemd dat de druk op recreatie verder toeneemt, met negatieve effecten op de natuur. Indiener vindt dan ook dat promotie van recreatieve activiteiten zoals genoemd in de omgevingsvisie vermeden moeten worden. Indiener vraagt de gemeente om hierin duidelijker stelling te nemen en aan te geven hoe de natuur beschermd gaat worden. Ook vraagt indiener om de resultaten hiervan in een monitoringsprogramma op te nemen.	Een belangrijke uitdaging is het vinden van een goede balans tussen natuur en recreatie. Recreatie in de natuur moet plaatsvinden op een schaal die bij Gooise Meren past. En de recreant is te gast in onze natuur. In Gooise Meren richten we ons dan ook op extensieve recreatievormen zodat verschillende gebruikersgroepen op een prettige wijze en naast elkaar gebruik kunnen maken van de gebieden. Als recreatie ten koste dreigt te gaan van de natuur nemen wij maatregelen om natuur en recreatie weer in evenwicht te brengen. Bepaalde recreatievormen zullen wij daarom soms ontmoedigen of in het uiterste geval weren. Dit is benoemd in paragraaf 10.2.7. De suggestie om de invloed van recreatie op natuur te monitoren wordt ter harte genomen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
6. Indiener geeft aan tegen hoogbouw te zijn hoger dan de boomgrens en streeft naar nauwelijks zicht op de bebouwing vanaf de heidevelden.	In de omgevingsvisie wordt inderdaad benoemd dat er op bepaalde locaties naar hoogbouw kan worden gekeken, mits passend bij de omgeving. Dit laatste betekent dat rekening wordt gehouden met het zicht vanaf belangrijke natuurgebieden, zoals de heidevelden.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
7. Indiener geeft aan dat wat hem betreft windmolens worden uitgesloten in het agrarisch buitengebied.	In de omgevingsvisie staat benoemd dat we het landelijk gebied niet willen belasten met ontwikkelingen als grote windmolenparken en zonneparken.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

8. Indiener had verwacht dat de omgevingsvisie mede zou worden bepaald door het rijks-, provinciaal en MRA beleid. Volgens indiener is hierover niets terug te vinden in de omgevingsvisie. Als voorbeeld noemt indiener het natuurbeleid, stikstofproblematiek en de urgentie voor woningbouw en energietransitie.	De omgevingsvisie gaat uit van bestaand beleid (lokaal, regionaal, provinciaal, nationaal). De Regionale visie, waarin het provinciale en nationale beleid is verwerkt, is een belangrijke bouwsteen voor de omgevingsvisie. Voor een aantal thema's geldt dat we nauw samenwerken met het Rijk, de provincie en de regio. Bijvoorbeeld als het gaat om openbaar vervoer, bodemdaling, woningbouw, energietransitie en het beschermen en versterken van erfgoed en natuur. Dit wordt in de verschillende paragrafen benoemd. Daarnaast wordt in de projectentabel (paragraaf 23.2) benoemd voor welke projecten de gemeente samenwerkt met de verschillende landelijke, provinciale en regionale organisaties.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
9. Volgens indiener is het onduidelijk hoe participatie (voor bijvoorbeeld de VVG) is geregeld.	Om participatie op een goede manier te regelen wordt een participatie-verordening opgesteld. Hierin wordt aangegeven hoe de gemeente zelf de participatie over beleid organiseert en waar participatie over toekomstige initiatieven aan moet voldoen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
10. Indiener geeft aan een goede gesprekspartner van de gemeente te kunnen en willen zijn bij het uitwerken van de jaarlijkse herziening van de omgevingsvisie.	Deze handreiking wordt gewaardeerd. Bij de actualisatie van de omgevingsvisie zal de indiener in de gelegenheid worden gesteld mee te denken.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.16 Indiener 16 - Inwoner

<i>Samenvatting zienswijze:</i>	<i>Reactie gemeente:</i>	<i>Wijze van verwerking:</i>
De indiener wil de gemeente informeren over hun plan omtrent punt 17.2. Het betreft de tekstpassage over de inzet op extensieve recreatie en daarbij willen wij het graag aanvullen met een kleinschalige kinderopvang. De indiener stelt voor om 12 Tiny Houses te plaatsen die tevens ingezet kunnen worden voor kleinschalige kinderopvang.	Dit is een individueel initiatief betreft dat beoordeeld zal worden als initiatiefnemer het initiatief indient.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.17 Indiener 17 – Stichting Mooi Tuindorp Keverdijk

Deze zienswijze is gelijk aan de zienswijze van indiener nummer 11. We verwijzen daarom naar de reactie van de gemeente en de wijze van verwerking zoals opgeschreven bij indiener nummer 11.

3.18 Indiener 18 - KNSF

<i>Samenvatting zienswijze:</i>	<i>Reactie gemeente:</i>	<i>Wijze van verwerking:</i>
1. Indiener verzoekt de omgevingsvisiekaart te corrigeren door de aangeduide stukken bos te verwijderen van de kaart.	Alle kaarten worden gecontroleerd en waar nodig aangepast.	De omgevingsvisiekaart wordt aangepast.
2. Indiener vraagt de symbolen inzake 'knelpunt fauna' en 'faunapassage' te verwijderen ter plaatse van De Krijgsman op alle relevante kaarten.	Alle kaarten worden gecontroleerd en waar nodig aangepast.	De omgevingsvisiekaart wordt aangepast.
3. Indiener vraagt de oude luchtfoto in deel C op pagina 24 door een recente luchtfoto met de actuele situatie te vervangen of de luchtfoto in het geheel te laten vervallen.	De luchtfoto is inderdaad verouderd en wordt verwijderd.	De foto op pagina 24 in deel C wordt verwijderd.
4. Indiener gaat er van uit dat de bestemmingsplan-mogelijkheden op De Krijgsman en Hoogerlust in stand blijven na inwerkingtreding van de Omgevingswet, evenals de afspraken (Vaststellingsovereenkomst) die indiener met de gemeente heeft gemaakt. Indiener ontvangt graag een bevestiging hiervan.	De indiener heeft hierover een bevestiging van de gemeente ontvangen 7 juni 2022. Het bestemmingsplan De Krijgsman en Hoogerlust gaan na inwerkingtreding van de Omgevingswet vanzelf over in het tijdelijk omgevingsplan. Tot 31-12-2029 heeft de gemeente daarna de tijd om een gemeente dekkend omgevingsplan te maken. Te zijner tijd zal daarin een regeling worden opgenomen die recht doet aan de geldende rechten en de plaatselijke situatie op dat moment.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.19 Indiener 19 - Natuurmonumenten

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. Indiener complimenteert de gemeente met de ontwerp-omgevingsvisie en ondersteunt en waardeert het besluit om woningen te realiseren binnen de bestaande kernen, om het landelijk gebied en de natuur in de gemeente niet aan te tasten. Indiener vraagt bijzondere aandacht voor robuuste ecologische verbindingzones op ontwikkelingslocaties en het mitigeren van versturende effecten van toegenomen verkeer, geluid, schaduwwerking en toename van recreatie in de natuurgebieden.	We danken indiener voor de complimenten. We streven net als indiener naar het creëren van leefgebieden en verbindingen tussen leefgebieden voor een grote verscheidenheid aan planten en dieren. Bij nieuwe ontwikkelingen zal hiermee, maar ook met eventuele versturende effecten, rekening worden gehouden.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener adviseert om het thema 'hydrologisch systeem van ondergrondse kwelstromen' als thema op te nemen in de omgevingsvisie	In paragraaf 10.2.6 'Veenoxidatie (bodemdaling)' en paragraaf 12.4.4 wordt ingegaan op het in stand houden van de kwelstromen, de infiltratie van hemelwater en het zorgdragen voor voldoende grondwater.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
3. Indiener ondersteunt de gemeente in de ambitie om natuurgebieden en omliggend landelijk gebied vrij te houden van nieuwe energiesystemen. Indiener hoopt dat de gemeente bij ontwikkelingen op al het verhard oppervlak rekening houdt met koppelkansen die de biodiversiteit en ecologie versterken, zoals ecologische verbindingen en groene daken.	We streven bij het zoeken naar hernieuwbare energie naar het benutten van koppelkansen, om zo efficiënte en integrale oplossingen te bedenken. Bij herinrichtingen worden alle aspecten meegewogen ook versterking van de biodiversiteit op basis van het opgestelde uitvoeringsplan Biodiversiteitsactieplan Gooise Meren en het opvangen van de klimaatveranderingen door te vergroenen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
4. Indiener hoopt dat de gemeente middels actieve participatietrajecten uitvoering gaat geven aan de omgevingsvisie.	Om participatie op een goede manier te regelen wordt momenteel een participatieverordening opgesteld. Hierin wordt aangegeven hoe de gemeente zelf de participatie organiseert rondom beleid en toekomstige projecten. En wat we van initiatiefnemers verwachten. Natuurmonumenten is opgenomen in de lijst met vooroverlegpartners. Hierdoor worden zij benaderd als er een ontwerp omgevingsplan/bestemmingsplan in het buitengebied ter visie wordt gelegd. Dit geldt voor zowel de grotere plannen die door de gemeente worden opgesteld, als voor kleinere initiatieven in het buitengebied.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.20 Indiener 20 – Vereniging Buurtplatform Rembrandtpark en Componistenkwartier

<i>Samenvatting zienswijze:</i>	<i>Reactie gemeente:</i>	<i>Wijze van verwerking:</i>
1. Indiener vraagt aandacht voor de balans tussen groeivisie en noodzakelijke aanvullende maatregelen op het gebied van verkeer, veiligheid en maatschappelijke voorzieningen. Doe iets met de aanvullingen die vanuit vele kanten worden aangedragen. Neem regie.	De gemeente handelt integraal. Op de diverse beleidsterreinen wordt periodiek onderzocht of de gemeente voldoet aan voldoende aanbod op dat beleidsterrein voor zowel de bestaande stad als ook de nieuwe stad. Dus voor alle inwoners (bestaand en nieuw). Zo onderzoeken we bijvoorbeeld of we voldoende scholen goed verspreid hebben over de kernen. Of we kunnen voldoen aan voldoende winkelaanbod, kinderopvang, sportvoorzieningen etc.. Ook onderzoeken we integraal de doorstroming op ons verkeersnet. Bij bijvoorbeeld de ontwikkelingen van de BORgronden en alles wat in dezelfde kern dezelfde wegen belast hebben we integraal de doorstroming onderzocht.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener vraagt aandacht voor het onderhoud van groen en publieke ruimte. Breng visie met haalbaarheid in lijn. Ook het punt van veiligheid vraagt om aanvullende maatregelen en controle door handhaving. Neem dit mee in uw implementatieplan, schuif het niet terzijde.	De onderhoudsstatus van de openbare ruimte wordt niet geregeld in de omgevingsvisie. Dit wordt geregeld in de beheerplannen van de gemeente Gooise Meren. In deel D van de omgevingsvisie (deel 'uitvoering') staan vanaf pagina 15, in de projectentabel, diverse maatregelen en projecten benoemd die bijdragen aan de veiligheid in de gemeente.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
3. Indiener vindt dat de 2050 ambitie om van het gas af te gaan beter moet worden uitgewerkt, met name ten aanzien van de financiering in de publieke infrastructuur om met onze kenmerkende huizen een oplossing te vinden, dan wel de bestaande infrastructuur te benutten (voor 'groen' gas / waterstof).	In de omgevingsvisie geven we de hoofdlijn weer. Voor de verdere uitwerking en specificering, zoals terecht opgemerkt, wordt is de Transitievisie Warmte vastgesteld. Hierin wordt per wijk een voorkeursoplossing aangegeven, die in gesprek met de wijk verder wordt uitgewerkt.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.21 Indiener 21 - Stichting Buurtschap Hakkelaarsbrug

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
<p>1. De indiener is van mening dat de ontwerp omgevingsvisie een te positief beeld schetst van de gemeente. De grootste zorgpunten zijn geluidoverlast, luchtverontreiniging en fietsveiligheid. De indiener ziet graag een aantal constatering en uit het planMER terug in de omgevingsvisie:</p>	<p>In het bestaande beleid en in de onderliggende stukken die als basis hebben gediend voor de omgevingsvisie, zoals de Nota Bouwstenen, zijn de zorgen over geluidoverlast, luchtverontreiniging en fietsveiligheid ook uitgesproken. Het staat ook in paragraaf 12.3.2. van de omgevingsvisie. Daarom heeft de gemeente er in de omgevingsvisie voor gekozen om de Schijf van Vijf (een duidelijke verwijzing naar gezondheid) als basis voor het beleid te nemen. Het beleid is erop gericht op het openbaar vervoer te verbeteren en ondertunneling van de A1 als randvoorwaarde te zien voor eventuele capaciteitsuitbreiding van de snelweg. De ondertunneling is ook opgenomen op de omgevingsvisiekaart. Om de kwaliteit van de leefomgeving te vergroten weert de gemeente zwaar vrachtverkeer, onderzoekt het of de historische kernen Muiden en Naarden-Vesting autoluw gemaakt kunnen worden, kiest de gemeente voor beplanting die fijnstof absorbeert en past het geluidsarme wegverharding toe. Dit is benoemd in paragraaf 12.4.5.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>
<p>2. Pagina 118: het planMER noemt dat een groot deel van de inwoners te maken heeft met een onaanvaardbaar hoge geluidbelasting. De indiener ziet de zorg om deze onaanvaardbaar hoge geluidbelasting graag terug in de omgevingsvisie.</p>	<p>In het planMER wordt onderbouwd dat geluid op sommige plaatsen in de gemeente boven de wettelijke norm ligt, en dat de (in september 2021 aangescherpte) WHO adviesnormen overal overschreden worden. In de omgevingsvisie schetsen we de negatieve situatie en we streven ernaar de situatie te verbeteren (zoals de Omgevingswet ook van ons vraagt). We gaan aan de slag met het opstellen van een actieplan geluid, waarin dit aspect wordt meegenomen.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>
<p>3. Pagina 123: de WHO adviesnormen voor stikstof en fijnstof worden overal overschreden. De GGD krijgt regelmatig klachten over overlast en gezondheidsklachten als gevolg van houtrook. De indiener ziet de zorg om deze overschrijding van de WHO-adviesnormen graag terug in de omgevingsvisie.</p>	<p>Deze zorg zal worden benoemd in paragraaf 12.3.2. Gezondheidsbescherming.</p>	<p>De zienswijze leidt tot een aanpassing van paragraaf 12.3.2.</p>
<p>4. Geluidoverlast van vlieg-, weg- en spoorverkeer zal in de toekomst een knelpunt blijven en mogelijk verergeren door de verwachte bevolkingsgroei en toename van verkeer. Er worden binnen het grondgebied van de gemeente enkele maatregelen getroffen, maar de situatie zal naar verwachting niet aanmerkelijk verbeteren. De indiener ziet deze zorg over de verslechtering graag terug in de omgevingsvisie.</p>	<p>Deze zorg zal worden benoemd in paragraaf 12.3.2. Gezondheidsbescherming. In paragraaf 12.3.2. staat tevens dat we gebruik maken van een Milieu Gezondheid Risico (MGR) kaart om een inschatting te kunnen doen van de effecten van luchtvervuiling en geluid.</p>	<p>De zienswijze leidt tot een aanpassing van paragraaf 12.3.2.</p>

5.	De indiener kan zich niet vinden in de verbetering van de luchtkwaliteit volgens de autonome ontwikkeling in het planMER. Door bandenslijtage van relatief zware elektrische auto's en vanwege de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen door vliegverkeer is het zeer de vraag of de luchtkwaliteit de komende decennia zal verbeteren. De indiener ziet deze zorg graag terug in de omgevingsvisie.	Het RIVM prognosticeert jaarlijks de lange termijn ontwikkeling van de luchtkwaliteit. Uit deze modelberekeningen blijkt dat de luchtkwaliteit, die de laatste jaren al sterk verbeterd is, zal blijven verbeteren. De geconstateerde leemte in de registratie van uitstoot door vliegverkeer was ons niet bekend. We zullen de Klankbordgroep Schiphol/A1 steunen om dit thema uit te diepen en bespreekbaar te maken met de partijen die dit aangaat.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
6.	In paragraaf 5.6 wordt het uitbreiden van de woningvoorraad beschreven. Dit strookt volgens de indiener niet automatisch met de ambitie om de leefomgeving (nog) mooier en gezonder te maken. Graag ziet de indiener hier iets van terug in hoofdstuk 5 zoals dat ook gedaan is in Deel B hoofdstuk 12.	Uit de Schijf van Vijf volgt dat ontwikkelingen met elkaar in balans moeten zijn. Per deelgebied is de Schijf van Vijf verder uitgewerkt en is telkens een milieumengpaneel opgenomen. In de meeste gebieden is voor de leefomgevingsaspecten een (middel)hoge ambitie opgenomen, wat een verbetering van de leefomgeving betekent. Dit zal in paragraaf 5.6 worden benoemd.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van paragraaf 5.6.
7.	Graag ziet de indiener iets terug over geluidhinder en luchtkwaliteit in paragraaf 6.8.	In paragraaf 6.8 wordt de druk op de gezondheid wel genoemd, maar ligt de nadruk op gezondheidsbevordering. In paragraaf 12.3.2. (Gezondheidsbescherming) wordt echter wel ingegaan op de bescherming tegen geluidhinder en een slechter luchtkwaliteit.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
8.	Graag ziet de indiener aan de tekst over de verbinding tussen het binnenwater en het buitenwater in paragraaf 7.5 de volgende zinsnede toegevoegd worden: 'zonder dat de toegang tot Muiderberg wordt belemmerd en zonder hinder van de bewoners rond de Hakkelaarsbrug'.	We kunnen instemmen met deze toevoeging.	De zienswijze wordt verwerkt in paragraaf 7.5 met de toevoeging: 'zonder dat de toegang tot Muiderberg wordt belemmerd en zonder hinder van de bewoners rond de Hakkelaarsbrug'.
9.	Graag ziet de indiener in paragraaf 9.4.2 'handhaving van snelheids- en geluidsregels' toegevoegd worden.	Wij kunnen instemmen met deze toevoegingen.	De zienswijze wordt verwerkt in paragraaf 9.4.2 met de toevoeging: 'Handhaving van snelheids- en geluidsregels'.
10.	De indiener vindt dat de maatregelen om geluidsoverlast en luchtkwaliteitsproblemen te beperken genoemd in paragraaf 12.3.2 te vrijblijvend. Tevens wordt een zin genoemd waarin de indiener "en lokale wegen" graag toegevoegd ziet.	In hoofdstuk 23, maatregelentabel, is het volgende aangegeven: 'Leefbaarheid van inwoners verbeteren zodat niemand structureel overlast ervaart van verkeerlawaai en luchtverontreiniging'. Dit zal dus als actiepunt uit de omgevingsvisie worden uitgewerkt. Er wordt een Actieplan Geluid opgesteld en dat is een verplichting vanuit het Rijk. De tekst zal minder vrijblijvend worden gemaakt en de tekstsuggestie wordt overgenomen.	De zienswijze wordt verwerkt in paragraaf 12.3.2. door toevoeging dat de gemeente werkt aan een Actieplan Geluid en dat de gemeente het convenant Schone Lucht heeft ondertekend. Tevens zal "en lokale wegen" in de aangehaalde zin worden opgenomen.

11. Verzocht wordt paragraaf 12.3.2 uit te breiden met een tekst over de gezondheidsrisico's van 380 kV hoogspanningsverbindingen, met name die tussen Diemen en Lelystad.	De genoemde paragraaf zal met dit thema worden uitgebreid.	Paragraaf 12.3.2 wordt uitgebreid met een tekstpassage over de gezondheidsrisico's van 380 kV hoogspanningsverbindingen.
12. De indiener wil graag aan paragraaf 12.4.5 toevoegen: aanbrengen van slimme verlichting op donkere fietswegen.	De omgevingsvisie is een Koersdocument en geeft op hoofdlijnen richting aan de ontwikkeling van Gooise Meren op langere termijn. De suggestie betreft een technisch uitwerking op een gedetailleerd niveau. Het besluit om wel of geen verlichting aan te brengen vindt plaats op grond van meerdere beleidsdisciplines en wetgevingsterreinen. Het is maatwerk dat van geval tot geval anders kan zijn en daarom niet gewenst om als algemeen uitgangspunt in de omgevingsvisie op te nemen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
13. De indiener wil graag aan paragraaf 12.4.5 toevoegen: aanbrengen van fietspaden langs 60 km-zonen wegen (bijvoorbeeld Naarderstraatweg / IJsselmeerweg).	Het gevraagde uitgangspunt is niet in lijn met de landelijke aanbevelingen die gelden voor een wegontwerp. Dit sluit het aanleggen van fietspaden in bijzondere omstandigheden langs 60 km/uur wegen overigens niet uit. Dit betekent dat plaatselijke omstandigheden bepalend zijn in de afweging om van de standaard af te wijken. Op dit moment vormt dit (nog) geen gemeentelijke ambitie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
14. De indiener wil graag aan paragraaf 12.4.5 toevoegen: Snelheidsbeperkingen voor gemotoriseerd verkeer op smalle wegen met zwaar verkeer. Bijv. op De Goog waar de bus van de verbinding Amsterdam-Almere, die verderop over een vrije busbaan rijdt, zich met grote snelheid langs fietsers 'wurmt'.	Het snelheidsregime wordt in Nederland gekoppeld aan de wegfunctie. De indeling van wegfuncties heeft de gemeente vastgelegd in haar mobiliteitsvisie. Plaatselijke omstandigheden kunnen aanleiding zijn om gemotiveerd af te wijken van de standaard snelheidsindeling. Deze plaatselijke omstandigheden kunnen onder meer te maken hebben met de draagkracht van de ondergrond, de wegbreedte, bijzonder gebruik etc.. Het instellen van een (afwijkend) snelheidsregime vindt haar grondslag in de wegenverkeerswet en het Reglement verkeersregels en verkeerstekens. De motivering van de afwijking moet bijdragen aan de in artikel 2 genoemde doelstellingen van de wegenverkeerswet. Het ingaan op deze wetgeving voert te ver voor het abstractieniveau van deze omgevingsvisie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.22 Indiener 22 – Stichting Limieten en Valkeveen

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. Indiener ziet de voorgestelde lijn voor ontwikkeling van waterrecreatie langs de oevers van de Naardermeent en Valkeveen graag verwijderd als groeiambitie om zodoende te waarborgen dat de rust voor de vogels en diersoorten in dit deel van het plangebied veilig wordt gesteld.	De kustvisie zegt hierover in grote lijnen: dat recreatie in dit deel ondergeschikt is aan natuurwaarden. Het behouden van natuurwaarden is leidend. Per plek kan bekeken worden wat aan waterrecreatie mogelijk is. Het geheel uitsluiten doet geen recht aan het voornaamste beleidsuitgangspunt uit de kustvisie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. De indiener geeft aan dat Speelpark Oud Valkeveen expliciet in de opsomming van recreatiegebieden is opgenomen, maar dat op de kaart met deelgebieden (Deelplan A, pag. 26) het speelpark niet als zodanig is gearceerd.	De aanduiding van speelpark Oud Valkeveen wordt met een arcering toegevoegd op de kaart met deelgebieden.	De zienswijze wordt verwerkt in deel A op de kaart met deelgebieden.
3. De indiener geeft aan dat de vermelding van het speelpark als recreatiegebied niet consistent is. Op pagina 25 van plan A wordt expliciet Speelpark Oud-Valkeveen genoemd terwijl in plan C bij de opsomming van recreatiegebieden alleen de vermelding Oud-Valkeveen staat. De indiener pleit er sterk voor om de vermelding Speelpark Oud Valkeveen niet op te nemen als een apart te duiden recreatiegebied.	De gemeente gaat akkoord met het niet apart aanduiden van speelpark Oud-Valkeveen.	De zienswijze wordt verwerkt in deel A (pagina 25) en C (opsomming recreatiegebieden).
4. Indiener geeft aan dat met betrekking tot de recreatiegebieden gekozen wordt voor 'hoogwaardige' recreatie waarbij massatoerisme zoveel mogelijk wordt vermeden. Een dergelijke visie toont geen duidelijke keuzes. Zeker met de aanvulling van de volgende uitgangspunten waarbij gesteld wordt dat "de recreant is te gast in onze natuur" en "er is voldoende parkeergelegenheid, waarbij voor topdagen mogelijk gekozen wordt voor tijdelijke (uitloop) parkeerterreinen" wordt het toekomstbeeld warrig en onduidelijk. Indiener vraagt ten aanzien van toekomstige, tijdelijke parkeerterreinen bij recreatiegebieden uitdrukkelijk om een aanpassing.	Zie beantwoording onder punt 1.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
5. Indiener meldt dat het noemen van uitloopparkeerterreinen een uitwerking van een doel is en daarmee moet worden opgenomen in een programma en dus buiten het bestek van een omgevingsvisie lijkt te vallen.	De zin wordt ingekort tot: Daarnaast is er voldoende parkeergelegenheid ook op topdagen.	De zienswijze wordt verwerkt in deel C (pagina 38).

3.23 Indiener 23 – Goois Natuurreservaat

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. Indiener spreekt haar waardering uit voor de heldere opbouw van de visie waarin goed onderkend wordt dat naast wonen, werken, mobiliteit ook de natuur, het landschap, de recreatie en het cultuurhistorische waarden in Gooise Meren van grote betekenis zijn en een stevige plek hebben gekregen in de visie.	Gemeente neemt de waardering graag in ontvangst.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
1. Indiener geeft de overweging mee om het woord 'vooral' weg te halen in paragraaf 6.2 en echt te kiezen voor de verdichting in stedelijk gebied.	De raad heeft op 24 november 2021 deze richtinggevende uitspraak vastgesteld. Derhalve wordt vastgehouden aan deze tekst. Op deze manier wordt de mogelijkheid open gehouden om bij onvoorziene en bijzondere omstandigheden toch een andere goed gemotiveerde keuze te maken.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener attendeert ons op het volgende: de ontwerp-omgevingsvisie zegt weinig over het watersysteem. De natuurkwaliteit en de biodiversiteit van verschillende natuurgebieden zijn namelijk sterk gerelateerd aan (grond)water en de toestroom ervan.	De gemeente vindt het een goede suggestie om het watersysteem kort te beschrijven.	De zienswijze leidt tot aanpassing in paragraaf 12.4.4.
3. Indiener geeft aan dat de vertrekpunten voor het borgen van regenwater in de ondergrond uit deel B ook kunnen worden opgenomen in deel A.	Deze concrete maatregelen horen thuis in de thematische uitwerking zoals is opgenomen in deel B. In deel A staan de hoofdlijnen van de visie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
4. Indiener geeft aan dat de omgevingsvisiekaart in deel C moeilijk te lezen is.	De leesbaarheid van de omgevingsvisiekaart wordt verbeterd.	De zienswijze leidt tot aanpassing van het kaartmateriaal.
5. Indiener verzoekt de recreatieve lijn tussen rijksweg A1 en speelpark Oud-Valkeveen aan te passen, omdat de gewenste recreatieve verbinding er al is in de vorm van de Oostdijk.	Dit betreft de Natuurboulevard, deze loopt inderdaad niet volgens de aangegeven lijn. Dit wordt op de omgevingsvisiekaart aangepast.	De zienswijze leidt tot aanpassing van het kaartmateriaal.
6. Indiener geeft aan dat bij het deelgebied Natuurgebieden aangegeven kan worden dat u bijdraagt aan zorgvuldig en duurzaam beheer van het Goois Natuurreservaat door actieve participatie in de Stichting Goois Natuurreservaat (verbonden partij).	Dit is een goede suggestie. Deze zin wordt toegevoegd.	De zienswijze leidt tot aanpassing in deel C bij Natuurgebieden.
7. De vesting Naarden en de Schootsvelden zijn opgenomen onder deelgebied Recreatiegebied. Deze gebieden zijn onderdeel van het landelijk gebied en hebben meerdere functies/waarden zoals extensieve landbouw, cultuurhistorisch landschap, natuurwaarden en recreatief medegebruik. Indiener vraagt om hiervoor aanduiding te zoeken die beter past.	De Vesting Naarden valt onder deelgebied centra. De schootsvelden vallen binnen het deelgebied Recreatiegebied. De benaming agrarisch buitengebied sluit beter aan bij de genoemde functies/waarden in dit gebied. Dit wordt verwerkt in de deelgebiedenkaart.	De zienswijze leidt tot aanpassing van het kaartmateriaal.

3.24 Indiener 24 – Klankbordgroep Schiphol / A1

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. De indiener mist een beschrijving van de 'zwaktes van Gooise Meren'. Zwaktes die in het planMER en het Logboek van de omgevingsvisie wel, en volgens de indiener in de ontwerp omgevingsvisie niet, benoemd worden, zijn de volgende: Geluidoverlast vanuit vliegverkeer boven Muiden en Muiderberg, toenemende geluidoverlast van de A1 en A6 op woongebieden en toenemende geluidoverlast van motoren en sportwagens op lokale wegen in de hele gemeente.	In het bestaande beleid en in de onderliggende stukken die als basis hebben gediend voor de omgevingsvisie, zoals de Nota Bouwstenen, zijn de zorgen over geluidoverlast, luchtverontreiniging en fietsveiligheid uitgesproken. Het staat ook in paragraaf 12.3.2. van de omgevingsvisie. Daarom heeft de gemeente er in de omgevingsvisie voor gekozen om de Schijf van Vijf (een duidelijke verwijzing naar gezondheid) als basis voor het beleid te nemen. Het beleid is erop gericht op het openbaar vervoer te verbeteren en ondertunneling van de A1 als randvoorwaarde te zien voor eventuele capaciteitsuitbreiding van de snelweg. De ondertunneling is ook opgenomen op de omgevingsvisiekaart. Om de kwaliteit van de leefomgeving te vergroten weert de gemeente zwaar vrachtverkeer, onderzoekt het of de historische kernen Muiden en Naarden-Vesting autoluw gemaakt kunnen worden, kiest de gemeente voor beplanting die fijnstof absorbeert en past het geluidsarme wegverharding toe. Dit is benoemd in paragraaf 12.4.5.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. In paragraaf 4.5.4 van het PlanMER staan voldoende punten om de omgevingsvisie in paragraaf 12.3.2 (deel B) concreter te maken.	Paragraaf 12.3.2 zal (gedeeltelijk) worden aangepast aan de hand van de aanbevelingen uit het PlanMER.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van paragraaf 12.3.2.
3. Aandachtspunten vanuit luchtkwaliteit worden beschreven in het planMER. Pagina 118: het planMER noemt dat sprake is van onaanvaardbaar hoge geluidbelasting in een deel van de gemeente. De situatie zal de komende decennia naar verwachting niet verbeteren.	Deze zorg zal worden benoemd in paragraaf 12.3.2. Gezondheidsbescherming. In paragraaf 12.3.2. staat tevens dat we gebruik maken van een Milieu GezondheidsRisico (MGR) kaart om een inschatting te kunnen doen van de effecten van luchtvervuiling en geluid.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van paragraaf 12.3.2.
4. Pagina 123: de WHO adviesnormen voor stikstof en fijnstof worden overal overschreden en er zijn relatief veel klachten over houtrook.	Deze zorg zal worden benoemd in paragraaf 12.3.2. Gezondheidsbescherming.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van paragraaf 12.3.2.
5. De indiener kan zich niet vinden in de verbetering van de luchtkwaliteit in de Autonome ontwikkeling in het planMER vanwege bandenslijtage van relatief zware elektrische auto's en vanwege toenemende uitstoot van luchtverontreinigende stoffen door vliegverkeer. De indiener ziet deze zorg graag terug in de Omgevingsvisie	Het RIVM prognosticeert jaarlijks de lange termijn ontwikkeling van de luchtkwaliteit. Uit deze modelberekeningen blijkt dat de luchtkwaliteit, die de laatste jaren al sterk verbeterd is, zal blijven verbeteren.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.25 Indiener 25 - Inwoner

<i>Samenvatting zienswijze:</i>	<i>Reactie gemeente:</i>	<i>Wijze van verwerking:</i>
1. Indiener geeft aan dat "goed leven in Gooise Meren: ruim en rustig wonen met een hoge leefkwaliteit" niet opgaat voor Buurtschap Hakkelaarsbrug en ziet graag herziening van de maximum snelheden en vooral de handhaving daarvan.	De omgevingsvisie is een Koersdocument en geeft op hoofdlijnen richting aan de ontwikkeling van Gooise Meren op langere termijn. De omgevingsvisie moet richting geven aan het deels nog op te stellen beleid. Het snelheidsregime wordt in Nederland gekoppeld aan de wegfunctie. De indeling van wegfuncties heeft Gooise Meren vastgelegd in haar mobiliteitsvisie. Plaatselijke omstandigheden kunnen aanleiding zijn om gemotiveerd af te wijken van de standaard snelheidsindeling. Deze plaatselijke omstandigheden kunnen onder meer te maken hebben met de draagkracht van de ondergrond, de wegbreedte, bijzonder gebruik etc.. Het instellen van een (afwijkend) snelheidsregime vindt haar grondslag in de wegenverkeerswet en het Reglement verkeersregels en verkeerstekens (RVV). De motivering van de afwijking moet bijdragen aan de in artikel 2 genoemde doelstellingen van de wegenverkeerswet. Snelheidshandhaving is geen bevoegdheid van de gemeente, maar van politie en het Openbaar Ministerie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener vraagt om meer toezicht te houden op de overtreding van de maximumsnelheid op de Mariahoeveweg, Zuidpolderweg, Naardervaart, De Googweg en Amsterdamse straatweg.	De gemeente is inzake snelheidshandhaving niet het bevoegd gezag.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
3. Indiener vraagt om meer veiligheid voor wandelaars en fietsers door het toepassen van extra verlichting op diverse wegen.	Het besluit om wel of geen verlichting aan te brengen vindt plaats op grond van meerdere beleidsdisciplines en wetgevingsterreinen en is daarmee maatwerk. Het is niet gewenst om als algemeen uitgangspunt in de omgevingsvisie vast te stellen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.26 Indiener 26 – Netwerk Stichting tussen Vecht en Eem

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
<p>1. De indiener mist een leeswijzer bij de stukken behorende bij de ontwerp omgevingsvisie en wijst erop dat de Gebiedsbiografie, Kustvisie en andere beleidsstukken missen in de ontwerp omgevingsvisie. Indiener vraagt om een lijst van al deze stukken (gebruikte onderleggers) toe te voegen.</p>	<p>Om overzicht te houden, hebben we de omgevingsvisie opgedeeld in vier delen en een aparte leeswijzer. Alle afzonderlijke delen (en dus ook de leeswijzer) zijn te vinden via onder andere: https://omgevingsvisie.gooisemeren.nl/overzichtspagina/omgevingsvisie-in-pdf/. Het bestaande beleid, waaronder de Gebiedsbiografie en de Kustvisie, heeft samen met een aantal andere onderliggende stukken, zoals de Nota Bouwstenen, als basis gediend voor de omgevingsvisie. De hieruit relevante en actuele onderdelen zijn meegenomen. Zie ook https://omgevingsvisie.gooisemeren.nl/overzichtspagina/beleid-per-thema/</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>
<p>2. Indiener vraagt zich af of de rol die de gemeente zichzelf toedicht wel reëel is vanwege de aanwezigheid van grote spelers en heel veel kleine spelers.</p>	<p>Het gaat hier om de verschillende rollen die de overheid kan aannemen. Er is namelijk altijd een rol voor de gemeente. Deze varieert van initiatiefnemer tot vergunningverlener. Maar ook die van belanghebbende, deelnemer, facilitator, regisseur, coach of subsidieverstrekker om een initiatief te ondersteunen. We zetten in op wijk- en kerngericht werken om de vitaliteit en veerkracht van wijken te bevorderen en om de sociale basis in de wijk te versterken. Vanuit het wijk- en kerngericht werken zien we kansen om de samenleving van onderaf steeds meer in beweging te laten komen als (mede)eigenaar en als oplossing voor de opgaven van de wijk. Ook zien we kansen voor de strategische opgaven die onze samenleving als geheel aangaan. Samen met wijkbewoners, ondernemers en maatschappelijke partners werken we aan deze opgaven. Daarbij hebben we oog voor de samenhang tussen leefbaarheid, kwaliteit van de leefomgeving en de sociale basis en zoeken we naar koppelkansen om gezamenlijke ambities waar te maken. Ook hebben we oog voor de fysieke en economische condities die kunnen bijdragen aan de gezondheid en leefbaarheid in de wijk. Dit is benoemd in 9.2.2. Wijk- en kerngericht werken.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>
<p>3. De indiener is van mening dat knelpunten en te maken keuzes onvoldoende helder beschreven worden in de ontwerp omgevingsvisie.</p>	<p>In hoofdstuk 6 (Ruimtelijke visie: antwoord op belangrijke vraagstukken) staan telkens per onderwerp de vraagstukken (letterlijk als vraag weergegeven) en de keuzes (in een kader) benoemd.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>
<p>4. De indiener is van mening dat de omgevingsvisie ook een uitwerking naar programmering en omgevingsplan omvat en pleit ervoor om dit vooraf duidelijk in de stukken op te nemen.</p>	<p>In hoofdstuk 21. (Samenhang met andere instrumenten) staat hoe de omgevingsvisie in de beleidscyclus wordt vertaald naar programma's en het omgevingsplan.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>

5. De indiener vraagt wat de criteria voor de kwaliteit van participatieprocessen zijn.	Om participatie op een goede manier te regelen wordt momenteel een participatieverordening opgesteld. Hierin wordt aangegeven hoe de gemeente zelf de participatie organiseert rondom beleid en toekomstige projecten en aan welke criteria de participatie bij projecten van derden moet voldoen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
6. De indiener vraagt of de keuze van deelgebieden logisch is.	De deelgebieden worden onderscheiden op basis van ruimtelijke kenmerken en gebruik. Deze indeling in deelgebieden is gebaseerd op de analyse van het landschap, de infrastructuur en het gebruik.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
7. De indiener vraagt hoe beslissingen genomen gaan worden op het moment dat verschillende belangen gaan botsen?	De Schijf van Vijf en de uitwerking ervan in de deelgebieden geeft richting in de afweging. Daarbij is van belang dat het doel is zoveel mogelijk functies, binnen randvoorwaarden, te combineren. De uitwerking van de Schijf van Vijf is belangrijk om bij de start van een initiatief voldoende houvast te hebben om een afweging te kunnen maken. Het is echter geen formule waar altijd een antwoord uitrolt. In die gevallen waarin dat niet zo is, moet het college en/of de gemeenteraad de opgestelde afweging beoordelen en daarna een besluit nemen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
8. De indiener vraagt welk afwegingskader rondom erfgoedbescherming en nieuwe ontwikkelingen er komt.	In beginsel is dat de Schijf van Vijf. Als erfgoed in het geding is, zal de Gebiedsbiografie bij de afweging betrokken worden.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
9. De indiener vraagt hoe in de deelgebieden rekening gehouden gaat worden met de Schijf van Vijf, met name erfgoed.	De uitwerking van de Schijf van Vijf is belangrijk om bij het opstellen van de regels in het omgevingsplan voldoende richting mee te geven. Ook kan de uitwerking helpen bij het afwegen van initiatieven (buitenplanse omgevingsplanactiviteiten) in het deelgebied. Per deelgebied is ook aangegeven welke thema's uit de schijf prioriteit hebben.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
10. De indiener merkt op dat er geen aandacht voor erfgoed is in paragraaf 7.5 – recreatie.	Paragraaf 7.5 vormt een samenvatting van de gebiedsdoelstellingen voor de recreatieve gebieden. In onder andere paragraaf 10.3 wordt uitgebreid stilgestaan bij het thema erfgoed. We streven in alle gevallen naar het zichtbaar en beleefbaar maken van het erfgoed.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
11. Indiener begrijpt de zin "Plannen die niet passen in het omgevingsplan moeten wel passen in de omgevingsvisie" niet (paragraaf 8.1.2). Wederom wordt de vraag gesteld wie de afweging maakt, een besluit neemt en op grond waarvan. Er wordt gesproken over scores, wat wordt hiermee bedoeld en wie houdt de score bij?	Zie beantwoording onder punt 7. Indien een plan afwijkt van de regels in het omgevingsplan, kan de gemeente toch besluiten hieraan mee te werken als dit plan wel aansluit bij de omgevingsvisie. Afhankelijk van het type initiatief zal het College van Burgemeesters en Wethouders of de gemeenteraad hierover dan een besluit nemen. De Schijf van Vijf is dan een instrument om het besluit te onderbouwen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

12. De indiener vraagt hoe de Omgevingsvisie van Gooise Meren en die van de Provincie alsmede het regionale koersdocument, de NOVI en de uitwerking in agenda's met elkaar samenhangen.	De omgevingsvisie gaat uit van bestaand beleid (lokaal, regionaal, Provinciaal en landelijk). De Regionale visie, waarin het provinciale en nationale beleid is verwerkt, is een belangrijke bouwsteen voor onze omgevingsvisie. Voor een aantal thema's geldt dat we nauw samenwerken met het Rijk, de provincie en de regio. Bijvoorbeeld als het gaat om openbaar vervoer, bodemdaling, woningbouw, energietransitie en het beschermen en versterken van erfgoed en natuur. Dit wordt in de verschillende paragrafen benoemd. Daarnaast wordt in de projectentabel (paragraaf 23.2) ook benoemd voor welke projecten de gemeente samenwerkt met de verschillende landelijke, provinciale en regionale organisaties.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
13. Indiener geeft aan dat de inzet op ondernemers geheel voorbij gaat aan de identiteit en de Schijf van Vijf. Indiener vraagt zich af of het bedrijventerrein aan de Vaart in Naarden te transformeren is naar wonen-werken.	Van de bedrijventerreinen is slechts beperkte uitbreiding mogelijk. Daarom zetten we vooral in op het zo efficiënt mogelijk gebruiken van de bestaande ruimte. Dit doen we door verdichting, intensivering en verduurzaming van de bestaande bedrijfslocaties. Er kan bijvoorbeeld ook hoger gebouwd worden. De Nieuwe Vaart zou ook mogelijk meer een kantorenlocatie kunnen worden, dan kan meer kwaliteit toegevoegd worden aan dit bedrijventerrein. Eventueel gecombineerd met woonwerkmogelijkheden. Dit staat beschreven in 15.2.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
14. De indiener beveelt aan om een basiskwaliteit voor de natuur vast te stellen waar alle ontwikkelingen in het beheergebied op getoetst dienen te worden. Ze zullen hier minimaal aan moeten voldoen en mogelijk versterken.	Het uitvoeren van een nulmeting om meer zicht te krijgen op de biodiversiteit en kwaliteit van natuur in de gemeente is een waardevolle aanbeveling. Op basis van de bestaande informatie, waar de beoordeling in het planMER op gebaseerd is, is het nu nog niet mogelijk om een dergelijke basiskwaliteit vast te stellen. Deze aanbeveling wordt wel meegenomen in de verdere uitwerking van de omgevingsvisie. Bovendien heeft de gemeente met het oog op het belang van dit onderwerp een Programma Biodiversiteit opgesteld, waarin ook concrete maatregelen per soort en/of doeltype zijn opgenomen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
15. De indiener vraagt waar aanplant van bomen plaats zou kunnen vinden en beveelt aan om te onderzoeken waar fietsroutes verbeterd zouden kunnen worden. De indiener onderschrijft de beoordeling in het planMER dat niet-beschermd landschappen onder druk staan in de gemeente.	De verbetering van het fietsnetwerk is onderdeel van de uitwerking van de Mobiliteitsvisie die in 2021 vastgesteld is. Daarnaast wordt in samenwerking met de MRA (Metropool Regio Amsterdam) gewerkt aan het aanleggen en verbeteren van snelfietsroutes op het grondgebied van de gemeente Gooise Meren.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
16. De indiener waarschuwt voor verrommeling langs de Zuiderzeekust door toerisme en recreatie.	De Kustvisie, een van de onder de omgevingsvisie liggende documenten, laat een integrale visie zien op de Zuiderzeekust juist om verrommeling te voorkomen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

17. De indiener vraagt hoe het in het planMER gegeven advies om ten behoeve van de participatie een 'motiveringsplicht' van de gemeente vast te stellen is verwerkt?	Wij kunnen in het PlanMER een dergelijk advies niet terugvinden. Aan de motiveringsplicht voor het opstellen van de omgevingsvisie is aan voldaan. Er is participatie geweest, zie het logboek (bijlage 1 van de Omgevingsvisie) en een inspraakperiode waarin zienswijzen konden worden ingediend. Hieruit volgt is deze reactienota die de raad ontvangt.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
18. De indiener beveelt aan om concrete voorstellen om de hoeveelheid recreanten in de gemeente te beperken, uit te werken.	Na vaststelling van de omgevingsvisie zal het beleid verder worden geconcretiseerd.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
19. De indiener merkt op dat de betekenis van de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie nog niet goed opgenomen is in de tekst van het planMER	Wij zijn van mening dat we de betekenis van het cultureel erfgoed in de gemeente in het planMER voldoende helder en uitgebreid beschreven hebben.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
20. De indiener mist in de beschrijving van toeristische attracties in de gebouwde omgeving Speelpark Oud Valkeveen.	De beschrijving wordt toegevoegd in het PlanMER.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze. De zienswijze leidt tot aanvulling in het PlanMER op pagina 67.
21. De indiener vindt de voorstellen voor mitigerende maatregelen in de Passende beoordeling op het vlak van recreatie en toerisme te vrijblijvend.	Deze voorstellen zijn suggesties voor maatregelen. Het is de bedoeling dat deze verder uitgewerkt gaan worden op het moment dat er ontwikkelingen in of nabij de natuurgebieden gaan lopen waarvoor natuurvergunningen bij de provincie aangevraagd moeten worden.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
22. De indiener beveelt aan om consequenties te verbinden aan de bescherming van erfgoed zonder status.	Deze uitwerking vindt plaats bij het opstellen van het omgevingsplan.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
23. De indiener biedt aan om met aangesloten vrijwilligersorganisaties mee te denken en mee te doen aan de verdere uitwerking van de gemeentelijke omgevingsvisie, omgevingsplan en programma's. En de zeggenschap van burgers in uitvoeringstrajecten.	Deze handreiking wordt gewaardeerd. Bij de actualisatie van de omgevingsvisie, het opstellen van het omgevingsplan en de relevante programma's zal indiener in de gelegenheid worden gesteld mee te denken en mee te doen.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.27 Indiener 27 - Seniorenraad

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
<p>1. Indiener heeft de volgende opmerkingen over de leesbaarheid figuren en foto's in deel A en C:</p> <ul style="list-style-type: none"> De teksten in de foto zijn ook bij sterke vergroting nauwelijks leesbaar. Contrasterende kleur kiezen! Dit geldt voor alle vergelijkbare figuren. De plattgrond is alleen in kleur leesbaar. Dit geldt voor alle plattgronden. De sectie op pagina 18 van deel C heeft betrekking op Muiderberg. Plaats hier dan een karakteristieke fotocollage van Muiderberg (Dorpstraat/Brink). 	<p>Waar mogelijk zal de leesbaarheid van de kaarten worden verbeterd. De kleuren van de kaarten dragen in grote mate bij aan de leesbaarheid en hebben ook vaak een betekenis in de legenda. Het is dus niet aan te raden om deze kaarten in zwart-wit te bekijken. De afbeelding op pagina 4 van deel A komt in deel C nogmaals terug, groter afgebeeld. De fotocollage op pagina 18 uit deel C heeft betrekking op alle centrumgebieden. Dit zal duidelijker worden vermeld.</p>	<p>De zienswijze leidt tot aanpassing kaartmateriaal. Bij alle fotocollages, uitwerkingen van de schijf van vijf en de mengpanelen zal duidelijker worden vermeld om welk deelgebied deze gaan.</p>
<p>2. De indiener geeft aan dat de omschrijvingen van aantallen en klassen van woningen verwarrend zijn en deels tegenstrijdig. Er moet worden gestreefd naar heldere en eenduidige teksten.</p>	<p>De teksten zijn nagelopen en er zijn de volgende toevoegingen gedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> Deel A, pagina 18: Het deel 'om het percentage sociale huurwoningen op peil te houden.' wordt geschrapt. Deel B, pagina 28: Het benoemen van de 20% wordt geschrapt + Het deel 'om het percentage sociale huurwoningen op peil te houden.' wordt geschrapt. Deel B, pagina 28: 'We kiezen voor het bouwen van woningen voor onze eigen inwoners' wordt gewijzigd in 'We proberen met de programmering van nieuwbouw zo veel mogelijk te sturen op de woonbehoefte die we voorzien voor onze eigen inwoners'. (Ook in deel A komt dit terug) Deel D, pagina 19: bij punt 2 wordt toegevoegd: met corporaties en ontwikkelaars. <p>De overige opmerkingen leiden niet tot aanpassingen.</p>	<p>De zienswijze leidt tot aanpassing van de omgevingsvisie.</p>
<p>3. Indiener geeft aan dat de mantelzorg één van de grootste uitdagingen voor de toekomst is en slechts één keer genoemd wordt in de omgevingsvisie.</p>	<p>De gemeente heeft beleid ten aanzien van mantelzorg. De omgevingsvisie gaat in beginsel over de fysieke leefomgeving. We hebben echter ook gekeken naar dwarsverbanden met het sociale domein. Zie bijvoorbeeld hoofdstuk 9 (Samen leven in buurt, wijk en gemeente). Mantelzorg is voor een belangrijk deel een onderwerp voor het sociale domein. Zodra het een bouwactiviteit of een ander gebruik van een gebouw tot gevolg heeft, is het echter ook onderdeel van het fysieke domein.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>
<p>4. De indiener vindt dat globalisering en digitalisering invloed hebben op het winkelen.</p>	<p>Globalisering en digitalisering zijn inderdaad belangrijke ontwikkelingen die ook in de toekomst steeds grotere invloed hebben op de fysieke leefomgeving</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>

<p>5. De indiener heeft de volgende reactie op verkeer :</p> <ul style="list-style-type: none"> • We maken een netwerk van goed bereikbare, aantrekkelijke en toegankelijke haltes van het openbaar vervoer. Voor een aantal zaken gaat de gemeente daar niet over. Dus zeg: we willen bereiken dat of dergelijke. • Daarnaast willen we een goed werkend openbaar vervoer (bus) voor de kleinere kernen. Dit te bereiken is een illusie, er zullen andere oplossingen moeten worden.(Op pag. 68 wordt dat genoemd. • Noem in de 3e alinea de (noodzakelijke) parkeervoorzieningen voor scootmobiel. 	<p>De inleidende tekst van par 8.4 doelt op de routes naar OV-haltes toe en voorzieningen die het reizen met OV aantrekkelijker maken. Daar heeft de gemeente wel invloed op.</p> <p>De toevoeging om te zorgen voor scootmobiel parkeervoorzieningen bij nieuwbouw is een goede aanvulling, die verwerkt wordt in de omgevingsvisie.</p>	<p>De zienswijze leidt tot aanpassing van de omgevingsvisie.</p> <p>De zin komt als volgt te luiden: We geven daarnaast structureel aandacht aan het stallen van fietsen en het parkeren van scootmobiel bij nieuwbouw.</p>
<p>6. Overgang van bestemmingsplan naar omgevingsplan: Plannen die niet passen binnen het bestemmingsplan (later: omgevingsplan, ...), moeten wel passen in de omgevingsvisie. Zijn er, omgekeerd, overgangsregels voor bestaande plannen? De juridische aspecten van omgevingsvisie en -plan behoeven verduidelijking.</p>	<p>De omgevingsvisie is zelfbindend: het bindt het bestuur en niet de burger. Met de omgevingsvisie zet de gemeente alleen een ambitie/beleidslijn uit voor de fysieke leefomgeving. In het omgevingsplan (de opvolger van de bestemmingsplannen) worden vervolgens juridische regels opgesteld. Hiermee kan de gemeente wel beperkingen opleggen bij ruimtelijke initiatieven (bijvoorbeeld een verbod of vergunningsplicht). Zoals benoemd geeft de omgevingsvisie wel een bepaalde richting voor de toekomst aan. Bij een initiatief dat afwijkt van het bestemmingsplan/omgevingsplan wordt bezien of het initiatief een positieve bijdrage levert aan de langetermijnvisie van de gemeente. Hoe beter een initiatief aansluit bij de Schijf van Vijf des te groter is de kans dat de gemeente bereid is medewerking te verlenen aan een afwijking van het omgevingsplan. Het overgangsrecht bepaalt dat aanvragen van een omgevingsvergunning die vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn ingediend, nog volgens de huidige regels worden afgehandeld.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>
<p>7. De indiener meldt over de Schijf van Vijf, milieumengpanelen en scores het volgende: Het vastleggen van de ambities in normen (in het omgevingsplan) vereist een uiterste zorgvuldigheid en moet t.z.t. ter visie worden gelegd.</p>	<p>Die milieuambities hangen samen met de huidige activiteiten en de gewenste ontwikkelingen in die gebieden. In de omgevingsvisie spreken we over lagere, standaard of hogere ambitie milieukwaliteit. Dat betekent dat we nog geen harde norm bepaald hebben, zoals bijvoorbeeld een maximale geluidbelasting in decibel op een gevel van een woning. Bij het opstellen van het omgevingsplan werken we dit verder uit en leggen we het ook daadwerkelijk juridisch vast. Ook wat betreft het omgevingsplan zal een uitgebreide inspraak- en zienswijzeprocedure worden doorlopen.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>

<p>8. De indiener meldt over de Schijf van Vijf, milieumengpanelen en scores het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deel C, pagina 19: Indiener vraagt zich af of deze grafieken voor alle kernen gelden en verzoekt dit er duidelijk bij te vermelden. Ook bij de andere pagina's met grafieken moet het gebied duidelijk worden vermeld. • Deel D, pagina 5: Indiener vraagt zich af wie bij het ontbreken van normen en weegfactoren de uiteindelijke beslissing neemt indien er discussie is over een bepaalde score. Doet de gemeente dat? En zo ja, op welk niveau? • Deel D, pagina 9: De 2e alinea stelt dat er in de omgevingsvisie een integraal afwegingsschema wordt opgenomen. Indiener vraagt zich of het de bedoeling is om hierin kaders en normen op te nemen? 	<p>Het klopt dat de grafieken op pagina 19 voor alle kernen gelden. Dit zal duidelijker worden vermeld.</p> <p>De Schijf van Vijf en de uitwerking ervan in de deelgebieden geeft richting aan de afweging. Daarbij is van belang dat het doel is zoveel mogelijk functies, binnen randvoorwaarden, te combineren. De uitwerking van de Schijf van Vijf is belangrijk om bij de start van een initiatief voldoende houvast te hebben om een afweging te kunnen maken. Het is echter geen formule waar altijd een antwoord uitrolt. In die gevallen waarin dat niet zo is, moet het college en/of de gemeenteraad de opgestelde afweging beoordelen en daarna een besluit nemen. Als er provinciale belangen spelen, dan kan het zijn dat het provinciebestuur erover beslist.</p> <p>De Schijf van Vijf is het desbetreffende integrale afwegingsschema. In de 2.0-versie van de omgevingsvisie en in het omgevingsplan zal per onderwerp worden bezien in hoeverre hier aanscherping met kader en normen wenselijk of noodzakelijk is.</p>	<p>De zienswijze leidt tot de volgende aanpassing: Bij alle fotocollages, uitwerkingen van de schijf van vijf en de mengpanelen zal duidelijker worden vermeld om welk deelgebied deze gaan.</p>
<p>9. De indiener geeft aan enige ervaring opgedaan te hebben met het participatieproces. Onder meer de Emma locaties (o.i. een goed verloop), en de Verlosserkerk (o.i. discutabel verloop). De uitvoering van participatie vraagt veel van de betrokkenen, vooral van inwoners. Het zou goed zijn om doel en werkwijze van participatietrajecten in populaire vorm onder de aandacht van inwoners te brengen en het belang te laten zien om in voorkomende gevallen eraan mee te doen.</p>	<p>Om participatie op een goede manier te regelen wordt een participatieverordening opgesteld. Hierin wordt aangegeven hoe de gemeente zelf de participatie organiseert rondom beleid en waar participatie rondom toekomstige initiatieven aan moet voldoen.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>
<p>10. De indiener vraagt zich af wanneer het PlanMER ter inzage wordt gelegd of is dat al gedaan?</p>	<p>De planMER is tegelijkertijd met de ontwerp-omgevingsvisie ter inzage gelegd en terug te vinden via onder andere: https://omgevingsvisie.gooisemeren.nl/overzichtspagina/omgevingsvisie-in-pdf/</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>
<p>11. De indiener vraagt zich af wat de relatie van de omgevingsvisie is met de woonzorgvisie en andere beleidsstukken. Deze soms normatieve regelingen moeten op elkaar worden aangesloten om werkbaar te blijven. Als de omgevingsvisie en -plan gaan prevaleren dan moet de onderlinge samenhang duidelijk worden vastgelegd.</p>	<p>De omgevingsvisie is niet klaar als de gemeenteraad deze heeft vastgesteld. Het is een visie waaraan we blijven werken en die we bij de tijd willen houden. Daarom zullen we de visie regelmatig (minimaal eenmaal per 2 jaar) aanpassen aan nieuwe ontwikkelingen (zie hoofdstuk 23.3). Ook is het belangrijk dat de belangrijkste delen van het beleid in de omgevingsvisie is samengebracht, maar nog niet alles. De rest gaan we de komende jaren in de omgevingsvisie verwerken.</p>	<p>Paragraaf 23.3 wordt aangepast, waarin wordt aangegeven dat de omgevingsvisie eens per twee jaar wordt herzien.</p>

3.28 Indiener 28 – Veiligheidsregio Gooi- en Vechtstreek

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. Indiener geeft aan graag te willen bijdragen aan het realiseren van een gezonde en veilige leefomgeving en in het voortraject regelmatig betrokken is geweest bij de totstandkoming van de ontwerp omgevingsvisie. Helaas constateert indiener dat eerdere opmerkingen maar in zeer beperkte mate tot aanpassingen hebben geleid.	De in het voortraject gemaakte opmerkingen zijn deels verwerkt in de ontwerp omgevingsvisie, omdat ons inziens niet alle opmerkingen van toepassing waren op de omgevingsvisie.	Zienswijze leidt tot een aantal wijzigingen in de omgevingsvisie, zie hierna.
2. Indiener stelt voor om een algemene tekst op te nemen over het belang van een veilige fysieke leefomgeving, mogelijk in deel B bij hoofdstuk 9 'Samen leven in buurt, wijk en gemeente' (paragraaf 9.4). Indiener geeft hiervoor een tekstvoorstel.	Voorgesteld tekstvoorstel van de Veiligheidsregio wordt gedeeltelijk opgenomen in de omgevingsvisie. Het betreft de tekst over de kernwaarden. De kernwaarden voor een fysieke veilige omgeving zijn: 1) De veilige leefomgeving bepaalt mede de kwaliteit van de leefomgeving 2) Samenwerken aan een veilige leefomgeving 3) De fysieke leefomgeving wordt mede vormgegeven volgens de ontwerpprincipes voor een veilige leefomgeving: - Voorkomen of beperken van risico's vergroot de veiligheid - Afstand tot risico's vergroot de veiligheid - Bouwwerken en omgeving bieden bescherming - Bouwwerken en gebieden zijn veilig te verlaten - De omgeving maakt snel en effectief optreden van hulpdiensten mogelijk 4) Iedereen is bekend met risico's en weet hoe te handelen wanneer dat nodig is	Zienswijze leidt tot het gedeeltelijk opnemen van het voorgesteld tekstvoorstel in de omgevingsvisie.
3. Indiener geeft aan dat fysieke veiligheid de komende tijd nog nader wordt uitgewerkt in een aantal onderliggende of kaderstellende documenten bij de omgevingsvisie. Voor de betreffende onderwerpen kan voor veiligheidsaspecten worden verwezen naar deze stukken. Indiener adviseert om dan weer integraal naar veiligheid en gezondheid te kijken, omdat deze documenten ook weer nieuwe risico's kunnen introduceren.	Bij een toekomstige actualisatie van de omgevingsvisie worden deze documenten beschouwd en waar nodig verwerkt in de geactualiseerde omgevingsvisie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

<p>4. Indiener geeft aan dat de tekst in deel B (paragraaf 8.4.4; pag. 9) over Brandveilig Leven verkeerd staat en verplaatst moet worden. Dit heeft niet met "Gemotoriseerd verkeer" te maken, maar met Samen leven in de buurt, wijk en gemeente (paragraaf 9.4 e.v.). De thuiswonende (verminderd zelfredzame) ouderen zijn een belangrijke doelgroep van de Brandveilig Leven- en wijkbrandweer activiteiten van de brandweer, waarmee de bewustwording omtrent (brand)veiligheid wordt versterkt en de zelfredzaamheid van ouderen wordt vergroot.</p>	<p>De tekst onder paragraaf 8.4.4 zal worden verplaatst naar paragraaf 9.4.</p>	<p>De zienswijze leidt tot het verplaatsen van de tekst onder paragraaf 8.4.4 naar paragraaf 9.4</p>
<p>5. Verdichting bebouwde omgeving: voor de uitbreiding met nieuwe woningbouw wordt volgens indiener vooral ingezet op verdichting en inbreiding in bestaand bebouwd gebied. Deze ontwikkeling vraagt extra aandacht voor de doelstelling van het veilig wonen en werken. Indiener benoemt de aandachtspunten zoals transport van gevaarlijke stoffen over het spoort bij verdichting rond OV-knooppunten, de bereikbaarheid voor hulpdiensten en bestrijdbaarheid van incidenten bij compactere bebouwing en het gebruik van bedrijventerreinen voor meerdere functies.</p>	<p>Bij toekomstige ontwikkelingen zal nadrukkelijk aandacht worden besteed aan de neveneffecten van verdichting en inbreiding.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>

<p>6. Energietransitie en klimaatverandering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indiener benoemd de gevolgen van klimaatverandering op de impact van weer-gerelateerde risico's, die op hun beurt weer invloed hebben op andere risico's. Dit vraagt volgens indiener om een betere voorbereiding en meer samenwerking tussen gemeente, Veiligheidsregio, burgers, bedrijven en ontwikkelaars. • Indiener geeft aan dat de klimaatverandering zorgt voor de noodzaak tot een verdere verduurzaming van de samenleving en dat deze ontwikkelingen op de voet gevolgd moeten zullen worden. De risico's op het vlak van energieopwekking kan zorgen voor meer lokale risico's in woongebieden. • De circulaire economie zorgt volgens indiener voor meer vervoer en hergebruik van afvalstoffen. Veiligheid blijft in deze situaties een aandachtspunt. • Bij de energietransitie worden alternatieve energiebronnen in de bebouwde omgeving geïntroduceerd. Dit betekent volgens indiener dat er nieuwe risico's optreden t.o.v. de huidige situatie, waarbij voornamelijk fossiele brandstoffen worden gebruikt. 	<p>Bij nieuwe ontwikkelingen in de energietransitie en duurzaamheid houden we de veiligheid van nieuwe technieken in acht.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>
<p>7. Zoals in bijlage 2 bij de PlanMER is aangegeven, is het volgens indiener wenselijk in de omgevingsvisie een passage op te nemen over aandachtsgebieden (voor brand, explosie of gifvolk) in relatie tot incidenten met gevaarlijke stoffen. Nadat de aandachtsgebieden in beeld zijn gebracht, moet worden bepaald hoe met de voorschriftengebieden wordt omgegaan. Voor de categorie "zeer kwetsbare gebouwen" moeten aanvullende maatregelen worden getroffen, maar in andere gevallen heeft de gemeente beleidsvrijheid.</p>	<p>In de omgevingsvisie wordt hier een tekstpassage over opgenomen. De uitwerking hiervan vindt echter plaats in het omgevingsplan.</p>	<p>De zienswijze leidt tot de aanpassing van paragraaf 12.3.2.</p>
<p>8. Indiener geeft aan dat in de omgevingsvisie het overstromingsrisico ontbreekt, dat aanwezig is in de lager gelegen delen van Muiden, Muiderberg en Naarden. Indiener beveelt aan om hier rekening mee te houden bij toekomstige nieuwe ontwikkelingen.</p>	<p>Het voorkomen van overstromingen wordt opgenomen in paragraaf 12.4.4. 'Watertaken'.</p>	<p>De zienswijze leidt tot de aanpassing van paragraaf 12.4.4. 'Watertaken' met de toevoeging van het voorkomen van overstromingen.</p>

3.29 Indiener 29 – LTO Noord

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. Indiener vindt de tekst over de bodemdaling / veenoxidatie anders moet worden verwoord. De genoemde problematiek is complexer dan beschreven en niet zo eenduidig.	Wij geven aan dat we het doel om de bodemdaling in het veenweidegebied te remmen, stoppen of te herstellen ondersteunen. Overheid en gebruikers moeten hier samen aan werken. We doen dit door in gesprek te gaan met andere overheden en gebruikers. We bekijken deze problematiek in samenhang met de verdroging op de Utrechtse Heuvelrug, zoals we dat eerder gedaan hebben in het kader van de Regiovisie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener wil graag mogelijkheden behouden voor het plaatsen van kleinere of andere varianten van windmolens in het buitengebied.	Voor kleinschalige windmolens ter ondersteuning van de bedrijfsvoering of met een lokale functie zijn wel mogelijkheden, mits ruimtelijk goed ingepast, Hiermee sluiten we aan bij het provinciaal beleid.	Deze verwerking vindt plaats in paragraaf 11.2.3.
3. Indiener vindt dat de druk op de positie van de agrariër toeneemt doordat het ruimtebeslag voor de agrariërs wordt verkleind vanwege toename van bos en natuur en uitbreiding van recreatie. Indiener vraagt om ruimte voor de agrarische productie maar ook voor de belangrijke neventaken.	We vinden het open landschap zeer belangrijk. Hierin kunnen o.a. agrarische productie en neventaken worden uitgevoerd. Het is niet de bedoeling om de gebieden met open landschap, op een aantal kleine gebieden na, te verkleinen door bos en natuur uit te breiden. We zetten in op extensieve recreatie, waardoor de overlast voor agrariërs beperkt blijft.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
4. Indiener vraagt aandacht voor de bestaande praktijk en de inspanningen die de afgelopen decennia zijn gedaan vanuit de agrarische sector. Er zijn alleen grondgebonden melkveehouderijen waar kringlooplandbouw en een duurzame bedrijfsvoering de standaard zijn.	Er wordt een zin over de bestaande praktijk opgenomen.	De verwerking vindt plaats in paragraaf 10.2.5.
5. Indiener geeft aan dat bemesting essentieel is voor agrarisch gebruik en een gezond bodemleven voor weidevogels. In die zin is het vernatten, het versnipperen van het grasland en de aanleg van bossen onwenselijk.	In gezamenlijk overleg met o.a. het Waterschap wordt gekeken naar het waterpeil. Bijvoorbeeld door de mogelijkheden van drainage te onderzoeken.	De verwerking vindt plaats in paragraaf 10.2.5. (deel A) en 17 (deel B)
6. Indiener gaat ervan uit dat het gebruik van de schootsvelden bij Naarden door de veehouders geconsolideerd kan worden.	Dit gaat over gebruik en wordt niet in een omgevingsvisie geregeld maar in het omgevingsplan.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
7. Indiener heeft bij de startbijeenkomst een aantal speerpunten ingebracht, waar weinig mee gedaan is. De indruk bestaat dat er over de agrarische sector geregeerd wordt.	De omgevingsvisie vormt het eerste product van integraal werken en in het proces is geprobeerd alle inbreng zo goed mogelijk te verwerken. Een korte weergave van de opgehaalde punten uit de eerste week van de leefomgeving is omschreven in het Logboek (bijlage). Deze input is verwerkt in de uiteindelijke versie van de omgevingsvisie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.30 Indiener 30 - Inwoner

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. Indiener geeft de suggestie de titel van Schijf van Vijf te wijzigen in 'Natuur, Open Weidelandschap en Erfgoedparels verder versterken'.	Wij zijn ons bewust van de kwaliteiten van het open weidelandschap als onderdeel van ons erfgoed. Het open weidelandschap is onderdeel van een erfgoedparel en de titel "Erfgoedparels verder behouden en versterken" is daarmee ook van toepassing op het open weidelandschap.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
2. Indiener geeft aan dat de veenweideproblematiek slechts 40% van het weidelandschap betreft en dat dit een beleidsterrein van rijksoverheid en waterschap is. Als het bestuur van Gooise Meren hiermee iets wil dan moet menskracht en budget worden vrijgemaakt. In de PlanMER op pagina 10 van bijlage 2 staat namelijk dat in de omgevingsvisie duidelijk gemaakt moet worden dat de gemeente bij het bodemdalingsvraagstuk een kleine rol kan spelen.	Wij geven aan dat we het doel om de bodemdaling in het veenweidegebied te remmen, stoppen of te herstellen ondersteunen. Overheid en gebruikers moeten hier samen aan werken. We doen dit door in gesprek te gaan met andere overheden en gebruikers. We bekijken deze problematiek in samenhang met de verdroging op de Utrechtse Heuvelrug, zoals we dat eerder gedaan hebben in het kader van de Regiovisie. We zullen de omgevingsvisie aanpassen en aangeven dat in Gooise Meren slechts uit een klein deel van de polder bestaat uit veengebied. De teksten over de Utrechtse Heuvelrug zullen we uit de omgevingsvisie halen.	Deze verwerking vindt onder andere plaats in paragraaf 6.5 en 7.6 (deel A) en 10.2.6 (deel B)
3. Het opzetten van water in de polders in Gooise Meren om de verdroging tegen te gaan is minder dan een druppel op een gloeiende plaat.	In gezamenlijk overleg met o.a. het Waterschap wordt gekeken naar het waterpeil. Bijvoorbeeld door de mogelijkheden van drainage te onderzoeken.	De verwerking vindt plaats in paragraaf 10.2.5. (deel A) en 17 (deel B)
4. Indiener vindt dat naast zonnepanelen ook kleine windmolens (max. 20 meter) een wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan de energietransitie.	Voor kleinschalige windmolens ter ondersteuning van de bedrijfsvoering of lokale functie zijn wel mogelijkheden, mits ruimtelijk goed ingepast, waarmee we aansluiten bij provinciaal beleid op dit onderwerp.	Deze verwerking vindt plaats in paragraaf 11.2.3
5. Indiener vraagt zich af wat er precies wordt bedoeld met 'voedselvoorziening in balans'?	We onderzoeken de mogelijkheden voor een kringloop-landbouw, waarbij wordt onderzocht of een vermindering van kunstmest mogelijk is en onderzocht wordt of een biosgasinstallatie in de Noordpolder mogelijk is ten behoeve van de CO ₂ -reductie.	Deze verwerking vindt plaats in paragraaf 10.2.5 (deel B)
6. Indiener vraagt zich af wat er wordt bedoeld met 'gewasbestrijdingsmiddelen'? Er is Europese en landelijke wetgeving. Als Gooise Meren daar iets mee wil, zal er budget en menskracht voor gereserveerd moeten worden.	Gewasbestrijdingsmiddelen is inderdaad een verschrijving. Bedoeld is gewasbeschermingsmiddelen. Ons houden aan Europese en landelijke wetgeving is niet voldoende. Die wetgeving laat nog steeds middelen toe die enorm schadelijk zijn voor insecten en de rest van het ecosysteem. De omgevingsvisie beschrijft de gewenste situatie op de lange termijn. Bovendien is het niet zo dat de gemeente de enige partij is die de visie uitvoert. Daarom hoeft er niet altijd geld en menskracht voor gereserveerd te worden. Aan de andere kant betekent het niet, als andere partijen, zoals het Waterschap, mede vormgeven aan de uitvoering van de omgevingsvisie, dat de gemeente haar wensen en ambities niet mag verwoorden.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie: het woord gewasbestrijdingsmiddelen wordt vervangen door gewasbeschermingsmiddelen.

7. Peilbesluiten zijn aan het Waterschap. Bij hoog waterpeil ontstaat moerasbos. Hoe verhoudt zich dat tot open weidelandschap en weidevogels? En tot de open schootsvelden van Naarden en bij het Muiderslot?	Zie beantwoording bij 3.	De verwerking vindt plaats in paragraaf 10.2.5. (deel A) en 17 (deel B)
8. Geen toevoeging van mest. Mestwetgeving is verantwoordelijkheid landelijke overheid en EU. Bemesting is onontbeerlijk om een rendabel veehouderij bedrijf te laten draaien. Het geproduceerde gras is noodzakelijk om het vee te voederen. Opnieuw hoeveel menskracht en budget gaat Gooise Meren vrijmaken voor dit dossier?	Kringlooplandbouw betekent dat de mest wordt teruggebracht in het systeem. Hier is dan ook generiek kunstmest bedoeld. Dit neemt niet weg dat het met het oog op biodiversiteit nodig kan zijn gebieden (die juist niet voedselrijk mogen zijn) geheel van bemesting uit te sluiten.	De zienswijze leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie: het woord mest wordt vervangen door kunstmest.
9. Weidevogelbescherming is al jaren gaande. Maar kan wellicht nog versterkt worden. De veehouders gaan daar graag met Gemeente Gooise Meren over in gesprek	Kansen liggen op het gebied van het toevoegen van meer biodiversiteit, bloemrijke bermen en dijken, natuurvriendelijke oevers, minder bemesting, het verbeteren van de waterkwaliteit, meer mogelijkheden voor circulaire landbouw en de aanpak van het beheer. Dat er beleidsmatig (blijvend) op weidevogelbeheer wordt ingezet, betekent niet dat het niet al gebeurt. De gemeente heeft grote waardering voor de inspanningen van agrariërs op dit punt en blijft graag in gesprek om verdere verbeteringen door te voeren.	De verwerking vindt plaats in paragraaf 7.6 (deel A)
10. Pagina 19 Robuust Erfgoed: indiener geeft aan dat de Stelling van Amsterdam, en de Nieuwe Hollandse Waterlinie zichtbaar blijven in open weidelandschap. Evenals de Schootsvelden van Naarden en bij Muiderslot. Volgens indiener is agrarisch beheer daarvoor onontbeerlijk.	Bij de natuur rondom ons erfgoed is agrarisch beheer noodzakelijk. Dit zal worden benoemd in paragraaf 10.3.	Deze zienswijze leidt tot een aanpassing van paragraaf 10.3.

<p>11. Deel C Natuurgebieden:</p> <p>16.1 "We creëren een samenhangend netwerk van natuurgebieden en vergroten het netwerk van Natura 2000 gebieden. En we verbinden deze met elkaar dmv van nieuwe faunapassages". Het Nationaal Natuur Netwerk is beleidsveld rijksoverheid en provincie. Natura 2000 is beleidsveld rijksoverheid en EU. Welke budgetten en hoeveel menskracht gaat Gooise Meren hiervoor inzetten?</p> <p>16.2 Verhogen natuurwaarden. Op welke schaal is hiervoor de ambitie "we herstellen de watergangen". Welke watergangen worden hier bedoeld? En op welke manier worden ze hersteld? En hoeveel budget en menskracht wordt hiervoor vrijgemaakt? "Vernatten Polders", "draagt bij aan waterberging". Om water te bergen moet je het peil verlagen. Dan krijg je meer ruimte om water op te vangen bij piekbuien. Weidevogels zitten niet in een moeras. Wel in agrarisch beheerd open polderlandschap met diverse maai en graas regimes. Zie ook initiatief van familie ter Beek in Noord Polder.</p>	<p>De verantwoordelijkheden voor het realiseren van Natura 2000 en NNN liggen inderdaad vooral bij partijen buiten de gemeente. De gemeente is wel aangehaakt bij deze partijen en heeft een coördinerende rol. In het Programma Biodiversiteit (een thematische uitwerking van de omgevingsvisie) heeft de gemeente gekeken waar daarnaast nog ecologische meerwaarde gecreëerd kan worden. Zo werkt de gemeente samen met RWS aan faunapassages. Overigens past deze werkwijze ook in de Omgevingswet. De gemeente hoeft niet alle ambities zelf uit te voeren, maar doet dit met de samenleving, waaronder de ketenpartners.</p> <p>Het herstellen van watergangen is een van de projecten die voortvloeien uit het Programma Biodiversiteit. Het gaat daarbij om het weer uitgraven van watergangen die in de loop der jaren zijn gedempt.</p> <p>Het hoofddoel van het vernatten van de polders is de ecologie. De lage grondwaterstand is namelijk de belangrijkste oorzaak van teruggang van de weidevogels, zoals de grutto. Het oorspronkelijke leefgebied van de grutto is hoogveen. Dit is een zeer natte, moerasachtige biotoop. In Polen bijvoorbeeld leven grutto's ook in moerassen.</p> <p>Indiener heeft gelijk dat hoe lager het peil hoe meer water bij piekbuien kan worden opgevangen. Tegelijkertijd is bij een hoog waterpeil sprake van een grotere buffer in tijden van droogte.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>
<p>12. Deel C 17 pag. 33 Agrarisch Buitengebied. Slechts beperkt gedeelte van de polders is veengebied. "omvorming naar recreatie en natuur". Welke budgetten en hoeveel menskracht gaat Gooise Meren hiervoor inzetten. Op welke wijze gaat Gooise Meren de gronden verwerven? "Belangrijk om keuzes te maken met draagvlak bij eigenaren en gebruikers" !!!!</p> <p>Camperplaatsen. Gezien de groeiende vraag naar kampeerplaatsen zouden wij met de gemeente een plek willen zoeken op onze gronden die geschikt is om een camperplaats te realiseren.</p> <p>Pag. 34 "Behoud open weidelandschap". De beste garantie hiervoor is om het beheer bij de veehouders te laten. Deze zijn veelal eigenaar of gebruiker. Deze zijn zich bewust van de landschappelijke waarde en doen nu al volop aan weidevogel en slootkant beheer. Het vernatten van polders zal leiden naar een moerasbos net zoals in de bufferzone rond de Naardermeer. De openheid zal verdwijnen en ecologisch is er nauwelijks winst.</p>	<p>Zoals onder 11 al is aangegeven hoeft de gemeente niet alle ambities zelf uit te voeren, maar doet dit met de samenleving, waaronder de ketenpartners.</p> <p>De gemeente staat open voor een gesprek met indiener over de camperplaats.</p> <p>Agrariërs dragen al eeuwen bij het open weidelandschap, maar het is geen garantie voor een hoge biodiversiteit en het behoud van weidevogels. Er zijn inderdaad veel veehouders actief bezig met weidevogelbeheer, maar ook velen niet. Bovendien is zoals gezegd vernatting de belangrijkste voorwaarde voor het behoud van de grutto.</p> <p>Het inrichten van de gronden in de schil rond het Naardermeer is een autonome ontwikkelingen van hogere overheden. De omgevingsvisie maakt hierin geen nieuwe keuzes. De Schil is overigens niet specifiek bedoeld voor weidevogels. Vooral de Noordpolder is belangrijk voor weidevogels, maar die valt buiten de Schil.</p>	<p>De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.</p>

13. Indiener geeft aan dat LTO niet uitgenodigd is en dat de inbreng die zij hebben gegeven genegeerd is.	De omgevingsvisie vormt het eerste product van integraal werken en in het proces is geprobeerd alle inbreng zo goed mogelijk te verwerken. Een korte weergave van de opgehaalde punten uit de eerste week van de leefomgeving is omschreven in het Logboek (bijlage). Deze input is verwerkt in de uiteindelijke versie van de omgevingsvisie.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.
14. Indiener geeft aan dat in de projectentabel projecten zijn opgesomd, waarbij andere overheden dan Gooise Meren partij zijn. Waarom zijn deze projecten in de projectentabel opgenomen?	In lijn met de Omgevingswet zoekt de gemeente naar andere partijen om samen de omgevingsvisie uit te voeren.	De omgevingsvisie hoeft niet te worden aangepast door deze zienswijze.

3.31 Indiener 31 – Inwoner

<i>Samenvatting zienswijze:</i>	<i>Reactie gemeente:</i>	<i>Wijze van verwerking:</i>
Indiener stelt dat de aanduiding bos/natuur ten onrechte is opgenomen op de visiekaart(en). Door de indiener wordt een aantal documenten genoemd waaruit dat zou blijken.	De feitelijke correctie ligt op het niveau van het Bestemmingsplan of omgevingsplan, maar een omgevingsvisie dient in lijn te zijn met hoger beleid dus de aanduiding Bos op de omgevingsvisiekaarten moet overeenkomen met het gebied van NNN	Deze zienswijze leidt tot aanpassingen van kaarten in de omgevingsvisie.

4 Ambtelijke wijzigingen + reacties partners

4.1 Reactie Provincie Noord Holland

Samenvatting Reactie::	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. Indiener vraagt wat de visie is op geluid, wordt er bijvoorbeeld getoetst aan de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit of wordt er gestreefd naar WHO advieswaarden?	In het planMER wordt onderbouwd dat geluid op sommige plaatsen in de gemeente boven de wettelijke norm ligt, en dat de (in september 2021 aangescherpte) WHO adviesnormen overal overschreden worden. In de omgevingsvisie schetsen we al wel de negatieve situatie en we streven er naar de situatie te verbeteren (zoals de Omgevingswet ook van ons vraagt). We gaan aan de slag met het opstellen van een actieplan geluid, waarin dit aspect wordt meegenomen.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de omgevingsvisie
2. Indiener mist de relatie tussen geluid, wonen en de A1. Daarnaast is het voor gezondheidsbevordering van belang om niet enkel te geluidshinder te verminderen, maar ook te focussen op het creëren van stille zones.	Die relatie is expliciet gelegd op de omgevingsvisiekaart door de aanduiding 'Barrière van de snelweg A1 en spoor zoveel mogelijk beperken en toename van hinder door geluid voorkomen'. In paragraaf 12.3.2. 'Gezondheidsbescherming' is ingegaan op het tegengaan van geluidhinder. Het MER wordt bij vaststelling geacht deel uit te maken van de omgevingsvisie. Hierin staat dat RWS zegt met het nemen van maatregelen rondom de verbreding van de A1 onder de maximale normen te blijven. Dit neemt niet weg dat er sprake is van geluidhinder, omdat niet voldaan wordt aan de WHO-'normen'. De helft van de respondenten van een onderzoek onder de bevolking geeft aan geluidhinder te ervaren. De A1 is een belangrijke bron van geluidhinder. Het creëren van stille zones is niet expliciet benoemd. Dit voegen we toe.	Reactie leidt tot aanpassing van paragraaf 12.3.2.
3. Indiener beveelt aan dat bij de inrichting van nieuwbouwlocaties (8.4.3) altijd vooraf rekening wordt gehouden met OV, zodat er ruimte is voor groot materiaal en haltes	Aanbeveling wordt overgenomen.	Reactie leidt tot aanpassing van paragraaf 8.4.3.
4. Indiener geeft aan dat het wenselijk is om bij nieuwbouwlocaties altijd een mobiliteitsprogramma van Eisen wordt opgesteld	Aanbeveling wordt overgenomen.	Reactie leidt tot aanpassing van paragraaf 8.4.3.
5. Indiener vraagt om concreet te maken hoe het parkeerregime en parkeerdifferentiatie een bijdrage kunnen leveren aan verminderen mobiliteit en autoluwe kernen.	De gemeente vindt het beantwoorden van de "hoe"-vraag behoren bij de uitwerking van het parkeerbeleid en niet thuis hoort op het abstractieniveau van de omgevingsvisie.	

6. Indiener mist de bestuursovereenkomst Groene Hart en de status van het NOVI-gebied.	Dit wordt opgenomen in onderdeel 10.2.6.	Reactie leidt tot aanpassing van paragraaf 10.2.6.
7. Indiener vindt dat de RES benoemd moet worden. De gemeenten hebben het uitvoeringsprogramma van de RES vastgesteld. Hierin is aangegeven dat gemeenten de zoekgebieden zouden verankeren in het omgevingsbeleid.	De nieuwe versie van de omgevingsvisie heeft de uitgangspunten bij de ontwikkelingen van energietransitie overgenomen uit de RES 1.0.	Reactie leidt tot aanpassing van de omgevingsvisiekaart en paragraaf 11.2.
8. Indiener vindt dat de RES benoemd moet worden bij 11.2.3. Er is (nog) geen sprake van een zon geluidsscherm maar van een grondwal met zonnepanelen. Het zou een belangrijke aanvulling zijn om het RES zoekgebied in deze omgevingsverordening te benoemen en zo ook te verankeren. Er ligt ook een zoekgebied over de nieuw te bouwen wijk Crailo en in de tekst wordt er geen link gelegd met duurzaam bouwen/ het zoekgebied zon.	De nieuwe versie van de omgevingsvisie heeft de uitgangspunten bij de ontwikkelingen van energietransitie overgenomen uit de RES 1.0.	Reactie leidt tot aanpassing van de omgevingsvisiekaart en paragraaf 11.2.
9. Indiener vindt dat in deel D de uitwerking van het RES- zoekgebied en/of het maken van de geluidswal met zonnepanelen moet worden meegenomen	De nieuwe versie van de omgevingsvisie heeft de uitgangspunten bij de ontwikkelingen van energietransitie overgenomen uit de RES 1.0.	Reactie leidt tot aanpassing van de omgevingsvisiekaart en paragraaf 11.2.
10. Indiener vindt dat, vanuit kusten en energie, de identiteit en het daarmee samenhangend thema toerisme / natuur in een wat bredere context beschouwd mag worden.	In de Omgevingsvisie staat dat het versterken en vernieuwen van de waterrecreatie een speerpunt is. Daarbij gaat het om zowel de beleving van en vanaf historische wateren zoals de zanderijsloten, de wielen bij Muiderberg en de vestinggrachten, als om het benutten van het potentieel van grotere wateren zoals Gooimeer, IJmeer en Vecht. Muiden is onderdeel van een kralensnoer langs de kust. De diversiteit en eigenheid van Muiden moet zichtbaar zijn langs het Waterfront.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de omgevingsvisie.
11. Indiener beschouwt in het kader van aardkundige waarden de Omgevingsvisie van Gooise Meren als een ruimtelijk plan. Op basis van de Omgevingsverordening NH2020 zou er aandacht moeten worden besteed aan de bescherming van NNN en BPL: 'Een ruimtelijk plan ter plaatse van het werkingsgebied Bijzonder provinciaal landschap bevat regels ter bescherming van de voorkomende kernkwaliteiten. 'Een ruimtelijk plan ter plaatse van het werkingsgebied Natuurnetwerk Nederland en het werkingsgebied natuurverbindingen strekt in ieder geval tot de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden.'	In de visie zijn uitgangspunten opgenomen ter bescherming van de kernkwaliteiten, waaronder het NNN-gebied en het Bijzonder provinciaal landschap. Bij de doorvertaling van de omgevingsvisie naar het omgevingsplan worden specifieke regels voor deze gebieden opgenomen.	De reactie leidt niet tot een aanpassing van de omgevingsvisie.

12. Indiener vindt dat er onvoldoende aandacht is voor de bescherming van de aardkundige monumenten. Goed om te realiseren dat de bescherming van de voormalige aardkundige monumenten nu geregeld wordt via NNN en BPL. Dit zou in de Omgevingsvisie moeten worden gewijzigd. Het eenvoudigst zou zijn te spreken van 'voormalige aardkundige monumenten (nu aardkundige waarden genoemd)'.	De tekst in 10.3.1. wordt hierop aangepast.	Reactie leidt tot aanpassing van paragraaf 10.3.1.
--	---	--

4.2 Reactie PWN

Samenvatting Reactie::	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. Indiener geeft aan dat de gemeente de zorgplicht heeft om bij de uitoefening van haar bevoegdheden het drinkwaterbelang zwaar te laten meewegen en daarmee een bijdrage leveren aan het veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening.	Akkoord, we passen 12.4.4. 'Beperken nadelige gevolgen voor het milieu (lokaal en regionaal) aan: Dit zin Ook dragen wij zorg voor het duurzaam veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening. Wordt toegevoegd.	De reactie leidt tot aanpassing van de tekst bij 12.4.4.
2. Indiener geeft aan dat bij de aanleg van warmtenetten en bij grote oppervlakken verharding de opwarming van drinkwater speelt. Vergroenen van de bovengrond kan opwarming verminderen. Het zou goed zijn als gemeente en drinkwaterbedrijf elkaars daarop vinden en verder helpen.	Zie het antwoord bij 1	
3. Indiener geeft aan dat voor de volksgezondheid het ook van belang is dat het drinkwater niet te warm wordt, daarin kan de gemeente een rol spelen. Het invullen van de wettelijk zorgplicht en het zwaar meewegen van het drinkwaterbelang valt misschien wel onder het kopje "dienstverlening". De gemeente kan goed en veilig drinkwater mede-mogelijk maken.	Zie het antwoord bij 2.	
4. Indiener geeft aan dat onderlinge afstanden tussen kabels en leidingen zijn essentieel voor het goed functioneren van de leidingen. Door de ondergrond in te richten naar de NEN 7171 verzekert de gemeente zich ervan dat het gaat naar de laatste inzichten.	Bij de aanleg van openbare ruimte wordt de indiener betrokken om mee te kijken naar het ontwerp.	Deze reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van de omgevingsvisie.
5. Indiener vraagt aandacht voor de kwaliteit van het infiltrerend water. De vuillast van afstromend wegwater is hierin een aandachtspunt.	Dit aandachtspunt wordt meegenomen bij de paragraaf Hemelwater (12.4.4.). De zin ".. en hemelwater schoon genoeg is om lokaal te verwerken.. wordt toegevoegd.	De reactie leidt tot aanpassing van de tekst bij 12.4.4.

4.3 Ambtelijke wijziging onderdeel energie

Onderdeel	Was	Wordt	Toelichting
Deel A, blz 16	49% in 2030	55% in 2030	De landelijke ambitie is verscherpt door de huidige coalitie en we sluiten als gemeente hierbij aan.
Deel A, blz 21	Windmolens en zonneparken kunnen alleen slechte gevolgen hebben voor de planten en dieren in het landschap	Windmolens en zonneparken kunnen gevolgen hebben voor de planten en dieren in het landschap. Dit dient bij ontwikkelingen goed onderzocht te worden.	Dit aspect wordt genuanceerder opgeschreven
Deel A, blz 21	Daarom kiezen we ervoor om in het landschap geen windmolens te plaatsen.	Grootschalige windmolens willen we niet in onze gemeente, vanwege geluidsoverlast voor omwonenden en de inbreuk op natuur en biodiversiteit. Voor kleinschalige windmolens ter ondersteuning van de bedrijfsvoering of lokale functie zijn wel mogelijkheden, mits ruimtelijk goed ingepast, waarmee we provinciaal beleid volgen.	We sluiten aan bij de Provinciale omgevingsverordening Noord-Holland 2020.
Deel A, blz 21	De aanleg van zonneparken willen we niet helemaal uitsluiten. Die koppelen we dan het liefst aan bestaande plekken die al verhard zijn. Denk aan zonnepanelen in geluidsschermen langs de snelwegen. Of een zonnedak op een parkeerterrein of op een plat dak. Voor grote zonneakkers zien we geen ruimte in het landelijk gebied. Hiervoor is de groene ruimte te schaars en te waardevol. Ook is de beschikbare ruimte in de kernen, met name op daken, nog te groot.	Voor de opwek van duurzame energie zetten we in op het benutten van daken, parkeerplaatsen en op en langs infrastructuur. Zo sluiten we zo goed mogelijk aan op de bebouwde omgeving, waarmee het landelijk gebied haar waardevolle karakter kan behouden. Voor grootschalige zonneakkers zien we geen ruimte in het landelijk gebied. Kleinschalige opwek door zonnepanelen of kleine windturbines bijvoorbeeld op agrarische ondernemersef, ter ondersteuning aan de bedrijfsvoering sluiten we niet op voorhand uit.	We sluiten aan bij de Provinciale omgevingsverordening Noord-Holland 2020.
Deel B, blz. 20	Bij de warmtetransitie wordt vooral ingezet op het meewerken aan collectieve initiatieven. Bij de aanpak van gebieden worden eerst die gebieden aangepakt waar de grootste resultaten met de minste inspanning zijn te verwachten. Verduurzaming van erfgoed komt pas later aan de orde.	Deze paragraaf wordt verwijderd	Deze informatie is onjuist en niet relevant. In 10.3.4 staat wel de goede en genuanceerde samenhang tussen energietransitie en erfgoed.
Deel B, blz 23	In 2050 is de gemeente Gooise Meren energieneutraal: we wekken evenveel energie op als we gebruiken.	In 2050 is de gemeente Gooise Meren energieneutraal: we wekken evenveel energie op als we gebruiken. Dit doen we onder andere door de daken, parkeerplaatsen en in combinatie met infrastructuur de opwek met zonnepanelen te maximaliseren.	We sluiten aan bij wat er in de planMER staat.

		We brengen de vraag en aanbod van energie zoveel mogelijk met elkaar in balans door energie op te wekken, waar het nodig is, om overbelasting op het elektriciteitsnet te voorkomen.	
Deel B, blz 23	49% in 2030	55% in 2030	De landelijke ambitie is verscherpt door de huidige coalitie en we sluiten als gemeente hierbij aan.
Deel B, blz 23	<p>We streven daarbij naar het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwoners profiteren zoveel mogelijk mee • Een eerlijke verdeling van lusten en lasten bij het opwekken van hernieuwbare energie • Het voorkomen van een grotere economische ongelijkheid • Partnerschap en gedeeld eigenaarschap met belangrijke stakeholders • Benutten van kansen voor het herstellen en/ of behouden van de biodiversiteit • Behoud van landschappelijke waarden en cultureel erfgoed 	<p>Bij de ruimtelijke ontwikkeling van de energietransitie hanteren we de volgende uitgangspunten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zorgvuldige participatie: bij planvorming kunnen inwoners en andere belanghebbenden meedenken en faciliteert de gemeente inwonersinitiatieven. 2. Eerlijke verdeling van lusten en lasten: er wordt gestreefd naar minimaal 50 procent lokaal eigendom per project. 3. Bij ieder project wordt gestreefd naar toegevoegde waarde voor landschap en natuur en worden maatregelen genomen om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen. 4. Bij ontwikkelingen wordt verkend hoe kansen gekoppeld kunnen worden, ofwel waar opwek gecombineerd kan worden met andere functies. 5. De wettelijke kaders voor afstand en (geluids)overlast blijven het uitgangspunt. 6. Snel realiseerbare projecten zoals zon op grote daken, parkeerplaatsen en geluidsschermen worden actief gestimuleerd. 7. Er is en blijft ruimte voor nieuwe initiatieven en zoekgebieden. 	Bron: RES 1.0, vastgesteld door gemeenteraad.
Deel B, blz 23	In de concept regionale energiestrategie (RES) zijn zoekgebieden voor het opwekken van zon- en windenergie aangewezen. In 2021 worden deze verder geconcretiseerd en samen met belangrijke stakeholders bepalen we wat daadwerkelijk realiseerbaar is in de aangewezen zoekgebieden. Dat zijn twee gebieden langs de A1 in Muiden en Naarden (Naarderwoonbos). Daarnaast zetten we in op het realiseren van zonnepanelen op grote daken en parkeerplaatsen. Dit doen we samen met energiecoöperatie Wattnu om te zorgen dat inwoners zoveel mogelijk kunnen meeprofiteren.	In de regionale energiestrategie (RES) 1.0 zijn in Gooise Meren twee zoekgebieden aangewezen voor het opwekken van zonne-energie, namelijk ontwikkelgebied Crailo en de ontwikkeling van een zonnegeluidswal bij het Naarderwoonbos. Daarnaast zetten we in op het realiseren van zonnepanelen op grote daken, parkeerplaatsen en op en langs infrastructuur. Hierbij werken we onder andere samen met energiecoöperaties en bewoners om te zorgen dat inwoners zoveel mogelijk kunnen meedoen.	Concept RES is inmiddels aangepast en vastgesteld. Bron: RES 1.0, vastgesteld door de gemeenteraad.

Deel B, blz 23	<p>11.2.3 Opwekken van hernieuwbare energie in landelijk gebied Het landelijk gebied is ons zeer dierbaar. Het is belangrijk om de biodiversiteit te behouden en daar waar mogelijk te versterken. We willen het landelijk gebied niet belasten met ontwikkelingen als windmolens en zonneparken. Dit heeft slechte gevolgen voor de biodiversiteit. De inpassing van zonopweksystemen wordt niet uitgesloten, maar deze worden dan bij voorkeur gekoppeld aan bestaande objecten of verhardingen. Denk aan zonnepanelen in gecombineerde zon-geluidsschermen langs de snelwegen of een zonnedaken op parkeerterreinen of platte daken. Voor grootschalige zonneakkers zien we vanuit ecologisch en landschappelijk perspectief geen ruimte in het landelijk gebied. Hiervoor is de groene ruimte te schaars, en de potentiële ruimte binnenstedelijk, met name op daken, nog te groot. Het landschap wordt zoveel mogelijk vrijgehouden van nieuwe energiesystemen. Het is belangrijk om de biodiversiteit te behouden en daar waar mogelijk te versterken. De inpassing van zonopweksystemen wordt bij voorkeur gekoppeld aan bestaande objecten of verhardingen.</p>	<p>Voor de opwek van duurzame energie zetten we vooral in op het benutten van daken, parkeerplaatsen en op en langs infrastructuur. Zo sluiten we zo goed mogelijk aan op de bebouwde omgeving, waarmee het landelijk gebied haar waardevolle karakter kan behouden.</p> <p>Voor grootschalige zonneakkers zien we geen ruimte in het landelijk gebied.</p> <p>Kleinschalige opwek door zonnepanelen of kleine windturbines bijvoorbeeld op agrarische ondernemerserf, ter ondersteuning aan de bedrijfsvoering sluiten we niet uit.</p>	Deze tekst wordt iets genuanceerder opgeschreven.
Deel B, blz 24	Dit doen we samen met lokale energiecoöperatie Wattnu en de kwartiermaker energietransitie, zodat inwoners van een collectieve aanpak gebruik kunnen maken.	Dit doen we onder andere samen met lokale energiecoöperatie Wattnu en bewoners, zodat inwoners van een collectieve aanpak gebruik kunnen maken.	Aanscherping
Deel B, blz 24	Deze paragraaf gaat over bedrijfsniveau en lijkt de optie van collectiviteit te vergeten.	Toevoegen: Ook voor bedrijventerreinen kunnen collectieve oplossingen voor de verduurzaming worden gekozen. In samenwerking met omgevingsdienst, netbeheerder en marktpartijen kunnen dan slimme oplossingen worden toegepast.	Bron: transitievisie warmte en RES 1.0
Deel B, blz 24	Op basis van onze huidige Welstandsnota zijn zonnepanelen zichtbaar vanaf openbaar toegankelijk gebied niet mogelijk, uit het zicht echter wel. We onderzoeken momenteel of we de nieuwe beleidslijn van het rijk kunnen overnemen. Daarmee worden zonnepanelen zichtbaar vanaf openbaar toegankelijk gebied niet meer per definitie uitgesloten en onder voorwaarden mogelijk.	Met behoud van de kwaliteit van het erfgoed en beschermde stads- en dorpsgezichten, stellen een specifiek beleid op om de verduurzaming van gebouwen mogelijk te maken.	De Welstandsnota ligt al ter inzage, en wordt vastgesteld voordat omgevingsvisie wordt vastgesteld.
Deel B, blz 24	Er ligt een opgave voor de gemeente om verduurzamingsmaatregelen binnen historisch erfgoed	Er ligt een opgave voor de gemeente om verduurzamingsmaatregelen binnen historisch erfgoed	Aanscherping tekst.

	eenvoudiger en goedkoper te maken. Deze opgave is in de praktijk weerbarstig maar wel nodig. De gespecialiseerde energiecoaches van Wattnu hebben een adviserende rol en de kwartiermaker energietransitie verbindt inwoners met elkaar en de gemeente.	eenvoudiger en goedkoper te maken. Deze opgave is in de praktijk weerbarstig maar wel nodig. In samenwerking met belanghebbenden en energiegemeenschappen gaan we aan de slag om goede voorbeelden uit te werken.	
Deel B, blz 24	11.3.4 Gemeentelijk vastgoed We maken onze duurzaamheids- ambities waar in het bestaande gemeentelijke vastgoed. Onder meer door conditiemetingen uit te voeren en energie labels te optimaliseren. Toegankelijkheid is onze norm. We vinden dat ruimtes, routes en objecten in openbare gebouwen gebruikt moeten kunnen worden door de mensen voor wie ze bestemd zijn. In 2025 voorzien alle gemeentelijke panden, scholen en gymzalen in hun eigen energie.	11.3.4 Gemeentelijk vastgoed We maken onze duurzaamheidsambities waar in het bestaande gemeentelijke vastgoed. Onder meer door conditiemetingen uit te voeren en energie labels te optimaliseren. Toegankelijkheid is onze norm. We vinden dat ruimtes, routes en objecten in openbare gebouwen gebruikt moeten kunnen worden door de mensen voor wie ze bestemd zijn. In 2025 voorzien alle gemeentelijke panden, scholen en gymzalen in hun eigen energie en benutten we de daken van ons gemeentelijk vastgoed zo veel mogelijk voor opwek van duurzame energie en energiebesparende maatregelen die zichzelf terugverdienen.	Aanscherping tekst.
Deel B, blz 25	11.3.5 Aardgasvrij We ontwikkelen de Transitievisie Warmte (TVW) in samenwerking met de andere gemeenten in de regio. Ondertussen gaan we met het Coöperatief Warmtebedrijf uit Muiderberg aan de slag om een warmtenet op basis van aquathermie mogelijk te maken. Zo creëren we een vruchtbare samenwerking tussen realisatie en visieontwikkeling. We benutten zoveel mogelijk koppelkansen en kijken over beleidsterreinen heen om efficiënte en integrale wijkoplossingen te bedenken. De grote verscheidenheid aan woningen en wijken in Gooise Meren maakt dat we steeds moeten kijken wat passend is. Belangrijke aandachtspunten voor de transitievisie Warmte zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Partnerschap en gedeeld eigenaarschap met belangrijke stakeholders • Het zoveel mogelijk meeprofiteren door inwoners • Een eerlijke verdeling van lusten en lasten bij het overgaan op alternatieve warmtebronnen • Het voorkomen van een grotere economische ongelijkheid als gevolg van verschillende warmteoplossingen 	11.3.5 Aardgasvrij In de Transitievisie Warmte wordt de route naar Gooise Meren aardgasvrij 2050 beschreven. Per wijk staat de meest waarschijnlijke warmteoplossing beschreven. Voor elke wijk wordt een nadere verkenning uitgevoerd om te bepalen of de voorkeursoplossing de juiste oplossing is. In de route is een globale fasering opgenomen waarin staat aangegeven wanneer wijken aan de beurt zijn voor deze nadere verkenning. In Muiderberg vindt een nadere verkenning plaats om te komen tot het eerste Wijkuitvoeringsplan. In deze verkenning wordt de haalbaarheid van de duurzame warmteoplossing onderzocht voor vier componenten: technisch, financieel, organisatorisch en sociaal-economisch. Elk Wijkuitvoeringsplan wordt door de Raad vast gesteld.	TVW is inmiddels vastgesteld in de raad van februari 2022.

Deel C, blz 29	Verduurzamen: Het landelijk gebied is ons zeer dierbaar. Het is belangrijk om de biodiversiteit te behouden en daar waar mogelijk te versterken. We willen het landelijk gebied niet belasten met ontwikkelingen als windmolens en zonneparken. Dit heeft slechte gevolgen voor de biodiversiteit. Het landschap wordt zoveel mogelijke vrijgehouden van nieuwe energiesystemen. Bestaande daken van bebouwing in de natuurgebieden kunnen eventueel ingezet worden voor het beleggen met zonnepanelen.	Voor de opwek van duurzame energie zetten we in op het benutten van daken, parkeerplaatsen en op en langs infrastructuur. Zo sluiten we zo goed mogelijk aan op de bebouwde omgeving, waarmee het landelijk gebied haar waardevolle karakter kan behouden. Voor grootschalige zonneakkers zien we geen ruimte in het landelijk gebied. Kleinschalige opwek door zonnepanelen of kleine windturbines bijvoorbeeld op agrarische ondernemerserf, ter ondersteuning aan de bedrijfsvoering sluiten we niet op voorhand uit.	Deze tekst wordt iets genuanceerder opgeschreven.
Deel C. blz 30	Onderzoeken drijvende zonnepanelen of windturbines in ecologische eilanden.	Deze tekst wordt verwijderd. Dit wordt nader onderzocht in de RES 2.0 of de omgevingsvisie 2.0.	Nu nog niet aan de orde.
Deel C. blz 33	Het zoeken naar mogelijkheden voor het benutten van nieuwe energiebronnen, zoals zonne-energie, windenergie, Warmte Koude Opslag en geothermie in het landschap met respect voor de bestaande kwaliteiten:	Het zoeken naar mogelijkheden voor het benutten van nieuwe energiebronnen, zoals kleinschalige zonne-energie, windenergie, Warmte Koude Opslag en geothermie in het landschap met respect voor de bestaande kwaliteiten:	Aanscherping tekst.
Deel C. blz 34	Energieopwekking: De energieopwekking vindt plaats via zonnepanelen op de daken van de gebouwen in het gebied.	Voor de opwek van duurzame energie zetten we in op het benutten van daken, parkeerplaatsen en op en langs infrastructuur. Zo sluiten we zo goed mogelijk aan op de bebouwde omgeving, waarmee het landelijk gebied haar waardevolle karakter kan behouden. Voor grootschalige zonneakkers zien we geen ruimte in het landelijk gebied. Kleinschalige opwek door zonnepanelen of kleine windturbines bijvoorbeeld op agrarische ondernemerserf, ter ondersteuning aan de bedrijfsvoering sluiten we niet op voorhand uit.	Deze tekst wordt iets genuanceerder opgeschreven.
Deel D. blz 9.	21.3 Programma's De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om programma's te maken, die een thematische of gebiedsgerichte uitwerking vormen van de omgevingsvisie. In Gooise Meren wordt parallel aan de omgevingsvisie een thematisch programma voor biodiversiteit opgesteld. Daarnaast wordt onderzocht welke programma's op termijn nog meer kunnen worden opgesteld, bijvoorbeeld een programma voor bovenplanse verevening: Het kostenverhaal bij 'organische gebiedsontwikkeling'. Verder	21.3 Programma's De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om programma's te maken, die een thematische of gebiedsgerichte uitwerking vormen van de omgevingsvisie. In Gooise Meren wordt parallel aan de omgevingsvisie een thematisch programma voor biodiversiteit opgesteld. Daarnaast wordt onderzocht welke programma's op termijn nog meer kunnen worden opgesteld, bijvoorbeeld een programma voor bovenplanse verevening: Het kostenverhaal bij 'organische gebiedsontwikkeling'. Verder worden er ook verplichte programma's voorgeschreven, bijvoorbeeld het	Voor dit onderwerp is dit echt een kans en noodzakelijkheid om de ruimtelijke vertaling te concretiseren en voor te sorteren op het omgevingsplan. De ruimtelijke inpassing is naast grootschalige opwek ook van toepassing op bijvoorbeeld warmtepompen, WKO installaties en transformatiehuizen (grote toename) in de wijken.

	worden er ook verplichte programma's voorgeschreven, bijvoorbeeld het geluidsprogramma.	geluidsprogramma. Een programma voor energietransitie met de vertaling naar de ruimtelijke inpassing hiervan wordt overwogen.	
6.2, gearceerde stuk	Ook moet de verdichting passend zijn bij andere doelstellingen uit de omgevingsvisie (Schijf van Vijf), zoals vergroening en mobiliteit. Zo houden we de leefbaarheid in stand.	Ook moet de verdichting passend zijn bij andere doelstellingen uit de omgevingsvisie (Schijf van Vijf), zoals verduurzaming en mobiliteit. Zo houden we de leefbaarheid in stand.	De opgave is breder dan vergroening

4.4 Ambtelijke wijziging erfgoed

Onderdeel	Was	Wordt	Toelichting
Deel A, blz 6		In dit hoofdstuk wordt de Gebiedsbiografie 'Tussen Vecht, meren en stuwwal' benoemd.	De gebiedsbiografie is mede als raamwerk opgesteld als kader voor de omgevingsvisie.
Deel B, blz 19.	De kwaliteit van de gebouwde omgeving in Gooise Meren is op diverse plaatsen hoog. Er is veel erfgoed aanwezig in de dorpen en daarbuiten	Dorpen vervangen door 'kernen'.	Naarden en Muiden zijn steden.
Deel B, blz 21	Om erfgoed als kennisbron in te zetten, en er op voort te borduren, brengen we het erfgoed in kaart.	Om erfgoed als kennisbron in te zetten brengen we het erfgoed in kaart.	Aanscherping van de tekst.

4.5 Ambtelijke wijziging water

Onderdeel	Was	Wordt	Toelichting
12.4.4.	Beperken nadelige gevolgen voor het milieu (lokaal en regionaal) Het dagelijkse bedrijf van de afvalwaterketen mag niet te veel nadelige gevolgen voor het milieu hebben. Nadelige gevolgen zijn met name de verontreiniging van bodem, grondwater en oppervlaktewater. Voorbeelden zijn verontreiniging van open water door overstorten vanuit gemengde rioolstelsels en het lozen van effluent uit de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI).'	'Beperken nadelige gevolgen voor het milieu (lokaal en regionaal) Het dagelijkse bedrijf van de afvalwaterketen mag niet te veel nadelige gevolgen voor het milieu hebben. Nadelige gevolgen zijn met name de verontreiniging van bodem, grondwater en oppervlaktewater. Ook dragen wij zorg voor het duurzaam veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening. Voorbeelden van verontreiniging van open water zijn overstorten vanuit gemengde rioolstelsels en het lozen van effluent uit de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI).'	Naar aanleiding van de reactie PWN.

12.4.4.	'Hemelwater: Wij dragen zorg voor het inzamelen en verwerken van hemelwater afkomstig van percelen in het bebouwde gebied, voor zover het niet redelijk is dat bewoners en bedrijven dit zelf doen. Ook zorgen wij voor een goede verwerking van hemelwater in de openbare ruimte als de inrichting van de openbare ruimte dat vraagt. In de praktijk betekent dit laatste dat wij voorzieningen aanleggen en beheren om afstromend hemelwater van wegen, paden en pleinen te verwerken.'	Hemelwater: Wij dragen zorg voor het inzamelen en verwerken van hemelwater afkomstig van percelen in het bebouwde gebied, voor zover het niet redelijk is dat bewoners en bedrijven dit zelf doen. Ook zorgen wij voor een goede verwerking van hemelwater in de openbare ruimte als de inrichting van de openbare ruimte dat vraagt en hemelwater schoon genoeg is om lokaal te verwerken. In de praktijk betekent dit laatste dat wij voorzieningen aanleggen en beheren om afstromend hemelwater van wegen, paden en pleinen te verwerken.	Na aanleiding van de reactie PWN.
---------	---	---	-----------------------------------

4.6 Ambtelijke wijzigingen n.a.v. het PlanMER

De leefomgeving (nog) mooier en gezonder maken		Verwerking
Beschrijf of en hoe er in de periode tot 2040 voldoende woningen gerealiseerd gaan worden om aan de vraag vanuit ouderen en zorgbehoevenden te voldoen. Deze vraag bestaat in totaal uit ruim 2.100 woningen. Dit is fors: met de laag/middenstedelijke woningdichtheden van 50-100 woningen per hectare die horen bij het karakter van de gemeente Gooise Meren is ongeveer 20 tot 40 hectare aan ruimte nodig, het liefst gelegen op plekken die goed ontsloten zijn en vlak bij aanwezig voorzieningen liggen. Is in dat kader grootschalige, of door de gemeente verspreide kleinschalige herontwikkeling van bestaande woongebieden bijvoorbeeld een realistisch scenario? En liggen er kansen in de stationszone van Bussum waar wonen gecombineerd kan worden met toegang tot voorzieningen en bereikbaarheid per spoor?	<p>1. Verwerking heeft al plaatsgevonden in de ontwerp omgevingsvisie.</p> <p>4. Verwerking vindt plaats in de volgende versie van het omgevingsvisie.</p> <p><u>Toelichting:</u> In de richtinggevende uitspraken¹ is aangegeven dat we voornamelijk binnenstedelijk gaan bouwen, hierbij is verdichting een grote opgave. Uitgangspunt is levensloopbestendig bouwen. We werken ook aan beleid "Wonen met zorg", waarin de uitgangspunten voor locaties wordt omschreven.</p> <p>De zones rondom de stations worden aangemerkt als locaties voor woningbouw. Het onderzoek voor bijvoorbeeld de stationsomgevingen zal nog gaan plaatsvinden</p>	
Beschrijf of en hoe de gemeente in de periode tot 2040 aan haar ambitie om 1/3 van nieuwbouw in het betaalbare segment (maximaal €710,- per maand aan huur of €180.000,- aan koop) aan te kunnen bieden. Het doelgat ten opzichte van de autonome ontwikkeling en plannen in de Omgevingsvisie bedraagt ongeveer 500 woningen.	<p>1. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie.</p> <p><u>Toelichting:</u> Bij ontwikkelingen door particulieren (ontwikkelaars) wordt de samenwerking met woningcorporaties gestimuleerd om op deze manier de huurwoningen duurzaam te behouden.</p>	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie in paragraaf 12.2.1.

¹ Richtinggevende uitspraken staan in het Raamwerk: koers en keuzes (door de raad vastgesteld op 24 november 2021)

In de Omgevingsvisie staat beschreven dat de gemeente Gooise Meren het karakter van een tuindorp ambieert voor het centrum van Bussum. Tegelijkertijd is hier de ruimte in de huidige situatie al beperkt, en vindt mogelijk de komende decennia verdere verdichting plaats, waardoor er weinig ruimte overblijft voor openbaar groen. Overweeg om te onderzoeken of functiegericht ontwerp van openbaar groen een oplossing kan zijn voor dit knelpunt. Door bijvoorbeeld gericht en op korte afstand van elkaar kleine perkjes met grassen of bloemen aan te leggen, kan met weinig ruimtegebruik toch een bijdrage aan het functioneren van de stedelijke omgeving als stapstenen ecosysteem geleverd worden. Een ander voorbeeld is het aanleggen van geveltuinen, die naast biodiversiteit ook een bijdrage leveren aan de uitstraling van de omgeving.	1. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie. <u>Toelichting:</u> In Gooise Meren is het vergroenen één van de belangrijkste opgaven. In het biodiversiteitsactieplan staan alle acties hiervoor benoemd. We stimuleren onze inwoners via duurzaam.gooisemeren.nl om maatregelen te nemen voor onder andere vergroening in en om het huis. Hierin wordt ook de geveltuin benoemd.	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie in paragraaf 10.2.1.
In de ontwerp omgevingsvisie staan meerdere nieuwbouw en inbreidingsplannen voor de woningbouwopgave en werklocaties. Dit staat op gespannen voet met de benodigde maatregelen voor klimaatadaptatie. Geef in de ontwerp omgevingsvisie aan hoe de gemeente hiermee omgaat.	1. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie. <u>Toelichting:</u> Bij de ontwikkeling van plannen worden met initiatiefnemers separaat afspraken gemaakt over klimaatadaptatie, hittestress, biodiversiteit en materiaalgebruik.	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie in paragraaf 12.2.3.
De gehele gemeente is gevoelig voor overstromingen als de primaire en secundaire waterkeringen falen. Bepaal in overleg met het waterschap en Rijkswaterstaat of en hoe de bescherming van de waterkering en de beschermingszones opgenomen worden in de ontwerp omgevingsvisie. Geef in de ontwerp omgevingsvisie aan dat een gericht ontwerp nodig is om bij nieuwbouw en renovatie van panden en (kwetsbare) objecten de gevolgen van een overstroming te beperken.	2. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie.	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie in paragraaf 12.4.4..
De huidige wetgeving omtrent geluid wordt opgenomen in de Omgevingswet. Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt de basisgeluidemissie voor de gemeentelijke (spoor)wegen vastgesteld. Indien uit latere monitoring blijkt dat geluid toeneemt met meer dan 1,5 dB, dan dient de gemeente te overwegen of geluidbeperkende of -werende maatregelen getroffen moeten worden. Ook worden geluidaandachtsgebieden binnen de Omgevingswet vastgesteld. Geef in de ontwerp omgevingsvisie aan hoe de gemeente om wil gaan met geluidaandachtsgebieden en het treffen van maatregelen voor gebieden waar geluid met meer dan 1,5 dB toeneemt.	1. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie. 3. Verwerking vindt plaats in het Omgevingsplan	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie in paragraaf 12.3.2.
Bij ruimtelijke plannen in de buurt van de spoorzone is het van belang om onderzoek te doen naar het aspect trillingshinder. Hiervoor bestaan geen	1. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie.	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de

wettelijke normen, maar door ProRail wordt dit omgevingsaspect genoemd als aandachtspunt bij ruimtelijke planvorming (zie ook voetnoten en). Overweeg om trillingshinder van het spoor als aandachtspunt in de ontwerp omgevingsvisie op te nemen in het kader van de aandacht voor gezondheid.	3. Verwerking vindt plaats in het Omgevingsplan	omgevingsvisie in paragraaf 12.2.2
Onderzoek welke mogelijkheden er zijn om de gevoeligheid van hittestress in sterk verharde wijken tegen te gaan (bijvoorbeeld materiaalgebruik of ruimte voor schaduwwerking, openbaar groen of water).	3. Verwerking vindt plaats in het Omgevingsplan <u>Toelichting:</u> Bij de ontwikkeling van plannen worden met initiatiefnemers separaat afspraken gemaakt over klimaatadaptatie, hittestress, biodiversiteit en circulariteit.	
In de Omgevingsvisie is een van de vijf speerpunten van de gemeente op het vlak van water- en rioleringsbeheer het realiseren van klimaatbestendig Gooise Meren door de stedelijke (openbare) ruimte de gemeente klimaatbestendig in te richten om regenwater zo lang mogelijk vast te kunnen houden. Hiervoor zijn maatregelen nodig om hevige neerslag op te vangen met minimale schade, met name in sterk verharde wijken en centra, maar ook bij nieuwbouw van openbare ruimte, woningen en bedrijven. Vanuit de wettelijke zorgplicht hemelwater is de eigenaar van een perceel in eerste instantie aan zet om maatregelen te treffen. De gemeente ondersteunt hen nu al met het aanleggen van gescheiden vuilwater en hemelwaterriolering. Neem in de ontwerp omgevingsvisie op dat met name in Bussum onvoldoende mogelijkheden zijn om het hemelwater te verwerken, hier vormt de opgaven een grote uitdaging, waarvoor ruimte en budget gereserveerd moet worden.	2. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie.	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie in paragraaf 12.4.4.
In de Omgevingsvisie is een van de vijf speerpunten van de gemeente op het vlak van water- en rioleringsbeheer het realiseren van klimaatbestendig Gooise Meren door de stedelijke (openbare) ruimte de gemeente klimaatbestendig in te richten. Neem in de ontwerp omgevingsvisie op dat de gemeente een zorgplicht heeft bij te hoge en te lage grondwaterstanden. Gezien de klimaatverandering zal de gemeente niet alle grondwaterproblemen op kunnen lossen in de openbare ruimte.	3. Verwerking vindt plaats in het Omgevingsplan	

Natuur- en erfgoedparels verder versterken		Verwerking
Binnen de gemeente Gooise Meren liggen meerdere Natura 2000-gebieden. Onder meer vermessing, verzuring, habitatfragmentatie en verstoring vanuit economische activiteiten kunnen een negatief effect op de	2. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie.	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie in paragraaf 12.4

instandhoudingsdoelstellingen hebben. Vanuit de Passende beoordeling die als onderdeel van dit planMER uitgevoerd is, blijkt dat er voor verscheidene beleidsvelden (toerisme, economie en mobiliteit) risico's zijn op niet vergunbare ontwikkelingen vanuit Natura 2000 regelgeving. Geef in de ontwerp omgevingsvisie aan dat deze Passende beoordeling uitgevoerd is, wat de resultaten van de risicobeoordeling waren, en welke maatregelen de gemeente in de toekomst wil treffen om negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden te minimaliseren.		
In de Omgevingsvisie staat beschreven dat biodiversiteit als maat der dingen genomen wordt, en de belangrijkste bronnen van negatieve effecten op natuur en biodiversiteit worden in het stuk genoemd. De Nota beschrijft echter niet hoe de gemeente omgaat met het spanningsveld tussen economische activiteiten en behoud van biodiversiteit. Geef in de ontwerp omgevingsvisie aan of er in de toekomst door behoud van biodiversiteit gedreven kaders gesteld worden aan activiteiten op gebied van bijvoorbeeld woningbouw, landbouw, recreatie, mobiliteit en bedrijvigheid.	1. Verwerking heeft al plaatsgevonden in de ontwerp omgevingsvisie. <u>Toelichting:</u> Zie de richtinggevende uitspraken: we gaan niet bouwen in onze buitengebieden en bij ontwikkelingen wordt duurzaam ontwikkeld met aandacht voor biodiversiteit, hittestress, klimaatadaptatie en circulariteit.	
In de Omgevingsvisie staat beschreven dat recreatie een belangrijke pijler blijft, recreatieve vaarroutes en oeverrecreatie uitgebreid worden. Neem in de ontwerp omgevingsvisie op dat waterrecreatie niet mag leiden tot een verslechtering van de waterkwaliteit, om daarmee bij te dragen aan de KRW-doelen. Dit omvat o.a. inname van vuilwater van recreatievaartuigen en het inzamelen van afval en minimaliseren van zwerfval.	2. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie.	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie in paragraaf 10.2.8
In de ontwerp omgevingsvisie staan meerdere nieuwbouw en inbreidingsplannen voor de woningbouwopgave en werklocaties. Dit staat op gespannen voet met de benodigde maatregelen voor klimaatadaptatie. Geef in de ontwerp omgevingsvisie aan hoe de gemeente hiermee omgaat.	1. Verwerking heeft al plaatsgevonden in de ontwerp omgevingsvisie. <u>Toelichting:</u> In de richtinggevende afspraken is aangegeven dat bij elke ontwikkeling van plannen separaat afspraken gemaakt worden over klimaatadaptatie, hittestress, biodiversiteit en circulariteit met initiatiefnemers	
In de Omgevingsvisie staat het voornemen tot ontwikkelen van een visie voor Waterfront en Havens. Deze visie omvat zowel de kuststrook als de huidige en potentiële nieuwe havens. Neem in de ontwerp omgevingsvisie mee dat dergelijke ontwikkelingen op en nabij dijken en waterkeringen afgestemd worden met het waterschap en Rijkswaterstaat om bescherming tegen overstromingen van levensbelang is en dat daarvoor hoogwaterbescherming en bescherming van de waterkeringen prioriteit heeft.	2. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie.	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie in paragraaf 12.4.4.

In de Omgevingsvisie staat beschreven dat biodiversiteit als maat der dingen genomen wordt. Geef in de ontwerp omgevingsvisie aan hoe het behoud van biodiversiteit gecombineerd kan worden met maatregelen voor klimaatadaptatie, waaronder het verminderen van verhardingen en aanleg van meer groen.	2. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie.	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie in paragraaf 10.2.1.
In de Omgevingsvisie heeft de gemeente dan opgenomen om samen met het waterschap het natuurlijke watersysteem te versterken. Daarnaast zet de gemeente in op de aanleg van natuurvriendelijke oevers die het zelfreinigend vermogen van het water vergroten. De gemeente heeft voornamelijk geïsoleerde wateren in bezit. De voorgenomen maatregelen hebben daarmee een lokaal positief effect op de waterkwaliteit, maar dragen niet bij aan de KRW-doelen die gelden voor de KRW-waterlichamen. De voornaamste bijdragen van de gemeente aan het natuurlijk watersysteem zijn: <ul style="list-style-type: none"> • vermindering van de vuiluitworp door riooloverstorten, • vermindering van de afstroming van verontreinigende stoffen en meststoffen vanaf gemeentelijke gronden, zoals groenvoorzieningen en sportvelden, maar ook verhardingen • vermindering van de afstroming van verontreinigende stoffen en meststoffen vanaf private gronden voor zover de gemeente hier regels voor op kans stellen (bijv geen gebruik uitlogende materialen). • Beschrijf in de ontwerp omgevingsvisie waar de verantwoordelijkheden van de gemeente op het gebied van waterkwaliteit liggen en welke bijdrage de gemeente kan leveren aan een goede waterkwaliteit. 	1. Verwerking heeft al plaatsgevonden in de ontwerp omgevingsvisie	
De Omgevingsvisie noemt dat de gemeente de samenhang tussen de enggronden, het heidelandschap en de dorpen wil versterken en de openheid van het landschap in polders en plassen gebied wil behouden. Hiervoor zijn echter geen concrete maatregelen opgenomen. Benoem in de ontwerp omgevingsvisie welke maatregelen getroffen gaan worden om de samenhang tussen verschillende landschapselementen te versterken en de openheid van het landschap te waarborgen.	1. Verwerking heeft al plaatsgevonden in de ontwerp omgevingsvisie <u>Toelichting:</u> In de richtinggevende uitspraken is vastgelegd dat we geen bouwlocaties in onze natuurgebieden gaan opnemen.	
Neem in de ontwerp omgevingsvisie beleid op waarmee gebouwd erfgoed en beschermde stads- en dorpsgezichten behouden gaan worden, en ga hier ook in op kaders die gesteld dienen te worden aan het klimaatadaptief en/of energieneutraal maken van bestaand en waardevol (on)beschermde vastgoed om verlies van cultuurhistorische waarde te voorkomen. In de Omgevingsvisie	3. Verwerking vindt plaats in het Omgevingsplan <u>Toelichting:</u> We werken aan een beleidslijn om erfgoed te verduurzamen. Deze regels worden vastgelegd in het Omgevingsplan.	

staat namelijk wel beschreven dat cultureel erfgoed een leidend principe bij ruimtelijke ontwikkelingen is, maar wordt niet expliciet gemaakt hoe in dit kader afwegingen gemaakt worden.		
Verwijs in de ontwerp omgevingsvisie naar het paraplubestemmingsplan dat voor het archeologisch beleid in ontwikkeling is. Binnen dit plan worden zeven gebieden van aflopende archeologische verwachtingswaarde onderscheiden. Het paraplubestemmingsplan regelt de bescherming voor deze gebieden via bouwregels en omgevingsvergunningen.	2. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie.	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie in paragraaf 10.3.1
Het uitbreiden van het strand bij Muiden leidt waarschijnlijk tot aantasting van natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer. Stel op het moment dat deze plannen concreter worden een Passende beoordeling op om de effecten op het Natura 2000-gebied in beeld te brengen. Als uit de Passende beoordeling vervolgens naar voren komt dat significante negatieve effecten niet (volledig) uitgesloten kunnen worden, kan het uitvoeren van een ADC-toets een laatste mogelijkheid zijn. Een ADC-toets is de laatste stap die doorlopen kan worden voor toestemmingverlening. Voor meer informatie, zie paragraaf 7.1 van de Passende beoordeling.	4. Verwerking vindt plaats in de volgende versie van het omgevingsvisie. <u>Toelichting:</u> Dit wordt betrokken bij de ontwikkeling van het strand van Muiden.	
Uit gesprekken met beleidsmedewerkers bleek gedurende de doelbereik-beoordeling in het planMER dat de gemeente veel investeert in de afkoppeling van de riolering, waarbij hemelwater gescheiden wordt van het rioolstelsel. Afkoppeling verkleint het risico op riooloverstorten bij hevige regenval, verkleint het risico op hemelwateroverlast en is goed voor de grondwaterstand. De gemeente heeft echter geen zicht op het functioneren van de waterketen en het doelbereik van bovengenoemd beleid. Daarnaast is het bij de gemeente niet bekend of dit voldoende bijdraagt aan de weerbaarheid tegen calamiteiten en weersextremen. Voer nader onderzoek uit naar het functioneren van de waterketen in de gemeente en tref indien nodig passende maatregelen.	4. Verwerking vindt plaats in de volgende versie van het omgevingsvisie. <u>Toelichting:</u> Dit onderzoek wordt vanaf 2022 uitgevoerd.	
In de Omgevingsvisie wordt de bodemdalingproblematiek in veengebieden genoemd. De gemeente wil een toekomstbestendig veengebied realiseren, maar beschrijft ook dat het vernatten van veenbodems agrarisch gebruik onmogelijk maakt. De Omgevingsvisie beschrijft dat de gemeente kansen ziet om het gebied en de gebruikers een nieuw en houdbaar perspectief te bieden. In het licht van bovenstaande blijkt niet waar die kansen uit bestaan. Geef in de ontwerp Omgevingsvisie duidelijk aan dat de gemeente bij de bodemdaling-problematiek slechts een kleine rol kan spelen, gezien haar taak en	2. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie.	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie in paragraaf 102.2.6

eigendommen. De gemeente komt vooral in beeld voor bodendaling van haar eigendommen en als er gekozen wordt voor functiewijziging van gronden. De gemeente kan daarom niet eigenstandig een houdbaar perspectief toezeggen aan gebruikers van het veenweidegebied. In de ontwerp Omgevingsvisie kan aangegeven worden hoe de gemeente samen met andere partijen werkt aan het bieden van een houdbaar perspectief voor alle gebruikers van het veenweidegebied.		
---	--	--

Verduurzaming inzetten als vliegwiel voor de toekomst		Verwerking
Met de ambitie op het gebied van energietransitie sluit de gemeente aan op de regionale doelstellingen die in de RES 1.0 opgenomen zijn. Deze ambities richten zich voor 2030 met name op energiebesparing, en voor 2050 op klimaatneutraliteit. Tussen deze ambities ligt echter een groot doelgat dat in slechts twintig jaar tijd gedicht moet worden. Om op gemeentelijk niveau klimaatneutraal te worden (evenveel duurzame opwek als verbruik van elektriciteit) is namelijk een combinatie van enkele honderden hectaren aan zonnenveld en enkele tientallen windturbines nodig. Om in 2050 klimaatneutraal te zijn, dient hier in 2040, het zichtjaar van de omgevingsvisie, al een substantieel deel van gerealiseerd te zijn. Er is voor een ingreep van dergelijke omvang waarschijnlijk geen politiek en maatschappelijk draagvlak te vinden (de oppervlakte van het deelgebied Agrarisch buitengebied bedraagt ~1.000 hectaren). Beschrijf daarom in de ontwerp omgevingsvisie de ruimtelijke consequenties van de regionale ambitie voor 2050 voor de gemeente.	2. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie. <u>Toelichting:</u> in de RES 2.0 moet beschreven worden op welke manier deze ambities verwezenlijkt gaan worden.	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie in paragraaf 11.2.
De ambitie voor circulariteit die in dit planMER beoordeeld is, richt zich uitsluitend op het inkoopbeleid van de gemeente. De voorziene beleidsmaatregelen dragen in sterke mate bij aan het realiseren van deze ambitie, maar het begrip circulariteit is breder dan duurzame inkoop. In de Omgevingsvisie worden namelijk ook de transitie naar een circulaire economie in industrie, retail en landbouw en het afvalbeleid genoemd. Neem deze bredere definitie van circulariteit over in de ontwerp omgevingsvisie, geef aan op welke aspecten gestuurd kan worden door de gemeente, en koppel hier concrete beleidsmaatregelen aan.	2. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie.	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de omgevingsvisie in paragraaf 11.4.
Wat betreft de warmtetransitie kiest de gemeente voor een rol als proces- en integrale regisseur, en een door de jaren heen versnellend tempo waarin	1. Verwerking vindt plaats na de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie.	Deze toelichting leidt tot een aanpassing van de

woningen van het gas gehaald worden. De aanpak die de gemeente wil volgen, wordt vastgelegd in de nog niet vastgestelde Transitievisie Warmte (TVW). Beschrijf de strategie uit de TVW in de ontwerp omgevingsvisie op hoofdlijnen.	<u>Toelichting:</u> De Warmtetransitievisie is inmiddels vastgesteld. We zullen de strategie uit de TVW overnemen in de omgevingsvisie.	omgevingsvisie in paragraaf 11.2.5
In het kader van de warmtetransitie is de ambtelijke capaciteit een belangrijk risico voor het behalen van de lange termijn doelen van de gemeente. Om op termijn de versnelling te kunnen bewerkstelligen met de rol die de gemeente zichzelf toebedicht is het van belang om voldoende personeel in dienst te hebben die de wijkuitvoeringsplannen kunnen begeleiden. Voldoende ambtelijke capaciteit is overigens mogelijk een aandachtspunt dat geldt voor alle opkomende thema's op gebied van onder andere energie, circulariteit en klimaatadaptatie.	4. Verwerking vindt plaats in de volgende versie van het omgevingsvisie. <u>Toelichting:</u> De Warmtetransitievisie is inmiddels vastgesteld. Dit resulteert ook in een wijkaanpak, waarbij de interne capaciteit één van de aandachtspunten is.	

Samen werken en veilig op weg in de regio		Verwerking
Overweeg om de ambitie om een 50-50 woon-werkbalans te bereiken niet op te nemen in de ontwerp Omgevingsvisie. Hiervoor dienen de komende decennia ongeveer 10.000 banen gecreëerd te worden. Zonder een omvangrijk nieuw bedrijventerrein is deze ambitie niet haalbaar, en gezien andere maatschappelijke opgaven op het gebied van natuurbescherming, landbouw, recreatie, klimaatadaptatie en energie zou een dergelijke ontwikkeling niet wenselijk zijn. Daarbij is de gemeente Gooise Meren goed ontsloten over weg en spoor en is het op regionaal niveau vanuit bovenstaande maatschappelijke opgaven goed verdedigbaar om een negatieve woon-werkbalans te hebben.	4. Verwerking vindt plaats in de volgende versie van het omgevingsvisie. <u>Toelichting:</u> In de richtinggevende uitspraken is aangegeven dat we ons vooral inrichten op het verdichten van de bedrijventerreinen en het creëren van meer woon-werkmogelijkheden in de woonwijken. Hierdoor is een nieuwe omvangrijk bedrijventerrein niet nodig.	
Voer een analyse uit over de gevolgen van het naar woongebied herbestemmen van werklocaties binnen de bebouwde kom. Neem daarbij mee hoeveel potentie deze locaties bieden voor woningbouw, waaronder de vraag welke segmenten het best bediend kunnen worden. Breng ook in beeld welke gevolgen dit heeft voor de werkgelegenheid in de gemeente.	4. Verwerking vindt plaats in de volgende versie van het omgevingsvisie. <u>Toelichting:</u> Dit onderzoek wordt vanaf 2022 uitgevoerd en kan ik een actualisatie van de omgevingsvisie 1.0 worden meegenomen.	
In de Omgevingsvisie wordt genoemd dat praktijkgeschoolde inwoners van de gemeente lastig werk buiten de gemeente vinden. Uit literatuuronderzoek en gesprekken met beleidsmedewerkers blijkt dat er een vrij groot tekort aan praktijkgeschoolde banen is, maar dit blijkt nog onvoldoende uit de Omgevingsvisie. Benoem in de ontwerp omgevingsvisie het tekort aan	4. Verwerking vindt plaats in de volgende versie van het omgevingsvisie. <u>Toelichting</u> Dit onderzoek wordt vanaf 2022 uitgevoerd.	

praktijkgeschoolde banen, en beschrijf of de gemeente maatregelen voorziet om dit knelpunt op te lossen.		
Op basis van de literatuurstudie heeft de gemeente geen inzicht kunnen geven in huidige knelpunten waar veel congestie op het wegennet optreedt. In het planMER was een beoordeling van dit omgevingsaspect daarom niet mogelijk. Geef in de ontwerp Omgevingsvisie aan waar knelpunten in de doorstroming van het wegennet liggen en hoe ze aangepakt worden	4. Verwerking vindt plaats in de volgende versie van het omgevingsvisie. <u>Toelichting:</u> Dit onderzoek wordt vanaf 2022 uitgevoerd.	
In het Mobiliteitsplan en de Omgevingsvisie is beschreven dat bij toekomstige herinrichtings- en nieuwbouwprojecten voorrang gegeven wordt aan fietsers en voetgangers, fietsstraten worden aangelegd, en de centra autoluw gemaakt worden. Benoem in de ontwerp omgevingsvisie de resultaten van de jaarlijkse Fietsersbond onderzoeken, concretiseer de bovengenoemde plannen verder en geef indien mogelijk in de ontwerp Omgevingsvisie aan waar welke maatregelen getroffen gaan worden.	4. Verwerking vindt plaats in de volgende versie van het omgevingsvisie. <u>Toelichting:</u> Dit onderzoek wordt vanaf 2022 uitgevoerd.	
Het hanteren van een lagere parkeernorm in woongebieden waar de samenstelling van de bevolking zodanig is dat dit geen problemen oplevert, vormt een kans om op straatniveau meer ruimte vrij te spelen voor andere maatschappelijke functies. Geef in de ontwerp omgevingsvisie aan waar en onder welke voorwaarden een lagere parkeernorm gehanteerd gaat worden.	4. Verwerking vindt plaats in de volgende versie van het omgevingsplan. <u>Toelichting:</u> Dit onderzoek wordt vanaf 2022 uitgevoerd.	
Uit literatuurstudie en gesprekken met beleidsmedewerkers blijkt dat de capaciteit op de P+R locaties in de gemeente nog lang niet ten volle gebruikt wordt. Benoem dit in de ontwerp omgevingsvisie, ga na welke oorzaken hieraan ten grondslag liggen, en neem mogelijk beleidsmaatregelen op om het gebruik van de P+R locaties te bevorderen.	4. Verwerking vindt plaats in de volgende versie van het omgevingsplan. <u>Toelichting:</u> Dit onderzoek wordt vanaf 2022 uitgevoerd	

Samen leven in de buurt, wijk en gemeente		Verwerking
De gemeente Gooise Meren heeft recent een Mobiliteits- en Parkeervisie (2021) opgesteld met een zichtjaar van 2040. Op basis van uitgevoerde enquêtes en ruimtelijke analyses is een top tien van knelpunten op het gebied van verkeersveiligheid opgesteld. Voor deze knelpunten worden de komende jaren maatregelen getroffen ter verbetering van de verkeersveiligheid. Neem de knelpunten op het gebied van verkeersveiligheid alsmede de hiervoor voorziene beleidsmaatregelen op in de ontwerp omgevingsvisie.	4. Verwerking vindt plaats in de volgende versie van het omgevingsplan. <u>Toelichting:</u> Dit onderzoek wordt vanaf 2022 uitgevoerd.. .	

<p>Binnen de Omgevingswet worden, naast de persoonsgebonden risico (PR-) contouren ook aandachtsgebieden voor risico's op brand, explosies en gifwolken opgenomen. Deze gebieden zijn groter dan de PR-gebieden. Gemeenten zijn niet verplicht om maatregelen te treffen binnen de aandachtsgebieden, maar woongebieden die binnen de aandachtscontouren vallen kunnen wel aanleiding zijn voor aanvullend beleid zoals het eisen dat de best beschikbare technieken (BBT) bij het werken met gevaarlijke stoffen toegepast worden. De aandachtsgebieden zijn op moment van schrijven (december 2021) nog niet vastgesteld. Voer na vaststelling van de externe veiligheid aandachtsgebieden een analyse uit om te bepalen of er delen van de gemeente Gooise Meren binnen één van de drie typen aandachtsgebieden liggen en benoem deze analyse in de ontwerp omgevingsvisie.</p>	<p>4. Verwerking vindt plaats in de volgende versie van het omgevingsplan.</p> <p>Toelichting: Dit onderzoek wordt vanaf 2022 uitgevoerd.</p>	
<p>In de Omgevingsvisie worden als beleidsmaatregelen voor een hoogwaardigere, inclusievere en levensloopbestendigere openbare ruimte genoemd dat de gemeente met een wijkgerichte aanpak maatregelen gaat treffen, en dat moestuinen en voedselbosjes geplaatst (gaan) worden. Werk deze maatregelen verder uit in de ontwerp omgevingsvisie en hou hierbij rekening met het veranderend klimaat (klimaatadaptatie) in de vorm van hitte, hevige neerslag en droogte en zet zo nodig in op meervoudig ruimtegebruik (bijv. een wadi als biodivers groen of als speelplek). Werk ook uit om welke wijkgerichte maatregelen bedoeld zijn en waar de moestuinen en voedselbosjes aangelegd worden.</p>	<p>4. Verwerking vindt plaats in de volgende versie van het omgevingsplan.</p> <p><u>Toelichting:</u> Dit onderzoek wordt vanaf 2022 uitgevoerd en kan ik een actualisatie van de omgevingsvisie 1.0 worden meegenomen.</p>	

5 Ingewonnen adviezen

5.1 Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek

Samenvatting zienswijze:	Reactie gemeente:	Wijze van verwerking:
1. Indiener adviseert in Deel onder "uitvoering geven aan omgevingsvisie" een project toe te voegen dat zich richt op een beleidskader voor het toestaan van een verhoogd geluidsniveau ten gevolge van verkeersgeluid en industriegeluid.	Dit is een goede suggestie, dit betreft het Actieplan geluid Het project wordt toegevoegd in deel D.	Het advies leidt tot aanpassing van Deel D Uitvoering geven aan omgevingsvisie.
2. Indiener adviseert om Deel D op hoofdlijnen aan te vullen met de verplichtingen die volgen uit het Besluit kwaliteit leefomgeving.	De omgevingsvisie legt een stevig fundament voor de onderwerpen uit het Bkl (omgevingswaarden, instructieregels, beoordelingsregels, monitoring), maar is nog niet zo ver dat het in detail antwoord kan geven op de verplichtingen uit het Bkl. Dat hoeft nu ook nog niet. In de 2.0-versie van de omgevingsvisie en in het omgevingsplan kan hieraan wel invulling worden gegeven. Dit zullen we in deel D opnemen.	Het advies leidt tot aanpassing van Deel D Uitvoering geven aan omgevingsvisie.
3. Indiener adviseert bij de uitwerking van de omgevingsvisie naar het omgevingsplan de OFGV en andere partners zoals waterschap, veiligheidsregio en landbouworganisaties te betrekken en dit in de omgevingsvisie te benoemen	Dit is een goede suggestie, die verwerkt wordt in deel D.	Het advies leidt tot aanpassing van Deel D Uitvoering geven aan omgevingsvisie.
4. Indiener adviseert Ambities te formuleren voor de ruimtelijke ontwikkelingen in relatie tot de aandachtsgebieden en nieuwe activiteiten vanuit de energietransitie (waterstof tankstations, EOS, lithium-ion batterijen).	Hier worden uitgangspunten/randvoorwaarden bedoeld in plaats van ambities. We volgen de ontwikkelingen van de nieuwe activiteiten vanuit de energietransitie en maken initiatieven mogelijk die passend zijn binnen ons beleid en de bijbehorende regels. Veiligheid is een belangrijk onderdeel dat wordt meegewogen in de beoordeling. Het opstellen van regels rondom veiligheid indien nieuwe technieken beschikbaar komen en/of nieuwe activiteiten op grondgebied van de gemeente overwogen worden is een taak voor het Omgevingsplan.	Het advies leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie.
5. Indiener adviseert het aspect externe veiligheid op te nemen in het PlanMER (paragraaf 4.5.4 en botsproeven).	Het aspect externe veiligheid is opgenomen in het planMER, onder meer op pagina 48 en pagina 148	Het advies leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
6. Indiener adviseert in de omgevingsvisie deel c de effecten van de relatieve ambities voor externe veiligheid (mengpaneel) voor de deelgebieden aan te geven.	In de 2.0-versie van de omgevingsvisie en in het omgevingsplan kan hieraan invulling worden gegeven. Dit zullen we in deel D opnemen	Het advies leidt tot aanpassing van Deel D Uitvoering geven aan omgevingsvisie.

5.2 Commissie MER

De Commissie constateert dat het MER een belangrijke rol heeft gespeeld bij de totstandkoming van de omgevingsvisie. Het abstractieniveau van het MER is goed en het MER is inhoudsrijk en toegesneden op de gemeente Gooise Meren en de keuzes die zij wil maken. Op verschillende plaatsen komt de wisselwerking tussen het MER en de visie naar voren. Tegen deze achtergrond constateert de Commissie dat in het MER nog informatie ontbreekt of onjuist is weergegeven die belangrijk is voor de besluitvorming over de omgevingsvisie en de uitwerking daarvan. De Commissie geeft de volgende punten aan.

Advies	Reactie	Verwerking omgevingsvisie / PlanMER
1. Kwantificeer de ruimte die nodig is voor de ambities voor woningbouw, biodiversiteit, openbaar groen, landschap, mobiliteit en recreatie en voer op basis daarvan aanvullende botsproeven uit. Zo wordt duidelijk welke functies gecombineerd kunnen of moeten worden om de eigen doelstellingen te halen, welke zaken niet samengaan en waartussen 5 een keuze nodig is.	In de memo van Arcadis van 11 juli 2022 wordt de volgende aanpassing aangegeven: Met name ambities binnen de gemeente Gooise Meren voor woningbouw, werklocaties en energietransitie leveren grote en botsende ruimteclaims op (zie figuur 1). Bovendien is een beeld gegeven wat een keuze in woningdichtheid betekent voor de ruimteclaim. Deze ruimteclaim blijkt grofweg 10% van het totaal van sec woningbouw te zijn, en is dus een serieuze aanvullende ruimtevrager die wel eens over het hoofd wordt gezien. Daarbij leiden de ambities van de gemeente Gooise Meren op het vlak van openbaar groen, open water en speelplekken tot een aanvullende ruimtevraag van in totaal zo'n 35%. De vraag is of deze ambities stand kunnen houden samen met het voornemen van de gemeente om de woonopgave door inbreiding te realiseren. Waarschijnlijk is hier binnen de huidige bebouwde kom onvoldoende ruimte voor. Wat betreft de belangrijke opgave woningbouw, heeft de gemeente onder andere de keuze in welke dichtheden zij dit wil realiseren. Uit de berekeningen komt naar voren dat hoogbouw (60 woningen / hectare) een veel kleiner ruimtebeslag heeft en leidt tot voordelen op het gebied van clustering van maatschappelijke voorzieningen, bereikbaarheid per trein, lagere parkeernorm, vrijkomende ruimte voor andere maatschappelijke functies op grondniveau.	Het advies leidt tot aanpassing van Deel D Uitvoering geven aan omgevingsvisie. Hierbij geven we aan dat bij ontwikkelingen van een substantieel aantal woningen, maar minimaal bij 15 woningen, een onderzoek wordt verricht naar de benodigde hoeveelheid voorzieningen. Er wordt dan gekeken naar de reeds aanwezige voorzieningen in relatie tot de benodigde voorzieningen.
2. In de Passende beoordeling zijn niet alle effecten van recreatie, drijvende zonnenvelden en windturbines op de streng beschermde natuur in het Naardermeer, IJmeer en Gooimeer in beeld gebracht, hierdoor kunnen deze niet meewegen bij de besluitvorming.	In de RES 1.0 zijn de zoekgebieden voor drijvende zonnenvelden en windturbines voor de regio Gooi- en Vechtstreek in het Gooimeer, zoals eerder opgenomen in de concept RES, niet meer aangewezen. De effecten voor de recreatie door deze drijvende zonnenvelden en windturbines in het Gooimeer hoeven daarom niet te worden meegenomen in de Passende Beoordeling.	Dit advies leidt tot aanpassing van het kaartmateriaal

<p>3. De Commissie onderschrijft niet de conclusie uit de Passende beoordeling dat er vanwege stikstofemmissies als gevolg van woningbouw geen risico's zijn op negatieve gevolgen op habitats en soorten in de omliggende Natura 2000-gebieden. Weeg daarom bij het besluit over de omgevingsvisie mee dat er wel degelijk negatieve gevolgen kunnen zijn en dat de uitvoerbaarheid van het voornemen niet gewaarborgd is.</p>	<p>In de memo van Arcadis van 11 juli 2022 wordt de volgende aanpassing aangegeven: Ondanks omschakeling van materieel voor de bouw van woningen naar niet-fossiele brandstof, toekomstige bewoning van gasloze woningen en het toepassen van niet-fossiel aangedreven mobiliteit in de toekomst, zal bij de bouw van de woningen en bij het gebruik van de woningen in de toekomst stikstof vrij gaan komen, die tot een toename van stikstofdepositie kan leiden op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden zoals het Naardermeer en de Oostelijke Vechtplassen. Voor de betreffende woningbouwprojecten zal, in ieder geval voor de gebruiksfase, een Voortoets en eventueel een Passende beoordeling moeten worden gemaakt, op basis van berekeningen met de Aerius-rekentool.</p> <p>Effectbeoordeling Er zijn risico's op negatieve gevolgen op habitats en soorten in de omliggende Natura 2000-gebieden. De stoplichtbeoordeling is daarom oranje."</p>	<p>Dit advies leidt tot aanpassing van de tekst in Deel D bij uitvoering van projecten, waarbij wordt aangegeven dat voor de betreffende woningbouwprojecten, in ieder geval voor de gebruiksfase, een Voortoets en eventueel een Passende beoordeling moeten worden gemaakt, op basis van berekeningen met de Aerius-rekentool</p>
---	---	---

Bijlage 1 Gebundelde zienswijzen, adviezen en reacties

Vanwege de hoeveelheid zienswijzen wordt deze bijlage apart aangeboden.